

Manual RAN

Răspunsuri privind întoarcerea luptătorii teroriști străini și a familiilor lor

Acronime

CVE	Combaterea extremismului violent
ERC22+	Orientările privind riscul extrem 22 – Instrumentul guvernului britanic de evaluare a riscului
ESCN	Rețeaua europeană de comunicații strategice
FTF	Luptători teroriști străini
HCR-20	Instrumentul de evaluare a riscului (managementul istoric, clinic, riscului)
HTS	Hay’at Tharir al-Sham
IR46	Instrumentul poliției olandeze de evaluare a riscului
NGO	Organizație neguvernamentală
PTSD	Tulburare de stres post-traumatic
RAN	Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării
RAN CoE	Centrul de excelență al Rețelei de Conștientizare a Radicalizării
RAN H&SC	Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării, Sănătate și Îngrijirii sociale (Grup de lucru)
RAN POL	Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării, Poliție și aplicarea legii (Grup de lucru)
RAN P&P	Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării, Închisoare și eliberare condiționată (Grup de lucru)
TRAP-18	Instrument de evaluare a riscului
VEO	Infractor extremist violent
VERA-2	Instrument de evaluare a riscului

Acest manual a fost scris de Marije Meines, Merel Molenkamp, Omar Ramadan și Magnus Ranstorp —și editat de Nicola Davenport —care fac parte din Centrul de excelență RAN.

Autorii doresc să mulțumească mai multor practicieni și factori de decizie la nivel național care au pus la dispoziție studii de caz, sfaturi și practici, precum și alte informații. Crearea unui asemenea manual nu ar fi fost posibilă fără sprijinul lor.

Recomandările practicienilor pentru statele membre

Această listă a recomandărilor practicienilor ține cont de experiența practicianului și reflectă măsurile despre care practicienii consideră că pot facilita activitatea omologilor lor. Acesta este destinat să ofere autorităților naționale o perspectivă suplimentară asupra nevoilor și ideilor practicienilor, deoarece aceștia revizuiesc abordările și strategiile existente în lumina provocărilor legate de întoarcerea luptătorilor teroriști străini (FTF) și a familiilor lor.

Recomandările practicienilor privind evaluarea riscului și cooperarea multipartită

- 1) Pentru a adapta evaluările la specificul persoanelor repatriate, luați în considerare utilizarea *RAN CoE Persoană repatriată 45*, un instrument pentru investigarea motivației, angajamentului și a riscurilor pe care le reprezintă persoanele repatriate:
 - a) verificați dacă evaluările de risc utilizate în prezent pot beneficia de acest instrument RAN sau;
 - b) adaptați instrumentul RAN, care include 45 de indicatori, la circumstanțele locale, dacă nu există un instrument structurat de evaluare a riscului.
- 2) Întrucât Daesh și alte posibile organizații teroriste, întocmesc dosare ale personalului privind competențele recruților, în conceperea răspunsurilor la persoanele repatriate luați în considerare informațiile primite despre aceste dosare.
- 3) Ca un prim pas în adaptarea răspunsurilor privind persoanele repatriate, poate fi benefic să avem în vedere două generații, cu toate că o diferențiere strictă nu este adecvată:
 - a) prima generație a persoanelor repatriate a fost — cu câteva excepții notabile — mai predispusă la dezamăgire, mai puțin violentă și oarecum liberă să părăsească teritoriul deținut de teroriști;
 - b) a doua generație de persoane repatriate, cea actuală, este mai călită în luptă și mai dedicată din punct de vedere ideologic, a trebuit să se sustragă supravegherii exercitate de Daesh pentru a scăpa, și s-ar fi putut întoarce cu motive de violență: să facă rău cetățenilor UE.
- 4) Deoarece ofițerii de poliție (locali) sunt adesea implicați într-o fază incipientă, luați în considerare aceste puncte specifice de acțiune pentru ofițerii de poliție care se ocupă de persoanele repatriate, inclusiv:
 - a) să participe la gestionarea cazurilor în cadrul managementului multipartit și la deschiderea dosarelor pentru orice persoană care a plecat, în loc să aștepte până la întoarcerea acestora;
 - b) să fie conștienți de procedurile de protecție a copilului și de modul de abordare a abuzului asupra copiilor;
 - c) să testeze protocoalele de distribuire a informațiilor cu partenerii în cazurile persoanelor repatriate;
 - d) să instituie un specialist al poliției care să poată fi consultat de alți practicieni din prima linie;
 - e) să coopereze cu lucrătorii familiari atunci când sunt implicate familiile, în special în timpul vizitelor la domiciliu și să facă acest lucru de îndată ce pleacă cineva, acest lucru facilitând parteneriatul când persoana se întoarce.

- 5) Luați în considerare crearea unui punct de contact sau a unui grup operativ desemnate la nivel național sau, dacă este cazul, a unui coordonator al persoanelor repatriate, pentru a asigura coerența politicilor și a măsurilor între agențiile guvernamentale și pentru a facilita cooperarea și schimbul de informații cu coordonatorii locali multipartiți.
- 6) Examinați și — dacă este cazul, — adaptați programele, metodele și intervențiile existente în prezent pentru reintegrarea persoanelor radicalizate, în loc să dezvoltați noi metode doar pentru persoanele repatriate; adaptarea intervențiilor care s-au dovedit eficiente în cazurile comparabile va avea o valoare în plus comparativ cu programele complet noi.

Recomandările practicienilor privind urmărirea penală și condamnarea la închisoare

- 7) Investiți în resocializarea persoanelor repatriate condamnate, în timp ce acestea sunt încă în detenție, pentru a reduce riscul de recidivă la extremismul violent.
- 8) Este de preferat ca intervențiile de resocializare să înceapă înainte de proces, fie în detenție, fie într-un mediu local. În orice caz, cooperarea FTF repatriată privind intervențiile de resocializare înainte de proces va fi dificilă, întrucât cooperarea poate fi considerată că implică vinovăție.
- 9) Pentru a evita efectele negative pe termen lung ale detenției într-o închisoare de înaltă securitate pentru persoanele repatriate cu risc scăzut, sunt necesare decizii și măsuri adaptate privind plasarea și reabilitarea, ținând cont de profilurile diferite ale persoanelor repatriate și miza infracțiunilor.
- 10) Luați în considerare plasarea persoanelor repatriate în închisori specifice — în conformitate cu rezultatele evaluării specializate a riscului — pe baza:
 - a) capacității închisorii de a oferi o serie de intervenții necesare pentru reabilitarea persoanelor repatriate;
 - b) măsurii în care este posibilă cooperarea multipartită între închisoare și alte organizații;
 - c) dinamica populației deținuți în închisoare (de ex., dacă persoana respectivă are un statut de erou sau este hărțuită, acest fapt poate interfera cu procesul de reabilitare și ar trebui luat în considerare transferul).
- 11) Luați în considerare crearea unei structuri de distribuire a informațiilor pentru cazurile persoanelor repatriate, care să permită serviciilor de penitenciar și eliberare condiționată să obțină informații suficiente cu privire la circumstanțele în care a trăit persoana repatriată și riscurile potențiale de siguranță și securitate pe care le poate prezenta pentru populația din penitenciare și personal, precum și pentru comunitatea mai largă, și dacă persoana repatriată poate fi eliberată condiționat. De asemenea, aceste informații pot servi la implementarea programelor de reabilitare îmbunătățite.
- 12) Examinați serviciile de asistență religioasă în închisoare și eliberarea condiționată, întrucât multe persoane repatriate doresc să trăiască religios. Acest fapt trebuie valorificat în mod pozitiv pentru reabilitare și solicită capacități și resurse suficiente în ceea ce privește preoți capabili, pregătiți și de încredere, materiale religioase și cursuri.
- 13) Facilitați dezvoltarea modulelor de pregătire pentru personalul care lucrează (direct) cu persoanele repatriate, pentru a sprijini serviciile judiciare, de penitenciar și eliberare condiționată, abordând:
 - a) informații despre situațiile la care au fost expuse persoanele repatriate;
 - b) informații despre evaluările de risc specializate, cum se interpretează și cum se transpun în practica de zi cu zi;

- c) sensibilizarea privind traumele și echilibrul între nevoia de a obține informații și cea de a păstra stabilitatea emoțională și mentală a infractorului repatriat;
- d) informații despre cadrul legal și structurile privind schimbul de informații aplicabile persoanelor repatriate.

Recomandările practicienilor privind reintegrarea socială a persoanelor repatriate

- 14) Informați autoritățile locale și implicați-le în pregătirea pentru întoarcerea FTF într-un cadru local. De asemenea, atunci când comunitățile au un număr mare de FTF, luați în considerare mutarea persoanelor repatriate, fie în interiorul localităților sau chiar în municipii și regiuni, deoarece grupurile de persoane repatriate în cadrul comunităților (mici) împiedică reabilitarea acestora.
- 15) Luați în considerare completarea politicilor de justiție penală cu eforturile de resocializare pentru persoanele repatriate pentru care urmărirea penală nu este o opțiune (de ex., din cauza lipsei probelor privind activitățile infracționale sau a răspunderii penale).
- 16) În cazul în care sunt incluși toți actorii de relevanță într-un efort susținut de resocializare și reintegrare a persoanelor repatriate așa cum este recomandat, autoritățile locale și regionale sunt cele mai în măsură să coordoneze această abordare multipartită.
- 17) Implicați practicienii de sănătate mintală atât în screeningul rapid după revenire, cât și în orice tratament necesar. Trebuie recunoscut faptul că persoanele repatriate ar putea fi atât autorii actelor de violență, cât și victime, inclusiv prin viol, bătăi și tortură. În plus față de PTSD, este de așteptat un sentiment de trădare și dezamăgire.
- 18) Să identificați dacă copiii însoțiți de adulții care se întorc sau — copiii rămași în UE — vor fi afectați de întoarcerea unuia dintre părinți sau a ambilor.
- 19) Fiți conștienți de faptul că multe persoane repatriate, — chiar dacă nu sunt implicate în comportamentul infracțional, — pot susține în continuare ideologii care se opun apostatilor, altor religii, așa-numiților necredincioși, drepturilor femeilor și chiar societăților UE ca atare. Majoritatea acestor persoane a fost supusă îndoctrînării severe. Luați în considerare dialogul, îndrumarea și alte tehnici pentru persoanele repatriate cu astfel de convingeri puternice.
- 20) Luați în considerare dacă reintegrarea persoanelor repatriate trebuie să includă asistență pentru probleme practice, cum ar fi educația, ocuparea forței de muncă și locuințele, deoarece acest lucru ar putea favoriza reabilitarea.
- 21) Evaluați dacă familiile de FTF ar putea fi parteneri în reintegrarea rudelor, în mod ideal înainte de revenirea acestora. Toate acestea sunt foarte valoroase în eforturile de integrare, cu condiția ca familiile să nu sprijine ideologiile extremiste.
- 22) Având în vedere că familiile și rețeaua socială directă a persoanelor repatriate vor fi, de asemenea, puternic afectate de evenimente, este necesar să se ia în considerare în privința acestor familii structuri precum grupurile de prieteni, suportul psihologic și cel ideologic sau teologic. Acest suport are ca obiectiv dezvoltarea unui mediu familial rezistent pentru a preveni implicarea viitoare cu extremismul și grupările teroriste.

Recomandările practicienilor privind copiii repatriați

Aveți în vedere atât nevoia de asistență imediată și de sprijin, precum și o abordare pe termen lung care să asigure reabilitarea și reintegrarea copiilor repatriați în societățile UE,

- 23) Luați în considerare să oferiți practicienilor îndrumări legale când au de-a face cu copiii repatriați. În mod special, atunci când există suspiciunea că copilul a fost implicat în activități infracționale în străinătate, trebuie să acordați o atenție deosebită dilemei victimă-făptuitor, schimbului de informații despre cazurile de copii repatriați, aplicarea în aceste cazuri a legislației juvenile și pentru adulți și folosirea condamnărilor alternative prin programe de reabilitare / reparatorii.
- 24) Luați în considerare realizarea unei imagini de ansamblu a competenței existente pentru reabilitarea copiilor repatriați. Aceasta ar trebui să includă cel puțin competențe privind: copiii din zonele de conflict / război, radicalizarea și extremismul, tratamentul traumelor, problemele legale referitoare la copii, serviciile de protecție a copilului, dezvoltarea copilului.
- 25) Pentru a contribui la elaborarea unui răspuns coerent și eficace privind copiii repatriați, poate fi luat în considerare un instrument specializat de evaluare a riscului și nevoilor pentru copiii repatriați; instrumentul poate fi aplicat unui grup țintă mai larg de copii care sunt radicalizați sau vulnerabili la radicalizare. Orice instrument de evaluare elaborat trebuie să ia în considerare etapele de dezvoltare ale copilului. Prin urmare, este puțin probabil ca adaptarea unui instrument de evaluare proiectat inițial pentru adulți, să fie adecvat.
- 26) Examinați modul în care structurile existente multipartite se pot ocupa de copiii repatriați. Organizațiile cu competențe privind asistența copiilor vulnerabili ar putea fi incluse pentru a oferi îndrumări aprofundate.
- 27) Asigurați pregătire suficientă pentru practicienii care se ocupă de copiii repatriați. Aceste module pot face parte din pregătirea de sensibilizare sau de competență existente privind prevenirea și contracararea radicalizării. Sunt disponibile cel puțin două niveluri de pregătire:
 - a) Instruirea de bază de sensibilizare pentru practicienii în contact (direct) cu copiii repatriați (de ex., profesori de școală, asistenți sociali, membri ai organizațiilor de agrement). Această pregătire de bază poate acoperi, ca cerință minimă:
 - i) informații despre situația din Siria / Irak la care acești copii au fost expuși;
 - ii) exerciții de bază de sensibilizare și de răspuns atunci când un copil repatriat are un comportament deosebit;
 - iii) Informații privind modul de raportare a semnelor de îngrijorare și cum să se solicite asistența suplimentară.
 - b) Instruire aprofundată și sesiuni de învățare distribuite pentru practicienii implicați direct și foarte strâns în cazurile de copii repatriați (de ex., serviciile de protecție a copilului, profesioniștii din domeniul asistenței familiale, ofițerii de poliție locală, psihologii). Această pregătire în profunzime poate include lecții privind asistența maternală și reintegrarea în școli.

Recomandările practicienilor privind aspectele incidente (genul și comunicarea)

- 28) Luați în considerare completarea răspunsurilor de reintegrare pentru persoanele repatriate de sex masculin, — având în vedere antecedentele penale, controlul redus al impulsurilor și tendința spre violență — cu răspunsuri specializate pentru persoanele repatriate de sex feminin. Multe femei au fost

recrutate pentru a îndeplini îndatoriri diferite de cele atribuite bărbaților (de ex., soție sau mamă), însă puteau fi angajate prin diferite forme de violență (de ex., impunerea comportamentului în conformitate cu normele stricte ale grupului terorist în așa-numita „Brigadă Khansaa”). O asemenea adaptare mărește eficacitatea evaluărilor riscului și a reintegrării.

- 29) Luați cunoștință de faptul că reintegrarea mamelor care au reușit să se întoarcă cu copii mici depinde în mare măsură de teama de a-și pierde copiii din cauza măsurilor de protecție a copilului. Prin urmare, considerați că cooperarea împreună cu reintegrarea înseamnă o condiție prealabilă pentru custodie.
- 30) Pentru a contracara narativa teroristă potrivit căreia persoanelor repatriate li se va aplica un tratament extrem de rău în țările UE, inclusiv închisoarea fără un proces echitabil, interogatoriul excesiv și perspectiva de a nu fi acceptate (din nou) în societate, luați în considerare evidențierea statului de drept, a asistenței medicale și a educației, care vor fi aplicate tuturor acestor persoane. Din moment ce majoritatea persoanelor repatriate își contactează familia înainte de a se întoarce, membrii familiei sunt bine plasați pentru a comunica acest lucru. Luați în considerare informarea profesioniștilor din cadrul asistenței familiale despre practicile juridice și de reabilitare actuale și consecințele pentru persoanele repatriate, astfel încât acestea să poată furniza familiilor informațiile corecte.
- 31) Așteptați-vă la neîncredere, ostilitate, stigmatizare și izolare pentru a complica reintegrarea persoanelor repatriate și luați în considerare abordarea acestor provocări prin comunicarea despre strategiile de răspuns.
- 32) Așteptați-vă ca rapoartele mass-media (sociale) să aibă impact asupra deschiderii societăților la reintegrarea persoanelor repatriate. Prin urmare, analizați pregătirea unei strategii (locale) de comunicare, în mod ideal înainte de sosirea persoanelor repatriate în cadrul comunității locale.
- 33) Atunci când comunicați cu persoanele repatriate, familiile acestora, precum și societățile care le primesc, urmează o strategie realistă și transparentă cu privire la consecințele și situațiile cu care se va confrunta persoana repatriată atunci când se întoarce, inclusiv urmărirea penală, monitorizarea, închisoarea și protecția copilului.

LTS reîntorși Luptător terorist străin

LTS în numere
42,000+ Luptători teroriști străini din 120+ țări s-au alăturat organizațiilor teroriste între anii 2011 și 2016, din care =/-5,000 erau din Europa. Cele mai multe îndepărtări au avut loc în 2015, numărul fiind redus de atunci.

Cine sunt cei reîntorși?
Persoane de naționalități, etnii, vârste și sexuri diferite
Toate aceste persoane suferă de traume și probleme emoționale / psihologice de un anumit grad

Bărbați	Femei	Copii
Risc ridicat de experiență și abilități de luptă	Rol familial și mame ale soldaților/vituri	Îndoctrinare ideologică intensă prin educație și socializare
Implicați și expuși atrocităților de război în mod frecvent	Conduși de o senzație de împuțenie și de rolul lor în crearea „califatului”	Recrutați pentru luptă și alte activități violente de la vârsta de 9 ani
Roluri variate în cadrul teritoriilor controlate de teroriști	Implicate în recrutarea, îndoctrinarea copiilor și altor persoane	Grav traumatizați

#RANreturnees

De ce se întorc?

Deziluzionați / plini de remușcări

În continuare conduși de ideologie, își doresc condiții de trai mai bune (oportuniști)

Trimiși pentru a efectua un atac (sau simt că pot face mai multe pentru cauză în Europa decât în Siria/Iraq)

Capurați și readuși împotriva voinței

Acțiuni cheie care trebuie luate în considerare

Abordare generală

O abordare personalizată pentru fiecare persoană reîntoarsă

Stabilirea mecanismelor de coordonare în cadrul tuturor agențiilor guvernamentale

Evaluarea imediată a risurilor

Gestionarea cazurilor de agenții multiple

Strategie de comunicare (locală)

Plan de acțiune pentru intervenții

Scenarii

Urmărire penală

- Prioritizarea resocializării și reintegrării pe durata încarcerării / perioadei de probă
- Instruirea personalului specializat
- Opțiuni personalizate de amplasament și transfer prin închisor

Omitere a urmăririi penale / resocializare

- Construirea relațiilor și sprijinirea familiei persoanei reîntoarse, dacă este posibil
- Informații și / sau instruire pentru toți care intră în contact cu persoanele reîntoarse
- Abordarea holistă de încurajare, tratament (sănătate mintală) și suportare practică

Copii

- Concentrare asupra normalizării și resocializării cât mai repede posibil
- Dezvoltarea unei prezentări generale a experienței focusate asupra traumei și înlocuirii la copii
- Instruirea practicanților de primă linie să lucreze cu copii reîntorși

Adulți

Cuprins

Recomandările practicienilor pentru statele membre	4
1 Introducere în acest manual.....	14
1.1 Manual pentru practicieni, recomandările practicienilor pentru factorii de decizie	15
1.2 Structura manualului	16
2 FTF repatriați; date, cifre și profiluri.....	19
Luptători teroriști străini (FTF)	19
2.1 Date și cifre	19
2.2 Recrutare, motivații și condiții de viață.....	20
2.2.1 Recrutare și călătorie.....	20
2.2.2 Motivații pentru călătorie (<i>hijrah</i>).....	21
2.2.3 Experiența în teatrul de luptă.....	23
2.2.4 Întoarcerea în Europa.....	24
2.3 Diferite profiluri ale FTF repatriați.....	26
2.3.1 Generații diferite	26
2.3.2 Diferențele dintre bărbați, femei și copii	27
2.3.3 Diferite motive pentru întoarcere	30
2.4 Provocările luptătorilor teroriști străini.....	30
3 Investigația și evaluarea riscului.....	32
3.1.1 După plecarea în Siria / pregătirea imediată pentru întoarcere	32
3.1.2 Puncte de acțiune specifice pentru ofițerii de poliție care se ocupă de persoanele repatriate	33
3.1.3 Repatriați în tranzit sau care revin acasă	34
3.2 Instrumente de evaluare a riscului pentru extremismul violent.....	35
3.2.1 RAN CoE Persoană repatriată 45	36
4 Acordul multipartit cu privire la intervenție.....	40
4.1 Coordonarea la nivel național	40
4.2 Procesul multipartit la nivel local sau regional.....	42
5 Urmărirea penală.....	46
5.1 Prezentare generală și probleme	46
5.1.1 Probleme specifice legate de repatriați	47

5.2	Principiile directe din perspectiva închisorii	48
5.3	Metode concrete și modele de intervenție în analiza unei închisori	49
5.3.1	Metode și intervenții de siguranță și securitate.....	49
5.3.2	Reabilitare și integrare: metode și intervenții.....	52
5.4	Principiile directe din perspectiva eliberării condiționate	57
5.5	Metode și modele de intervenție în analiza unei eliberări condiționate	58
6	Calea neurmării penale / resocializarea.....	64
6.1	Introducere.....	64
6.1.1	Prezentare generală	64
6.1.2	Patru principii directe pentru resocializarea și reintegrarea persoanelor repatriate.....	64
6.2	Metode concrete și modele de intervenție.....	67
6.2.1	Răspunsuri privind suportul familiei.....	67
6.2.2	Îndrumarea și consilierea	73
6.2.3	Răspunsuri privind sănătatea mintală.....	77
6.2.4	Răspunsuri practice	81
7	Copiii repatriați.....	83
7.1	Prezentare generală	83
7.2	Principiile directe pentru munca cu copiii repatriați	84
7.3	Strategia de răspuns privind copiii repatriați	86
7.4	Metode și intervenții	88
7.4.1	Răspuns legal și protecția copilului	88
7.4.2	Evaluarea riscului și a nevoilor	92
7.4.3	Plasament și condiții de trai	92
7.4.4	Suportul familial	94
7.4.5	Rolul (pre-) școlilor	94
7.4.6	Practica de informare privind traumele	96
7.4.7	Abordarea ideologiei extremiste.....	97
7.4.8	Creșterea capacității de a face față copiilor repatriați.....	98
8.	Probleme incidente	99
8.1	Diferențiere de gen.....	99
8.2	Probleme de comunicare și contra-narativă	100

8.2.1	Strategie de comunicare locală	100
8.2.2	Comunicarea despre întoarcere	102
	Referințe	104
	Anexa 1: Prezentare generală a instrumentelor de evaluare a riscului	107
	Anexa 2: Persoane repatriate ESCN: Comunicări și contracararea discursurilor	98

1 Introducere în acest manual

Acest manual prezintă răspunsurile la problema luptătorilor teroriști străini (FTF) și a familiilor acestora, care se întorc sau planifică să se întoarcă în țările lor de origine în cadrul Uniunii Europene, din zonele de conflict terorist, cum ar fi Siria și Irak.¹ Atunci când termenul „repatriați” este utilizat în acest manual, acesta se referă la FTF și la familiile acestora (femei și copii).

Acest manual evidențiază răspunsurile din perspectiva practicianului și urmează să fie considerat ca parte a unui set mai amplu de răspunsuri la problema luptătorilor teroriști străini care se întorc (inclusiv măsurile cu accent pe securitate, cum ar fi justiția penală sau măsurile administrative).

Atunci când vă ocupați de reîntoarcerea FTF și a familiilor acestora, protejarea securității este o condiție prealabilă. Prin urmare, diferitele intervenții propuse includ un aspect clar de securitate (de ex., ca parte a echipelor multipartite). Evaluările de risc sunt instrumentul adecvat pentru aprecierea riscurilor de securitate și pentru dezvoltarea celor mai adecvate măsuri de atenuare. În plus, cooperarea strânsă între practicienii la nivel local și actorii publici de relevanță, inclusiv forțele de ordine, trebuie să asigure comunicarea privind riscurile de securitate prin canalele adecvate.

Acest manual stabilește abordările generale care trebuie adaptate situației specifice de relevanță din fiecare stat membru al UE, ținând totodată seama de faptul că competențele și structurile din cadrul guvernelor naționale, regionale și locale sunt diferite.

Cetățenii europeni care au călătorit în Siria, Irak și în alte zone de conflict în care grupările teroriste au preluat controlul, acum se întorc. În ultimele luni, Daesh a fost sub presiune militară crescândă în Siria și Irak, fapt care a determinat grupul să piardă teren, lideri, forță de muncă și rute de aprovizionare. În cazul în care „califatul” Daesh este învins prin forță armată sau se prăbușește, numărul de FTF care se întorc în Europa (în special Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Finlanda, Olanda, Suedia și Marea Britanie) poate crește. Deși este dificil de prezis modul în care va evolua situația, în cele mai afectate state membre ale UE se așteaptă o creștere lentă, dar treptată a repatriaților, în locul unei creșteri bruște. Acești oameni provin din medii diferite, și o mare parte din persoanele repatriate vor fi femei și copii.

Confruntarea cu aceste persoane repatriate este complexă și ocupă un loc de frunte pe ordinea de zi pentru multe guverne și autorități locale. Deși cadrul legislativ și opțiunile de politică pot varia în funcție de fiecare stat membru, există provocări comune în ceea ce privește persoanele repatriate și modalitățile comune de a le aborda în mod eficient. Toate acestea vor fi distribuite în acest manual.

În cadrul Conferinței la nivel înalt RAN (HLC) din 9 noiembrie 2016, problemele privind FTF repatriați au fost abordate de Comisarul pentru migrație, afaceri interne și cetățenie — Dimitris Avramopoulos și Comisarul pentru securitatea Uniunii, — Sir Julian King. Aceștia au subliniat necesitatea ca practicienii, factorii de decizie și cercetătorii europeni să conceapă și să furnizeze răspunsurile adecvate acestor probleme.

¹ Multe dintre răspunsurile din acest manual se pot aplica și atunci când aveți de-a face cu alți foști luptători străini (teroriști).]

Lecturi suplimentare: Lucrare RAN HLC

Această [lucrare ulterioară](#) conține informații suplimentare cu privire la discuțiile din cadrul RAN HLC, care au abordat problemele referitoare la FTF repatriați, în special la copiii repatriați și polarizarea lor.

Începând din luna noiembrie 2016, Centrul de excelență RAN a organizat peste douăsprezece întâlniri pe tema FTF repatriați, cu practicienii din prima linie. În cadrul întâlnirilor grupului de lucru RAN, subiectul a fost discutat din perspective și domenii de competență multiple: poliție, autorități locale, educație, închisoare și eliberare condiționată, tineret, familie și comunități, ieșire și sănătate și asistență socială. Problemele și răspunsurile au fost, de asemenea, discutate din diferite perspective ale statelor membre ale UE în cadrul Rețelei factorilor de decizie naționali de prevenire a politicilor² și a Comitetului director al RAN CoE³. Rețeaua Europeană de comunicații strategice (ESCN)⁴ a furnizat contribuția și competența comună privind comunicarea strategică și strategiile de comunicare. Practicienii din prima linie ale celor mai afectate state membre ale UE au furnizat detalii cu privire la cazurile lor de persoane repatriate și la lecțiile pe care le-au învățat; aceste cazuri sunt folosite pentru a oferi contextul la sfaturile și orientările din cadrul acestui manual. În cele din urmă, au fost utilizate și menționate mai multe surse naționale, europene și internaționale în pregătirea acestui manual. Acest document reprezintă punctul culminant al acestor eforturi și constatări.

1.1 Manual pentru practicieni, recomandările practicienilor pentru factorii de decizie

Acest manual este destinat în primul rând practicienilor din prima linie, cum ar fi asistenții sociali, profesioniștii din domeniul sănătății, profesorii sau ofițerii de poliție și penitenciare care trebuie să se ocupe de persoanele repatriate direct și la nivel local. Acesta stabilește principiile directe, câteva descrieri detaliate, metodele și intervențiile care pot fi aplicate pentru a răspunde la problema persoanelor repatriate. Practicienii care citesc acest manual se pot referi, de asemenea, la:

- **Studii de caz:** Practicienii din țările UE au împărtășit experiențe concrete și lecții învățate din relațiile cu persoanele repatriate. RAN a folosit aceste informații pentru a crea studii de caz care ilustrează declarațiile conținute în manual și oferă o perspectivă specifică asupra realității (de multe ori mai nuanțată și complexă), atunci când se ocupă zi de zi de persoanele repatriate.
- **Practica în acțiune:** exemplele de practici concrete utilizate în toată UE sunt evidențiate, însoțite de trimiteri la mai multe informații despre aceste practici. De asemenea, multe fac parte din Colecția de practici RAN care servește pentru a inspira practicienii în munca lor de zi cu zi.
- **Lecturi suplimentare:** Au fost realizate ample cercetări, rapoarte și analize cu privire la subiectele și problemele abordate în acest manual, atât în cadrul RAN CoE, cât și de alte organizații internaționale și

² Rețeaua factorilor de decizie naționali de prevenire a politicilor este o rețea de factori naționali specializați în prevenirea radicalizării și extremismului violent din cele 28 de state membre ale UE. Rețeaua este facilitată de Direcția Generală pentru Migrație și Afaceri Interne a Comisiei Europene (DG HOME).

³ Comitetul Director al RAN cuprinde co-președinții grupurilor de lucru RAN și DG HOME.

⁴ Rețeaua europeană de comunicații strategice (ESCN) este o rețea formată din 26 de țări care colaborează pentru a face schimb de analize, bune practici și idei cu privire la utilizarea comunicațiilor strategice în combaterea extremismului violent (CVE).

naționale. Trimiterile la acest material suplimentar sunt integrate în textul pentru practicienii care caută informații mai aprofundate și detaliate despre probleme specifice.

Acest manual este destinat să ofere autorităților naționale o perspectivă suplimentară asupra nevoilor și ideilor practicienilor, deoarece aceștia revizuiesc abordările și strategiile existente în lumina provocărilor legate de FTF. La începutul manualului este inclusă o listă a recomandărilor practicienilor pentru statele membre.

1.2 Structura manualului

Manualul cuprinde opt capitole, precedate de lista recomandărilor pentru statele membre.

- Recomandările practicienilor pentru statele membre
- Capitolul 1 Introducere în acest manual
- Capitolul 2 FTF repatriați: date, cifre și profiluri:
- Capitolul 3 Investigația și evaluarea riscului
- Capitolul 4 Acordul multipartit cu privire la intervenție
- Capitolul 5 Urmărirea penală
- Capitolul 6 Neurmărirea penală / resocializarea
- Capitolul 7 Copiii repatriați
- Capitolul 8 Aspecte foarte importante: gen și comunicare

Capitolul 2 oferă o imagine de ansamblu asupra domeniului de aplicare al problemei FTF în diferite state membre ale UE, informații succinte referitor la ceea ce motivează luptătorii străini să plece și contextul în care se întorc FTF repatriați.

Capitolele 3 - 6 descriu diferitele scenarii atunci când este vorba de un FTF care se întoarce. Pentru claritate s-a folosit o ordine logică. În realitate, unii pași vor avea loc simultan.

Când sosește o persoană repatriată, guvernul național și /sau local o va aștepta fie ca urmare a informațiilor primite prin intermediul agențiilor de poliție sau de securitate și de informații, de la alte guverne, sau pe calea de informațiilor diplomatice, ori va fi informat la scurt timp după întoarcerea FTF prin intermediul autorităților locale, practicienilor din domeniu, membrilor familiei sau de către FTF personal. Evaluările serviciilor de informații și investigațiile poliției sunt condiții prealabile pentru a determina riscul potențial și dacă trebuie efectuată urmărirea penală (**Capitolul 3**).

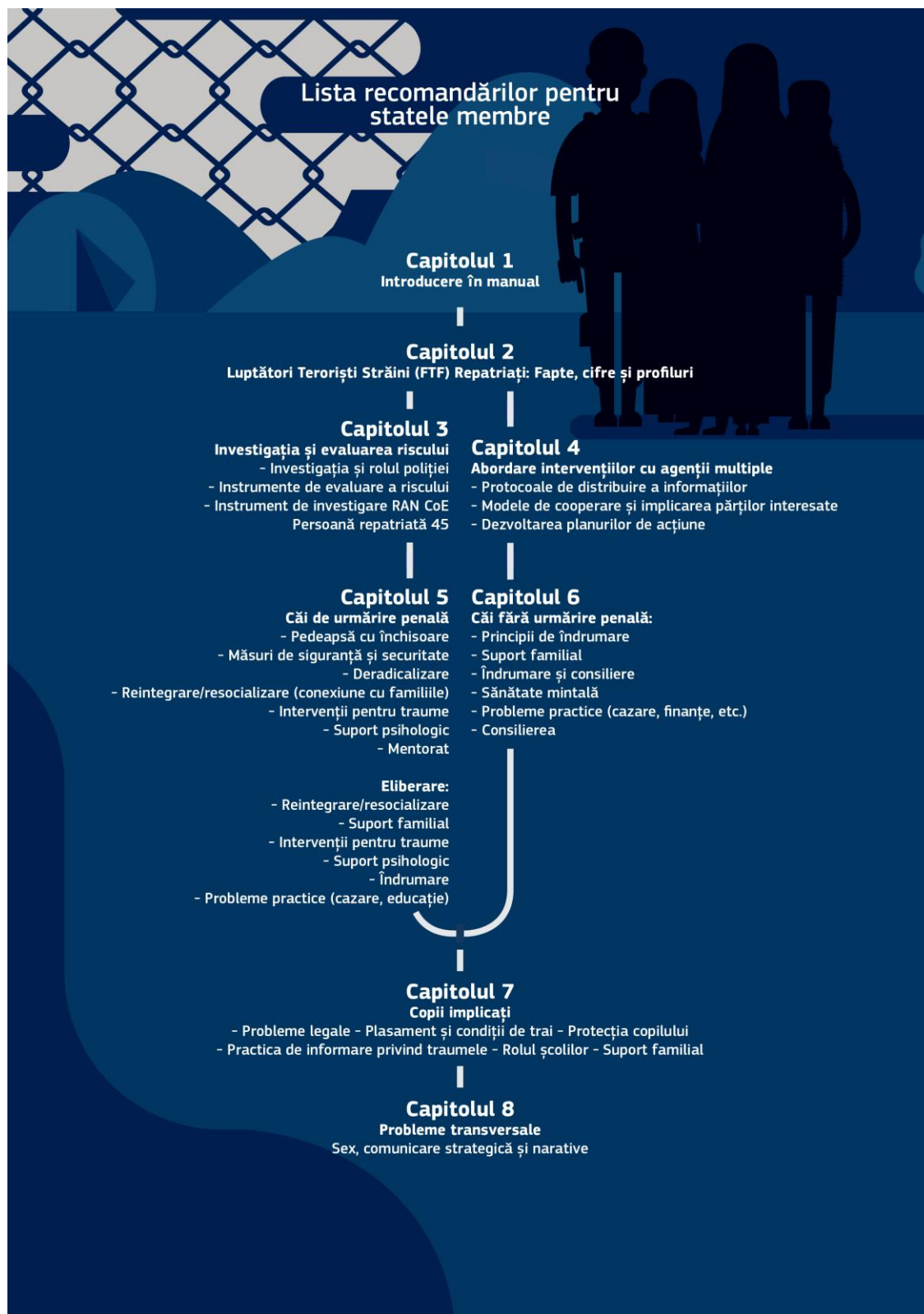
În paralel, este necesară o coordonare la nivel național și local pentru a sprijini planul de intervenție multipartită pentru reintegrarea în societate a persoanei repatriate (fie imediat, fie după ce a ispășit o sentință), reducând astfel riscul potențial pe care persoana repatriată îl poate prezenta. O echipă locală multipartită din orașul natal al persoanei repatriate trebuie, de asemenea, să fie informată pentru a începe să-și pregătească răspunsul (**Capitolul 4**).

Persoana repatriată poate fi urmărită penal, încarcerată și eliberată (sub supraveghere) sau să primească o sentință comunitară (sub supraveghere) (**Capitolul 5**). Ca alternativă, persoana nu va fi urmărită penal și trebuie să înceapă imediat resocializarea (**Capitolul 6**).

Când sunt implicați copiii, aceștia au nevoie de atenție specială. În cele mai multe cazuri, ei se vor alătura părinților repatriați, dar vor avea nevoie de îngrijire specifică (**Capitolul 7**).

În sfârșit, în **Capitolul 8** sunt furnizate informații și sfaturi succinte privind aspectele foarte importante privind genul și comunicațiile din jurul FTF repatriați.

Structura manualului persoanei repatriate este vizualizată cel mai bine după cum urmează (consultați pagina următoare):

2 FTF repatriați; date, cifre și profiluri

Acest capitol oferă o perspectivă asupra abordării Europei în privința întoarcerii FTF, precum și de ce atât de mulți oameni au părăsit Europa, în primul rând pentru a se alătura grupărilor teroriste. Sunt analizate numeroase profiluri diferite care alcătuiesc FTF europeni, precum și motivele diferite ale întoarcerii și problemele pe care aceștia le creează.

Luptători teroriști străini (FTF)

Luptătorii teroriști străini nu sunt ceva nou. Multe zone de conflict au atras străini în trecut, cum a fost în Bosnia, Cecenia, Afganistan, Pakistan, etc. Efectul de recul a fost, de asemenea, evident în mai multe atrocități teroriste, cum au fost atentatele de la Londra din 2005, ai căror autori au beneficiat de pregătire teroristă în străinătate, în Pakistan. Ceea ce este unic în privința actualelor contingente de luptători străini în Siria și Irak este volumul uriaș de luptători străini, care este fără precedent. Mulți dintre acești cetățenii europeni care au călătorit în Siria, Irak și în alte zone de conflict în care guvernează grupările teroriste, se întorc acum. De altfel, mulți dintre aceștia s-au întors.

În ultimele luni, Daesh a fost sub presiune militară crescândă în Siria și Irak, fapt care a determinat grupul să piardă teren, lideri, forță de muncă și rute de aprovizionare. În cazul în care „califatul” Daesh este învins prin forță armată sau se prăbușește, numărul de FTF care se întorc în Europa (în special Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Finlanda, Olanda, Suedia și Marea Britanie) poate crește. Deși este dificil de prezis modul în care se va dezvolta situația, cele mai afectate state membre ale UE așteaptă o creștere lentă, dar treptată a persoanelor repatriate, în loc de un număr mare în același timp. Există numeroase estimări, care prevăd între 1 200 și 3 000 de persoane repatriate. Acestea provin din medii diferite, și o mare parte din persoanele repatriate vor fi femei și copii. Până în prezent, procentul de întoarcere a FTF este de aproximativ 20-30%.

2.1 Date și cifre

Peste 42 000 de luptători teroriști străini din peste 120 de țări au călătorit pentru a se alătura la Daesh (între 2011-2016). **Peste 5 000 de FTF au plecat din Europa.** Mulți dintre aceștia au plecat din Belgia, Franța, Germania și Marea Britanie, dar un număr semnificativ a plecat și din Austria, Danemarca, Finlanda, Italia, Olanda, Spania și Suedia. **Procentul mediu de FTF care se întorc în Europa este de aproximativ 30%**, dar cifra este mai mare pentru Danemarca, Suedia și Marea Britanie. Aproape jumătate din FTF din aceste țări s-au întors.

Mobilizarea FTF pare să fi atins punctul culminant în 2015, iar **fluxurile au fost semnificative în 2016** în privința călătoriilor în Siria. Conflictul continuu care învăluie Irakul, Siria și alte zone de conflict, combinat cu prăbușirea organizației Daesh, a condus la probleme serioase și crescânde privind exodul masiv de luptători și aflulxul mare de FTF repatriați. Este evident că Europa se poate aștepta la o creștere a numărului de persoane care s-au întors, care au trăit și au luptat cu Daesh sau cu Hay'at Tharir al-Sham, legat de al Qa'ida (HTS, cunoscut anterior ca Jahbat Fatah al Sham, vechiul Jahbat-al Nusra).

Experții consideră puțin probabil un exod în masă al FTF, dar unii se vor întoarce în cartierele lor vechi (acest lucru este mai probabil în cazul femeilor și copiilor). Unii vor fi închiși, alții nu. Cei mai mulți vor experimenta traume cauzate de provocarea sau asistarea la violență. Unii dintre repatriați vor fi dezamăgiți și chiar vor avea remușcări; alții vor continua să aibă opinii extremiste violente și pot deveni radicalizatori influenți, sau chiar și teroriști „în așteptare”. Unii se vor întoarce cu intenția explicită de a planifica și de a executa atacuri.

Atacurile teroriste de la Bruxelles din mai 2014 (Muzeul Evreiesc) și din martie 2016 (aeroport și stația de metrou), precum și multiplele atacuri de la Paris din noiembrie 2015, au fost atrocități săvârșite într-o oarecare măsură de FTF repatriați. În atacurile de la Paris, cel puțin șase dintre autori au fost FTF care se întorceau din Siria, în timp ce trei din cinci atacatori de la Bruxelles erau FTF repatriați. În timp ce mulți FTF repatriați nu vor deveni teroriști operaționali, simplul contact cu grupările teroriste „jihadi”, cum ar fi Daesh și/sau HTS, se traduce prin riscuri semnificative pentru securitatea națională. **Legătura operațională dintre Daesh și autori a fost identificată în cazul unui număr semnificativ de comploturi teroriste în interiorul Europei.** Între 2014-2016, au existat 42 atacuri teroriste împotriva occidentului, dintre care 38 au implicat unele legături între Daesh și teroriștii care au executat atacurile.⁵

2.2 Recrutare, motivații și condiții de viață

Nu există un profil unic și universal pentru toți FTF repatriați. Poveștile, experiențele, traumele și competențele lor diferă în mod semnificativ. Orice abordare eficientă în relația cu persoanele repatriate trebuie să țină seama de acest lucru. În acest capitol, manualul oferă o perspectivă aprofundată a tacticilor de recrutare Daesh, situația de pe teren în Siria și Irak, precum și diferitele roluri jucate de tipurile diferite de FTF, inclusiv de femei și copii.

2.2.1 Recrutare și călătorie

Rutele de călătorie utilizate pentru aderarea la Daesh sau la alte grupări teroriste implică adesea zboruri către orașe din Turcia, și apoi călătorii către granița turco-siriană. Recruții sunt ajutați să treacă granița de mediatorii Daesh; acolo, aceștia sunt intervievați sau interogați și vor completa formulare de recrutare pentru a se verifica încrucișat cine a facilitat călătoria și vor oferi alte detalii personale care se pot verifica. Aceste formulare conțin 23 de câmpuri de date.⁶ Mărturiile luptătorilor străini evidențiază că recruții **sunt ulterior separați în funcție de competențele specifice identificate de Daesh**, care determină dacă recrutul va prelua, după tabăra de pregătire, sarcini în prima linie sau mai multe roluri de specialitate. Când se completează dosarul personal Daesh, recruții de sex masculin sunt, de asemenea, întrebați cine i-a recomandat sau ar putea garanta pentru ei, precum și rolul pe care doresc să-l acopere. Mai exact, li se cere să „selecteze între trei opțiuni: luptător, atentator sinucigaș și luptător sinucigaș (inghimasi)”. Acest formular de recrutare este un instrument valoros pentru verificarea informațiilor furnizate în timpul interviurilor de către FTF repatriați.

⁵ Olidort J. (2016), Inside the Caliphate's Classroom: Textbooks, Guidance Literature and Indoctrination Methods of the Islamic State, *Policy Focus* 147

⁶ Dodwell, B., Milton, D., Ressler, D., *Then and Now: Comparing the Flow of Foreign Fighters to AQI and the Islamic State* (Versiunea din 8 decembrie 2016). Preluat din <https://www.ctc.usma.edu/v2/wp-content/uploads/2016/12/Then-and-Now.pdf>.

Manualele de recrutare cum ar fi *Hijrah către statul islamic (2015)* oferă sfaturi practice pentru pregătire, echipament și călătorie, precum și îndrumări privind ascunderea la sosirea în Turcia și *traseul de urmat spre diverse case sigure de-a lungul frontierei*. Conține, de asemenea, secțiuni dedicate femeilor care călătoresc în Siria. Femeile recruți sunt sfătuite că pot călători fără un mahram (protector de sex masculin) pentru a-și ascunde scopul. Când femeile călătoresc împreună cu soții lor, sunt duse într-o casă separată numită madhāfah⁷ până când bărbații au terminat instruirea în tabăra de pregătire. Din toamna anului 2015, procentele călătoriilor s-au redus. Reducerea călătoriilor se datorează epuizării recruților, deziluziilor printre luptătorii întorși, pierderilor militare și teritoriale din partea Daesh, precum și a măsurilor de securitate specifice împotriva luptătorilor străini, ceea ce le îngreunează călătoria.

2.2.2 Motivații pentru călătorie (*hijrah*)

Există mai multe motive pentru care persoanele se alătură grupărilor extremiste violente, cum ar fi Daesh și HTS. Acest fapt înseamnă **că nu există un profil psihologic unic pentru FTF**. Acestea acoperă, de asemenea, mai multe naționalități, etnii, vârste și ambele sexe. Nu există un singur factor, ci mai mulți vectori care se îmbină pentru a forma combinații de cauzalitate infinite. Un caleidoscop al factorilor de atragere, determinat de rețele sociale, dinamica grupurilor și radicalizatori influențează procesul de radicalizare⁸. Există încă un deficit de informații consolidate, bazate pe dovezi, despre trecutul și procesul de radicalizare al FTF care au plecat în Siria și Irak, precum și cu privire la problemele asociate persoanelor repatriate. Deseori, informațiile se află la serviciile de securitate și la poliție. Există totuși câteva excepții, așa cum este explicat în continuare.

O modalitate pentru a înțelege de ce indivizii sunt motivați și recrutați pentru a se alătura acestor grupări este cea de a analiza **temele centrale ale propagandei Daesh** și modul în care este construită. [Ingram](#)⁹ susține că elementele de bază ale propagandei Daesh au luat naștere din trei teme interdependente și interconectate: **identitatea, crearea crizei și crearea soluțiilor**. Prin urmare, Daesh utilizează interacțiunea dintre valoare, dihotomie și crize, consolidând narativa pentru a întări identitatea în cadrul grupului și în afara lui, precum și sensul general al sistemului. Sunt concepute teme specifice prin propaganda Daesh, potrivit lui [Winter](#)¹⁰, cum ar fi: **mila, apartenența, brutalitatea, victimizarea, războiul și utopia**. [Alții](#)¹¹ au identificat teme precum: **militară, guvernare, da'wa (propagare), hisbah (controlul Sharia), promovarea „califatului” și atacurile inamice**. Aceste studii oferă puncte de plecare pentru înțelegerea motivației FTF de a face *hijra*.

⁷ Cuvântul madhāfah este valabil pentru oricare casă vizitată sau casă de oaspeți. De când există Jihad în Afganistan, acesta este folosit pentru casele sigure în cazul în care teroriștii străini sunt cazați înainte de aderarea la tabere de pregătire jihadistă.

⁸ Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN), (2016). Document tematic: „Cauzele principale ale extremismului violent”. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_root-causes_jan2016_en.pdf

⁹ Ingram, H.J. (2016), *Deciphering the Siren Call of Militant Islamist Propaganda* (Haga: ICCT).

¹⁰ Winter, C., *Documenting the Virtual Caliphate* (London: Quilliam Foundation, 2015).

¹¹ Zelin, A. Y., *Picture Or It Didn't Happen: A Snapshot of the Islamic State's Official Media Output*. (Versiunea din 2015). Preluat din <http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/445/html>

Un [studiu](#)¹² al edițiilor vechi ale revistelor Daesh *Dabiq* și *Rumiyah* dezvăluie diferite teme concepute, însă există șovăială între două dintre acestea: războiul și utopia. Deloc surprinzător, indică faptul că **problema războiului a devenit mai proeminentă** în timp, deoarece Daesh și-a pierdut teritoriul. În ceea ce privește temele de război, Daesh proiectează victoria inevitabilă, martiriul, uciderea dușmanilor și victimizarea. Temele referitoare la utopie se concentrează pe apartenență, bunăstare, justiție și ordine și eradicarea transgresiunilor culturale.

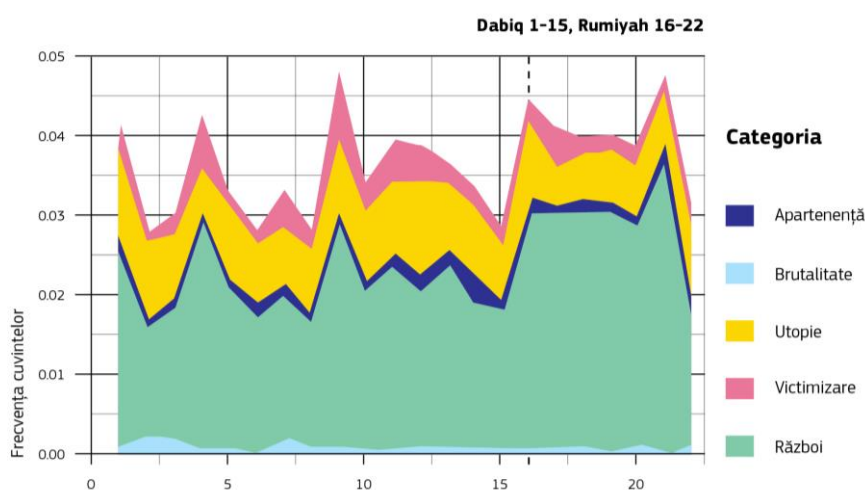

Figura 2: Lisa Kaati (FOI, mai 2017).

O temă centrală pe care Daesh o promovează pentru a atrage susținătorii și recruții este cea a succesului. Sloganul Daesh '*Baqiyah wa-Tatamaddad*' (rămânere și se extindere) proiectează imaginea că Daesh obține în mod constant succesul și victoria inevitabilă. Ca atare, este în acțiune cinetică și în mișcare constantă. **Combină această imagine a statutului și apartenenței cu una a utopiei pentru „musulmanii pioși”** și, în același timp, se prezintă ca apărător al musulmanilor sub asediu și atac violent din partea asupritorilor și tiranilor. Conform propagandei Daesh, condițiile de asuprire în care trăiesc cei care suferă, împreună cu promisiunea utopiei religiei, reprezintă o datorie sacră a fiecărui individ pentru a face *hijra* și a duce Jihadul împotriva dușmanilor. Chiar și eșecurile și înfrângerile sunt interpretate ca parte a procesului care duce la luptele apocaliptice finale, care fac parte din escatologia Daesh.

Strategiile de recrutare sunt realizate atât online, cât și offline. Mesajele online sunt simple, puternice și binare, oferind musulmanilor alegeri grele între a-și abandona viața lor laică și conflictuală în occident ca să facă *hijrah* la așa-zisul califat, sau să rămână asupriți și subjugăți de tirani în occident. Ca atare, recrutarea

¹² Kaati, L., (2017), *Det digitala kalifatet: En studie av Islamiska statens propaganda* (Stockholm: FOI (FOI-R—4429—SE)).

de către Daesh se concentrează pe tehnici de manipulare care exploatează confuzia identității și se concentrează pe convingere, manipulare emoțională și supunere totală.

Există multe motive pentru care recruții sunt atrași de această ideologie distructivă și sunt motivați să se alăture. Unora le oferă **senzații și statut, oportunități** de jefuire, **plată, locuință** și opțiunea de a menține femeile ca sclave; pentru alții este o oportunitate de a oferi **sprijin umanitar**.¹³ Unora le oferă o evadare din viața lor obișnuită, deprimantă și plină de probleme. Alții caută **apartenență, un simț al scopului și o chemare superioară**. Poate oferi senzații și acțiune sau reguli stricte cu privire la modul de a trăi într-un cadru moral clar. Unii sunt recrutați din familiile lor și din cercurile de prieteni. Folosind tehnici de manipulare, recrutorii Daesh identifică slăbiciunile psihologice individuale și exploatează cu măiestrie aceste tehnici online și offline.

Lecturi suplimentare

Lucrare tematică RAN cu privire la Cauzele principale ale extremismului violent: Nu există nicio cauză sau cale unică către radicalizare și extremismul violent. În schimb, există o gamă largă de factori la nivelul macro, mezo și micro de analiză. Această lucrare tematică RAN oferă un rezumat al „cauzelor principale” ale extremismului violent.

2.2.3 Experiența în teatrul de luptă

Experiențele FTF repatriați sunt variate, însă extrem de dificil de abordat pe mai multe niveluri. După ce noii recruți au traversat teritoriul Daesh, aceștia se confruntă cu numeroase controale de securitate și sociale care le limitează comportamentul, comunicarea și libertatea de circulație. Recruții sunt separați în funcție de sex. FTF de sex masculin trec prin procesul de înregistrare și interogare în timp ce predau documentele de identitate.

Recruții Daesh inaugurați iau **cursuri obligatorii de sharia**. Durata cursului depinde de evaluarea Daesh privind loialitatea și valoarea individului față de grup, și poate dura de la trei săptămâni la trei luni sau mai mult. Aceste cursuri au loc împreună cu **pregătirea militară**, al căror conținut depinde de nevoia de a instrui noi luptători sau dacă recrutul este pregătit pentru un atac sinucigaș.

De asemenea, Daesh folosește **tactici de șoc**, atât pe câmpul de luptă, cât și în afara acestuia. O strategie centrală este utilizarea brutalității extreme, care implică decapitări în masă, execuții la fața locului și tortură. Acest fapt sperie populația și o împinge spre supunere și face posibil controlul teritoriilor ocupate. Nu numai adulții sunt cei care experimentează acest lucru, ci și copiii, unii dintre aceștia fiind recrutați în tabere de îndoctrinare și pregătire de la vârsta de nouă ani. Copiii mici, impresionabili, sunt expuși nu numai la ravagiile războiului, ci și la nenumărate acte de cruzime de nedescris, începând de la decapitări în masă până la biciuiri în public, amputări și răstigniri. Unii copii au fost trimiși în luptă pe post de călăi.

De asemenea, Daesh folosește copii ca ochi și urechi – ca informatori – prin crearea unui mediu de profundă neîncredere. Acest lucru distruge legăturile tradiționale de loialitate între clan și familie, deoarece infracțiunile de încălcare a shariei sunt folosite ca instrument în luptele interne Daesh și împotriva tuturor

¹³ Motivația umanitară a fost puternică la începutul conflictului până în 2014, când a fost declarat „califatul”. În timp ce la început, indivizii au fost atrași să călătorească pe motive umanitare, mai târziu unii au fost atrași de ideologie și căile distructive.

inamicilor. Tribunalele Sharia sunt administrate de *Diwan*-ul de judecată și nedreptate și se supun judecății religioase cu privire la toate problemele. O birocrație considerabilă, documentația și o activitate funcționarească minuțioasă oferă funcții de control îmbunătățite. Controlul infrastructurii, alimentelor, apei și locurilor de muncă este utilizat ca un instrument împotriva localnicilor pentru a-i forța să se alăture Daesh. *Diwan*-ul Securității Publice impune securitatea internă și munca de contraspionaj. Călătoriile în afara limitelor orașului sunt interzise fără permisiune și necesită autorizație oficială.

La sosirea în Siria, **femeile** sunt obligate să locuiască în căminele pentru femei singure cunoscute sub numele de *maqar*. Soții pot fi selectați, dar ulterior sunt trimiși în mod regulat în primele linii pe front sau în misiuni. Dacă soțul moare, soția este plasată în *shahada's maqar* (pentru văduve).

În public, femeile trebuie să se conformeze unui cod vestimentar strict și să poarte niqab și mănuși. *Diwan Hisbah* (poliția morală) impune aceste coduri vestimentare stricte și reguli de călătorie. Dacă femeia este prinsă că nu se conformează codului vestimentar, *Hisbah* poate emite soțului o notificare. Soțul trebuie să se prezinte după aceea la audierile Tribunalului Sharia, unde vor fi decise pedepsele pentru el și soția sa, și pot varia de la amendă la biciuire în public sau chiar moarte.

2.2.4 Întoarcerea în Europa

FTF repatriați se întorc înapoi în Europa pe mai multe rute:

- unii solicită sprijin consular, în special dacă au nevoie de pașapoarte noi sau asistență, când copiii sunt născuți în Siria sau Irak; unii călătoresc cu documente false de identitate;
- alții se întorc făcând ocoluri prin alte destinații europene; unii călătoresc înapoi direct prin Turcia.
- unii sunt capturați de autoritățile din Turcia sau Irak sau de forțele kurde;

Când călătoresc către destinații europene, persoanele repatriate pot fi întâmpinate în aeroport de către polițiști sau ofițeri de securitate, care ori arestează persoanele repatriate, ori le supun interogatoriului pentru a evalua nivelurile de risc, starea de spirit a persoanelor repatriate, precum și starea generală a acestora. Unele dintre aceste persoane repatriate se întorc neobservate și fie raportează singure că s-au întors, fie sunt raportate de membrii familiei, autoritățile locale sau practicieni. Altele pot rămâne neobservate. Dacă nu sunt acuzate de infracțiuni legate de terorism, unele se pot totuși confrunta cu urmărirea penală pentru fraudă financiară sau fraudă fiscală. Această primă întâlnire poate fi adesea folosită ca punct de plecare pentru investigații și intervenții suplimentare. De asemenea, este util să folosiți instrumentele de evaluare a riscului (consultați Capitolul 3) în cadrul întâlnirii respective și ale celor care vor urma.

Serviciile de securitate și poliția trebuie să furnizeze informații, pe cât posibil prin intermediul unui punct de contact desemnat (consultați Capitolul 4), echipei locale de **coordonare multipartite** de relevanță, atribuită cazului. Această echipă va include cel mai probabil: coordonatorul sau reprezentantul autorității locale, poliția locală, profesionistul de asistență socială / asistența familială, serviciile de protecție a copilului și profesionistul de sănătate mintală. În funcție de caz, pot fi implicați un profesionist educațional, un reprezentant al închisorii și / sau al eliberării condiționate, profesioniști din ONG-uri (de ex., lucrători de ieșire) sau membri ai comunității. Aceștia trebuie să aibă întâlniri cu persoanele repatriate, în cadrul cărora fiecare agenție individuală este solicitată să ofere contribuții și opinii cu privire la persoana repatriată în cauză, precum și modul în care acestea trebuie să fie abordate și să fie de acord cu cea mai bună formă de intervenție.

Această echipă de coordonare multipartită trebuie să ofere, pe cât posibil, o viziune la 360 de grade a individului în cauză, a părinților, copiilor, prietenilor, istoricului și a circumstanțelor actuale. **Echipa trebuie să elaboreze un plan de acțiune adaptat pentru persoana repatriată în cauză** și instrucțiuni clare cu privire la care agenții vor stabili întâlnirile, evaluările de risc și dialogul cu persoana repatriată, rudele, prietenii acesteia și părțile interesate de relevanță (consultați Capitolul 4).

Dacă persoanele repatriate sunt arestate, urmărite penal și condamnate la închisoare (consultați Capitolul 5), echipa locală de cooperare multipartită trebuie să evalueze și să poată organiza întâlniri imediate cu deținutul, precum și cu părinții și soția / soțul pentru a stabili o relație personală și pe cât posibil o relație de muncă. Această relație ar putea implica intervenții de resocializare, cum ar fi îndrumarea, asistența psihologică, suportul pentru părinți și rețelele, asistența practică în relaționarea cu autoritățile cu privire la locuințe, angajare, condițiile de eliberare, etc. (consultați Capitolul 6).

În cazul în care persoana respectivă nu este urmărită penal, este important ca echipa locală de coordonare multipartită să se întâlnească pentru a stabili procedurile de gestionare a persoanei repatriate și a nevoilor posibile. Este important ca echipa să organizeze **îndrumarea și suportul familiei**. Aceste intervenții pot fi văzute ca barometre ale bunăstării persoanelor repatriate. Acestea oferă oportunitatea de a face evaluări ale riscului privind persoana repatriată și evaluarea dinamicii familiei. În același timp, acestea oferă oportunitatea de a stabili încrederea și relațiile de muncă cu persoana repatriată și familia sa (consultați Capitolul 6).

Un alt aspect important este cel de a evalua bunăstarea copiilor în aceste gospodării și de a-i proteja împotriva oricăror riscuri cum ar fi îndobrocarea sau obligația impusă de a călători înapoi, în zonele controlate de teroriști. Aceste evaluări dificile trebuie făcute de către profesioniști. Consultarea extinsă cu persoanele repatriate, familia și prietenii este esențială și necesară (consultați Capitolul 7).

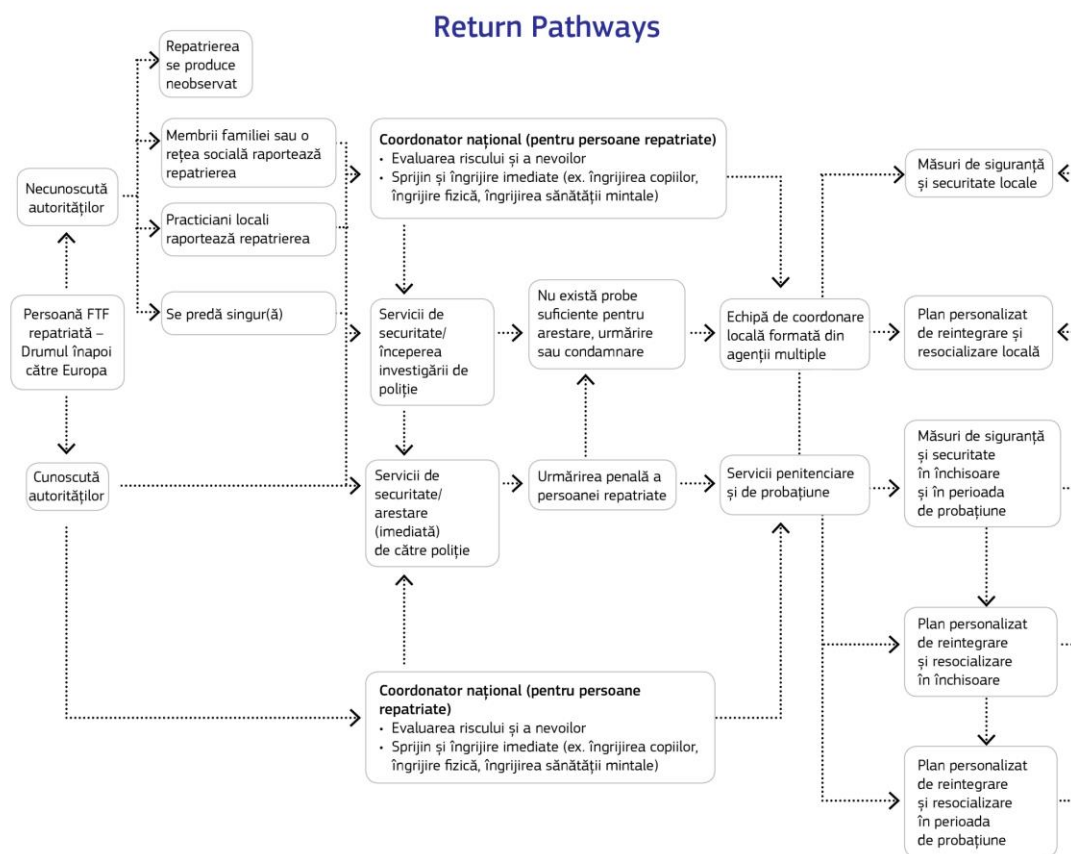

Figura 3, Schema întoarcerii în Europa

2.3 Diferite profiluri ale FTF repatriați

FTF repatriați au diferite profiluri, precum și motive de întoarcere. Cei care au călătorit pentru a adera la Daesh sau Hayat Tahrir al-Sham (HTS) au acoperit o multitudine de roluri în cadrul organizațiilor, de la sinucigași cu bombe, la luptători și alte roluri auxiliare.

2.3.1 Generații diferite

Ca un prim pas în adaptarea răspunsurilor privind mai multe grupuri de persoane repatriate, poate fi benefic să avem în vedere două generații, cu toate că o diferențiere strictă nu este adecvată:

- a) Prima generație de persoane repatriate, îndeosebi bărbați, a fost motivată să plece din rațiuni umanitare și / sau să lupte împotriva regimului Assad, — și cu câteva excepții notabile, — mai predispusă la dezamăgire, mai puțin violentă și oarecum liberă să părăsească teritoriul deținut de teroriști;

- b) A doua generație de persoane repatriate, cea actuală, este mai călită în luptă și mai dedicată din punct de vedere ideologic, a trebuit să se sustragă supravegherii exercitate de Daesh pentru a scăpa, și s-ar fi putut întoarce cu motive de violență: să facă rău cetățenilor UE.

De asemenea, trebuie luați în calcul și **copiii repatriați**. Unii au primit pregătire militară și ideologică de la vârsta de nouă ani. Copiii care s-au întors au suferit traume de război, au fost martorii unor execuții și pedepse și, în unele cazuri, au fost obligați să execute oameni. De exemplu, acest lucru a fost evidențiat de agenția olandeză de informații AIVD în publicațiile sale *Focus on Returnees*¹⁴ (2017) și *Life With Daesh: The Myth Unravelling*¹⁵ (2016).

Dat fiind că Daesh a ridicat multe bariere în calea FTF care plecau (supraveghere și monitorizare puternică a comunicării, amenințări cu execuția), autoritățile trebuie să pună la îndoială intențiile persoanelor repatriate, să investigheze dacă au comis infracțiuni (inclusiv în străinătate) și dacă au motive ulterioare de a se întoarce, cum ar fi planificarea atacurilor în cadrul Europei.

Lecturi suplimentare

Centrul pentru Studii de Amenințare Asimetrică (CATS) la Universitatea Suedeză de Apărare

Acest [studiu](#) analizează un set de variabile ale luptătorilor străini din Suedia care s-au alăturat grupărilor teroriste jihadiste din Siria și Irak în perioada iunie 2012 și septembrie 2016.

Publicații despre Daesh în cadrul Serviciului de Informații olandez

Această [lucrare](#) descrie viața în așa-numitul califat.

În această [lucrare](#) sunt descrise amenințările posibile pentru societate, pe care le-au reprezentat persoanele repatriate.

2.3.2 Diferențele dintre bărbați, femei și copii

- **Bărbații repatriați:** Este posibil ca bărbații, în special, să fi fost implicați în crime de război, cum ar fi omoruri, violuri și sclavie și să fi participat la atrocități teroriste sau extremiste violente. **Toți au fost martorii violențelor extreme și au trăit în condiții nesigure și nesănătoase.** De asemenea, este important de menționat că dezamăgirea alături de o grupare teroristă nu echivalează neapărat cu distanța față de ideologia violentă și nici cu desprinderea de cauza „jihadistă”, când acesta s-a întors în UE.
- **Femeile repatriate:** Unele analize efectuate asupra femeilor care se alătură Daesh le descriu ca fiind victime¹⁶. Această perspectivă le privează pe femei de apreciere și ignoră faptul că **femeile occidentale care se alătură grupărilor jihadiste tind să fie foarte motivate de ideologie.** Pentru multe femei, aderarea la Daesh este rezultatul unor **idealuri utopice** și îndeplinește nevoia de **senzație și sens.**

¹⁴ Dutch General Intelligence and Security Service (2017), *Focus on Returnees*. Preluat din <https://english.aivd.nl/publications/publications/2017/02/15/publication-focus-on-returnees>

Dutch General Intelligence and Security Service (2016), *Life with ISIS: the Myth Unravelling*. Disponibil la <https://english.aivd.nl/publications/publications/2016/06/17/life-with-isis-the-myth-unravelling-available-in-arabic>.

¹⁶ Consultați, de exemplu, Lakhani, S., Ahmadi, B. (2016), *Women in Extremist Movements: Not Just Passive Victims*, (U.S. Institute of Peace). Preluat din <https://www.usip.org/blog/2016/11/women-extremist-movements-not-just-passive-victims>

Propaganda Daesh se concentrează pe proiectarea unei imagini idealizate a vieții în Siria și Irak. Alți factori care împing femeile să părăsească Europa pentru Daesh includ adolescenții care se îndrăgostesc de imaginea căsătoriei cu un „războinic” sau discriminarea (percepută sau experimentată). Multe femei se străduiesc să instituie așa-numitul califat în conformitate cu metodologia profetică, care, în esența sa, — în sistemul lor de credințe reprezintă — un sistem complet de guvernare. Daesh proiectează o imagine romanțată a unei societăți unde nu există discriminare, și în care femeilor li se permite să-și practice credința. Viziunea asupra lumii dialectice salafi-jihadistă a Daesh, a împărțit lumea în contrarii cum ar fi puritatea și impuritatea, și s-a concentrat pe respingerea *dunya* (lumea materială), pe care adepții o condamnă ca fiind coruptă și care poluează.

Multe femei au fost determinate să creadă că aderarea la Daesh le va da un sentiment de **emancipare**. Unele au văzut acest lucru ca o revoltă care le-ar putea elibera de restricțiile și tradițiile părinților, ceea ce le-a permis să-și găsească identitatea, comunitatea și sentimentul de apartenență. Atunci când s-au alăturat, au presupus că vor putea lua decizii independente legate de viața și viitorul lor, fiindu-le permis să se căsătorească fără a fi controlate de familie. Daesh prezintă familia ca punct esențial și asigură stabilitatea FTF care călătoresc în prima linie, păstrând moralul în rândurile luptătorilor.

Revista Daesh *Dabiq* prezintă femeile ca purtătoare de copii și indispensabile supraviețuirii pe termen lung a așa-numitului Stat islamic. Principala responsabilitate a femeilor este creșterea copiilor și în doctrinarea lor cu valorile de bază ale așa-numitului califat: fiii ar trebui să se sacrifice ca martiri, iar fiicele ar trebui să urmeze exemplul mamei.

Daesh a dezvoltat o birocrație complicată a virtuții publice, care este întărită de Tribunalele *Hisbaa* și Sharia. Acest lucru implică o listă lungă de coduri de îmbrăcăminte și comportamente interzise. De exemplu, toate femeile au nevoie de un protector masculin pentru a ieși din casă. Femeile trebuie să fie însoțite de un *mahram*, care este un tutore bărbat înrudit, cum ar fi un frate sau tatăl, sau de alte femei, atunci când sunt în afara casei sau călătoresc. Toate femeile din unitatea *al-Khaansa* impun virtutea publică, îndeplinesc pedepsele și înlătură blocajele rutiere pentru a căuta femei (asigurându-se că bărbații nu pot folosi niqab-ul ca deghizare). Mai multe femei occidentale s-au alăturat acestei unități.

Recrutarea femeilor în Daesh are loc de obicei prin intermediul rețelelor sociale și în timpul activităților sociale, cum ar fi îngrijirea copiilor, pregătirea mâncării și participarea la demonstrațiile activiștilor.

Este, de asemenea, clar că **femeile joacă un rol activ în răspândirea propagandei Daesh** pe rețelele sociale, pentru a atrage mai mulți recruți femei. Femeile din Siria s-au pus, de asemenea, la dispoziția celorlalte care caută sfaturi despre cum ar putea să se facă *hijra*, ce să împacheteze, câți bani să aducă și așa mai departe.

Femeile repatriate se întorc adesea în țările lor de origine din UE din cauza unui motiv sau a unei combinații de motive: unele sunt dezamăgite după experiența de suferință și subjugare trăită sau după ce soțul le-a fost ucis; altele se întorc pentru tratament medical și suportul familiei. În câteva cazuri, femeile au fost cumpărate gratuit și salvate de familiile lor. Altele s-au întors din cauza presiunii familiei.

Este important de menționat că există femei care susțin Daesh, care probabil vor face presiuni asupra femeilor repatriate, după ce s-au întors acasă.

- **Copiii repatriați:** Copiii și minorii aduși în Siria sau născuți în familii loiale față de Statul islamic reprezintă o problemă serioasă și specială. Un număr important de copii au fost duși în Siria și Irak de unul din părinți sau de amândoi. Mulți alții s-au născut în familiile FTF în teatrul de luptă. Cei născuți în teatrul de luptă riscă apatridia, deoarece certificatele de naștere Daesh nu sunt valabile. Este importantă stabilirea parentală pentru a permite copiilor să se întoarcă în Europa cu părinții lor.

Este foarte dificil să se stabilească un număr exact al copiilor care locuiesc pe teritoriul deținut de Daesh în Siria și Irak. Multe femei rămân însărcinate rapid, deoarece contracepția este ilegală și pentru că Daesh dorește ca familiile să aibă cât mai mulți copii. De exemplu, **coordonatorul olandez de combatere a terorismului estimează că cel puțin 80 de copii cu conexiune olandeză trăiesc pe teritoriul deținut de Daesh în Siria și Irak.** Dintre acești 80 de copii cunoscuți, 30% au între patru și opt ani și aproximativ jumătate dintre ei au vârsta de trei ani sau mai mică. Potrivit oficialilor francezi, în Daesh există aproximativ 460 de minori francezi, jumătate dintre ei având vârsta mai mică de cinci ani și fiecare al treilea copil este născut acolo. Oficialii belgieni au raportat aproximativ 78 de minori belgieni pe teritoriul revendicat de Daesh.

Recrutarea copiilor în Daesh începe în mod oficial la vârsta de 9 ani și continuă până la vârsta de 15 ani. Copii cu vârsta peste 9 ani primesc pregătirea pentru arme.¹⁷ Mulți dintre acești copii sunt recrutați pe mai multe căi, variind de la îndobținerea religioasă în moschei și tabere, părinții lor și seducțiile financiare. Această socializare a copilului parcurge cel puțin șase etape: „seducție, școlarizare, selecție, subjugare, specializare și staționare”¹⁸. Acești *Ashbal al-Khilafah* sau „puii califatului” sunt adesea nevoiți să participe la tabere unde sunt supuși la îndobținere ideologică intensă, pregătire în abilități de luptă (arte marțiale și autoapărare) și cum să se ocupe de prizonieri.

Copii recruți Daesh sunt îndobținți pentru a-și arăta loialitatea absolută față de Daesh și angajamentul față de martiraj ca fiind cea mai înaltă cauză. Această loialitate este insuflată prin instruirea religioasă și vizionarea videoclipurilor Daesh. După ce sunt perfecționați în rândurile Daesh, îndeplinesc mai multe roluri: spioni, predicatori, recrutori, soldați, călăi, sinucigași cu bombe. Profesorii și oficialii Daesh cer copiilor să acționeze ca informatori, să raporteze orice comportament suspect al părinților sau al altor persoane care încalcă legile religioase sau indică opoziția la regula Daesh.

Fetele sunt adesea rugate să rămână acasă cu mamele lor pentru a putea fi crescute ca să-și sprijine viitorii soți. Educația religioasă este, de asemenea, încurajată. Conform manifestului Daesh „Femeile Statului islamic: Manifest și studiu de caz”, fetele se pot căsători la vârsta de nouă ani și cel târziu la vârsta de 16 sau 17 ani. Ele nu trebuie să lucreze.

¹⁷ Dutch General Intelligence and Security Service (2017), *Focus on Returnees*. Disponibil la <https://english.aivd.nl/publications/publications/2017/02/15/publication-focus-on-returnees>

¹⁸ Horgan, J. G., Taylor, M., Winter, C., From Cubs to Lions: A Six Stage Model of Child Socialization into the Islamic State. *Studies in Conflict & Terrorism* (Volume 40, Issue 7, 2017).

Copiii sunt și ei folosiți în eforturile propagandei Daesh: Distribuirea filmelor și videoclipurilor de execuție Daesh, în care copiiiucid în moduri barbare persoanele captive. Folosirea grupului de copii nu este doar tactică, ci și strategică în privința construirii statului și încurajarea unei noi generații. Copiii sunt încurajați să se alăture în calitate de sinucigași cu bombe, un rol prezentat de instructorii lor ca fiind cea mai înaltă chemare pentru tinerii musulmani pioși.

În afara taberelor de pregătire, copiii învață în școlile administrate de Daesh, numai cu educație religioasă în programa școlară. Daesh a realizat o programă școlară pe două niveluri: „Salafizarea [Islamului] și Isizarea [societății]”.¹⁹ Prin acest proces, Daesh promovează doar ceea ce percepe drept interpretarea puristă a islamului, concentrându-se totodată pe pregătirea generației următoare prin concentrare asupra „califatului”, clădirii Statului, violenței și apocalipsei.

Bunăstarea copilului trebuie să fie prima prioritate la răspunsul multipartit. Copiii sunt profund impresionabili și maleabili. Expunerea lor la niveluri extreme de violență creează traume și îi poate desensibiliza către brutalizare și violență. Este un risc major atunci când ei acționează conform celor văzute la adulți. Acest lucru îi va traumatiza și va duce la apariția problemelor psihosociale și, eventual, la riscuri majore de securitate pentru viitor. Înțelegerea nivelului de îndoctrinare, expunerea la violență și condițiile de viață trăite sunt esențiale pentru evaluarea acestor copii.

Lecturi suplimentare

[Inside the Caliphate’s Classroom: Textbooks, Guidance Literature and Indoctrination Methods of the Islamic State](#) de Jacob Olidort: această lucrare descrie modul în care învață copiii din așa-numitul califat.

2.3.3 Diferite motive pentru întoarcere

Între diferitele intenții și motive din spatele FTF care doresc să se întoarcă, putem distinge:

1. intenția de a efectua un atac;
2. dezamăgiri și remușcări, — unii au avut condiții de viață destul de cumplite, alții nu văd nici o oportunitate pentru a rămâne (din cauza pierderii puterii din gruparea teroristă căreia au aparținut)²⁰;
3. presiunea și intervenția familiei;
4. motive de sănătate (de ex., leziuni sau naștere);
5. întoarcerea după refugiu în Turcia;
6. capturarea și extrădarea înapoi în UE.

2.4 Provocările luptătorilor teroriști străini

FTF repatriați reprezintă o preocupare majoră pentru securitate tocmai datorită experienței lor pe câmpul de luptă, al pregătirii în utilizarea armelor și a conexiunilor la rețelele teroriste internaționale. **Desensibilizarea față de utilizarea violenței, combinată cu tulburarea de stres post-traumatic (PTSD)**, care adesea însoțesc experiența de luptă și implicarea potențială în atrocități precum cele pe care Daesh le face publice cu mândrie, crește și mai mult amenințarea potențială pe care o reprezintă persoanele repatriate.

¹⁹ Olidort J. (2016), *Inside the Caliphate’s Classroom: Textbooks, Guidance Literature and Indoctrination Methods of the Islamic State*, *Policy Focus* 147

²⁰ Primele 3 tipuri inspirate de tipologia folosită de dl Richard Barrett, directorul Rețelei de strategie globală

Acest cocktail de factori de risc este amplificat prin **umilire, frustrare, brutalizare, traume și pierderi**. Efectul combinat poate fi radicalizarea suplimentară, abilitățile de luptă și un prag mai scăzut al trecerii la violență și ucidere, precum și mentalitatea de luptă. Mulți FTF suferă de tulburări psihologice antisociale, care se manifestă prin controlul scăzut al impulsurilor, probleme de gestionare a furiei, agresiunii și violenței în relațiile sociale. FTF se întorc deseori în mediile radicale anterioare sau bandele criminale, având un efect negativ asupra dinamicii sociale.

Există multe **provocări în materie de securitate** și scenarii posibile în cazul FTF repatriați. Cei care reușesc să ajungă în Turcia sau în statele vecine din Siria / Irak pot solicita sprijin consular fără a se identifica corespunzător cu pașaportul și fără mijloace financiare. Procedurile și planurile de urgență sunt necesare de îndată ce persoanele repatriate se prezintă în străinătate. Acestea trebuie — să fie conform celor descrise la punctul 2.3.4, — însoțite de cooperarea dintre nivelurile naționale și cele locale. Copiii care s-au născut fără a fi înregistrați sau fără documente, trebuie să fie procesați și coordonați.

Probleme la care sunt expuse femeile repatriate:

- angajamentul profund pentru „califatul” ideal și față de Daesh;
- presiunea anturajului din partea grupurilor de suport ale femeilor Daesh acasă;
- să poată ieși din casă și să facă acest lucru, întrucât regulile Daesh au drept scop menținerea femeilor în interiorul caselor lor; încălcarea acestei reguli înseamnă și încălcarea tabuului segregării între genuri;
- stigmatizarea în cadrul comunității;
- abordarea violenței și a mișcărilor restrictive observate / experimentate;
- probleme de protecție a copilului, deoarece copiii pot fi, de asemenea, radicalizați.

Probleme la care sunt expuși copiii repatriați:

- dovedirea paternității și a naționalității (eventual prin testul ADN);
- probleme fizice și psihologice;
- tratarea stresului sever și a traumelor, ale căror efecte se pot manifesta prin pierderea vorbirii, agresivitate, frică intensă și semne ale tulburării de stres post-traumatic;
- experiența de luptă și supunerea la violență și pedepse ca parte a vieții de zi cu zi;
- îndoctrinarea (copiii sunt învățați la o vârstă fragedă că oricine nu respectă interpretarea corectă și strictă a Islamului este un *kufar* (necredincios) și trebuie ucis
- să se implice în participarea la execuții;
- să se ocupe de implicarea anterioară în misiunile teroriste sau să colecteze informații specifice în occident și alte informații utile pentru Daesh;
- să experimenteze căsătoriile aranjate și abuzul sexual;
- suferință fizică prin bătăi anterioare, tortură și viol;
- răni suferite prin pedeapsă sau luptă;
- despărțirea de părinții lor aflați în taberele de — pregătire este concepută în acest scop;
- vulnerabilitate la influența atitudinii și comportamentului părinților;
- stigmatizarea la școală ca „terorist”;
- legăturile de rudenie rupte și liniile de loialitate modificate, în special în rândul copiilor care sunt în căutarea afilierii și identității;
- lipsa de familiaritate cu societatea și normele UE.

3 Investigația și evaluarea riscului

Acest capitol oferă un cadru pentru efectuarea evaluărilor privind amenințările și riscul prezentat de persoanele repatriate. Acesta are rolul să ghideze procesul de dezvoltare a unor instrumente adecvate pe care echipele de cooperare multipartite și ale poliției le pot utiliza pentru a evalua riscurile prezentate de persoanele repatriate și măsurile de intervenție. Capitolul oferă, de asemenea, o imagine de ansamblu asupra mai multor modele de evaluare a riscului dezvoltat în scopuri diferite. Nu a fost dezvoltat un model specific care să se concentreze asupra FTF. Faptul important este că acest manual oferă doar un astfel de model, modelul RAN CoE Persoană repatriată 45.

Există **patru acțiuni prealabile** când un o persoană repatriată se întoarce în țara de origine:

1. Persoana repatriată trebuie identificată și interogată în privința informațiilor despre călătorie, acțiuni și întoarcere, precum și despre informații privind organizația teroristă la care s-a alăturat.
2. Trebuie să se facă o evaluare a amenințării pe care o reprezintă pentru societate persoana repatriată.
3. La nivel național, un punct de contact sau o forță de muncă națională ar trebui să înceapă să pregătească — într-un cadru multipartit — intervențiile necesare pentru a minimiza riscul în momentul în care persoana respectivă se întoarce în societate (consultați Capitolul 4 pentru detalii). Această persoană ar trebui să stabilească, de asemenea, contacte cu echipa locală de cooperare multipartită.
4. Echipa locală de cooperare multipartită ar trebui să înceapă să pregătească o abordare coordonată, adaptată la circumstanțele persoanei repatriate și la riscurile pe care le prezintă atunci când se întoarce în orașul natal.

Primele două sunt abordate în acest capitol - ultimele două, în Capitolul 4.

3.1.1 După plecarea în Siria / pregătirea imediată pentru întoarcere

În cazurile în care indivizii au reușit să se alăture grupărilor teroriste în străinătate, este esențial ca poliția să înceapă lucrul la cazul lor înainte de a se întoarce.

Există trei motive principale pentru a face acest lucru:

1. Există un risc major ca frații și colegii să fie vizați pentru recrutarea din străinătate. Prevenirea recrutării în lanț folosind aceeași rețea de facilitare și finanțare este o preocupare prioritară pentru poliție.
2. În cazurile în care familiile nu au cunoștință despre plecarea iminentă, au nevoie de consiliere și sprijin major pentru a construi relații de încredere cu rudele lor și cu ceilalți apropiați luptătorului străin, pentru a ajuta la resocializarea și reintegrarea FTF care se întorc.
3. Stabilirea contactului cu familia va oferi informații valoroase asupra dinamicii și contextului. De asemenea, va oferi oportunitatea de colectare de date cu privire la circumstanțele privind mediul luptătorului străin, lucru care va fi valoros în gestionarea procesului persoanelor repatriate. Cele mai multe persoane repatriate se întorc în mediul familiar. Stabilirea relațiilor în cadrul acestor medii și colectarea informațiilor despre alți indivizi vulnerabili și modul în care o persoană repatriată poate influența mediul în mod radical va fi valoroasă. (Pentru mai multe informații despre sprijinul familiei, consultați Capitolul 4).

Aproape toate abordările persoanelor repatriate din Europa urmează același proces. Acest proces a fost rezumat de coordonatorul olandez de combatere a terorismului și de fișa sa de informare Abordarea completă a persoanelor repatriate (figura 3). Această abordare este oarecum identică cu cea dezvoltată și îmbunătățită pentru indivizii radicalizatori care doresc să călătorească sau care au fost opriți să plece pentru așa-numitul califat. Această **abordare bazată pe informații și investigație devine prima linie de**

răspuns, începând cu o anchetă penală și evaluarea riscului și a amenințării pe care o reprezintă persoana repatriată pentru comunitate și societate. În cazurile în care nu există urmăriri penale, cazul va fi soluționat de echipa locală de cooperare multipartită și va fi dezvoltată o abordare individuală a cazului. Constatările grupului de lucru al poliției RAN (RAN POL) au evidențiat faptul că nu sunt necesare noi abordări și instituții radicale pentru gestionarea persoanelor repatriate. În schimb, obiectivul ar trebui să fie acela de a copia abordările de succes, de a le adapta și de a le îmbunătăți.

Călătorie

În scopul prevenirii oamenilor să călătorească cu intenția alăturării unei organizații teroriste, autoritățile locale și naționale și alte organizații colaborează îndeaproape. Când descoperă că cineva dorește să călătorească pentru a se alătura unei organizații teroriste, persoana respectivă este discutată în cadrul unei echipe multidisciplinare de administrare a cazurilor. Această echipă este compusă din municipalitate, poliția națională, procurorul public și alte părți locale și naționale. Evaluează și impun intervențiile pentru fiecare caz în parte. Exemple de intervenții: revocarea pașapoartelor, utilizarea sistemelor internaționale în scopul identificării călătorilor, Mandate de Arest Europene sau măsuri de protecție a copiilor.

Reîntoarcere

Persoanele reîntoarse sunt detectate în cel mai scurt timp posibil pentru a minimiza amenințarea lor potențială. Procurorul public și poliția investighează călătorii jihadiști. Aceștia pot face obiectul și unor anchete pentru informații. Aceste anchete pot dezvălui și faptul că o persoană dorește să se reîntoarcă în Olanda sau Europa. La nivel internațional, informațiile sunt schimbate pentru a detecta din timp persoanele reîntoarse. În cazul în care o persoană reîntoarsă este detectată în afara Olandei, această persoană poate fi escortată în Olanda de către poliția militară.

Sosire

Fiecare persoană reîntoarsă este arestată pentru interogare și este trimisă în judecată în baza anchetei criminale. În plus, se realizează o evaluare a amenințării prezentate de fiecare persoană reîntoarsă. Adicional, persoanele reîntoarse mai fac obiectul și unor discuții din partea unei echipe multidisciplinare de administrare a cazurilor.

Abordarea individuală

Echipa multidisciplinară de administrare a cazurilor decide ce intervenții sunt potrivite a fi implementate în scopul minimizării amenințării potențiale prezentate de persoana reîntoarsă respectivă. O abordare personalizată este esențială. Exemple de intervenții: urmărire penală, ordine de restricție, programe de îngrijire sau un program de deradicalizare. În cazul în care o persoană este condamnată și ca rezultat, arestată, această persoană este supusă deciziei echipei multidisciplinare de administrare a cazurilor pe durata și în urma detenției sale.

Autoritățile adună în continuu informații pentru a construi un caz criminal împotriva persoanelor reîntoarse, pentru ca acestea să poată fi trimise în judecată.

Anchetă
criminală

Figura 1: Abordarea olandeză privind persoanele repatriate

- ### 3.1.2 Puncte de acțiune specifice pentru ofițerii de poliție care se ocupă de persoanele repatriate
- Deschideți **un dosar** pentru oricine a plecat în Siria. Acesta ar trebui să acopere atât unghiurile de urmărire și ancheta, cât și opțiunile de prevenire și resocializare.
 - Stabiliți un **proces de gestionare a cazurilor** pentru a face față persoanelor repatriate, prin structurile multipartite disponibile. Au loc simultan două procese: 1) urmărirea și anchetarea; și 2) prevenirea și implicarea cu familia.
 - Stabiliți un proces de gestionare a cazurilor pentru a vă ocupa de copiii repatriați, bazat pe cooperarea multipartită, instituit pentru cazurile de protecție a copilului și abuzuri asupra copiilor. Această gestionare a cazurilor se ocupă de întreaga familie la risc.

- **Testarea protocoalelor de distribuire a informațiilor** în scenariile persoanelor repatriate. Ce îmbunătățiri sunt necesare și ce opțiuni și resurse sunt disponibile? Luați în considerare redactarea unei broșuri scurte, adaptată pentru gestionarea persoanelor repatriate, care ține cont de procese, proceduri și resurse.
- Luați în considerare desemnarea unui **specialist în resurse de poliție 24/7** cu privire la problemele persoanelor repatriate și extremism, care pot fi consultate de practicienii din prima linie.
- **Implicați-vă cu FTF** și familia imediat ce cineva pleacă în Siria / Irak. Specialiștii de poliție, cum ar fi ofițerii de contact cu familiile și polițiștii comunitari de încredere ar trebui să fie la dispoziție pentru consultare în problemele de poliție. Familiile sunt sperate să obțină informații despre ce se întâmplă, cum își pot recupera copiii și ce se va întâmpla exact când copiii / soții/soțiile lor se întorc. Vizitele la domiciliu, împreună cu suportul familiei sau serviciile sociale, pot fi de ajutor. Este important ca polițistul (sau o altă persoană) să aibă personalitatea potrivită și abilitățile de consolidare a relațiilor pentru această interacțiune. (Consultați Capitolul 4 despre suportul familiei.)
- În cazurile în care familiile nu au încredere în poliție și alte autorități, **folosiți tehnici de influențare** pentru a pune piciorul în prag. Unii polițiști folosesc tehnici de negociator de ostatici pentru a construi relații de lucru cu persoanele care nu agreează sau se opun puternic poliției. Cele șase principii cheie de influență ale lui Robert B. Cialdini²¹ (consecvență, reciprocitate, simpatie, control social, autoritate și insuficiență) formează un mod de abordare verificat de influențare a persoanelor repatriate și a familiilor.
- În cazurile în care există persoane repatriate cu copii, **consultați specialiștii din domeniul sănătății mintale** pentru a pregăti tratamentul de specialitate pentru traume și procedurile de evaluare adecvate. Temele oferite de copiii soldați, precum și de copiii expuși la violență în familie sau abuzuri sexuale ne spun că, în ceea ce privește tratamentul, avem nevoie de intervenții pe termen lung, oferite de specialiști care — nu fac parte din poliție. Pentru poliție este relevant să se stabilească cum să se implice cu copiii mici care ar putea fi martori, victime sau făptuitori. Există învățăminte valoroase care pot fi obținute din experiența poliției în cazurile de abuzuri asupra copiilor și violență în familie. (Consultați Capitolul 5 despre copii.)
- Verificați **datele financiare** ale persoanelor repatriate, inclusiv conturile bancare, datoriile și transferurile. Anchetele financiare măresc înțelegerea relațiilor din cadrul rețelelor. Mulți luptători străini au acumulat datorii și au transferat fonduri pentru a fi luate de gruparea teroristă la care s-au alăturat.

Practica în acțiune

Exemplu de poliție care folosește conversația ca intervenție:

[Ghidul Poliției care folosește conversația ca intervenție: Un dialog promovând responsabilitatea și schimbarea pozitivă](#), National Police Directorate Norway, 2011

3.1.3 Repatriați în tranzit sau care revin acasă

Luptătorii străini care încearcă să se întoarcă în Europa se confruntă cu nenumărate obstacole practice. Călătoria din Siria în Turcia sau Libia și apoi în Italia este dificilă și periculoasă. Atunci când recruții se alătură Daesh, de exemplu, li se cere să-și predea pașapoartele organizației din motive de securitate. Aceste

²¹ Robert Cialdini, *Influence: The Psychology of Persuasion* (Harper Business, 2006).

documente sunt fie distruse, fie utilizate de traficanții de persoane în scopuri de terorism sau alte activități ilegale.

Unii luptători străini reușesc să se întoarcă în UE, fără a fi observați de securitate. Mai des, luptătorii străini repatriați și familiile lor abordează consulatul sau ambasada pentru a solicita pașapoarte noi. Alți luptători străini au interdicție din partea autorităților naționale care, după interogatorii și anchete, pot ulterior da instrucțiuni ambasadelor / consulatelor străine să predea persoanele repatriate. Aceasta oferă serviciilor de informații și poliției mecanisme de alertă rapidă, avertizându-le despre persoanele repatriate cu mult înainte de întoarcerea lor acasă. Aceste scenarii diferite oferă o serie de probleme consulare de rezolvat:

- verificarea identității persoanelor repatriate;
- să se ocupe de copiii născuți „apatrizi” și fără dovada identității;
- cât este de practic să fie transferate persoanele repatriate și familiile lor înapoi în țara de origine - trebuie folosită escortă înarmată sau alte metode de securitate?
- cum și când să fie intervievați minorii;
- schimbul de informații între serviciile de inteligență și poliție, precum și între poliție și alte agenții guvernamentale — de investigare și procedura de urmărire penală pot împiedica disponibilitatea cuiva care se întoarce, de a împărtăși informațiile;
- dacă și când trebuie să fie informate familiile.

Unele state membre ale UE au constituit echipe **multi-disciplinare la ambasadale / consulatele** din țările străine în care persoanele repatriate au ajuns prima dată în tranzit, pentru a procesa probleme practice și pentru a începe anchetele penale.

Prima provocare sau sarcină este **ancheta penală și analiza amenințărilor în ceea ce privește securitatea națională**. Aceasta ar trebui să acopere, de asemenea, și elemente ale nevoilor fizice și psihice, precum și alte probleme relevante. Evaluarea inițială a riscului ar putea fi făcută de serviciile de securitate și informații și de poliție. Multe astfel de servicii și agenții de poliție nu cunosc: locația luptătorilor străini; motivul (motivele) pentru care au plecat în Siria sau Irak; căror organizații s-au alăturat; ce activități au întreprins; motivul (motivele) întoarcerii; unde se întorc sau nivelul de amenințare violentă pe care o reprezintă pentru societate.

Efectuarea investigațiilor penale și evaluarea riscurilor este o sarcină complexă și necesită instrumente de investigație multi-modală și modele de evaluare a riscului. Prima sarcină pentru serviciile de informații și poliție este realizarea cu atenție a interogatoriilor și a interviurilor cu luptătorii străini.

3.2 Instrumente de evaluare a riscului pentru extremismul violent

Foarte puține instrumente existente de evaluare a riscului, specifice extremismului violent, au fost testate sau verificate pentru eficacitate. Diverse guverne utilizează instrumente de evaluare a riscului de violență atât pentru teroriști, cât și pentru infractorii extremiști, într-un mediu de penitenciar sau ca instrument de diagnosticare pentru analiza persoanelor radicalizate în privința riscurilor și nevoilor lor. Acestea se bazează pe dovezile extrase din evaluări ample ale literaturii teroriste.

Există trei modele de evaluare a riscului de bază:

1. Opinia profesională care implică predicții de risc bazate exclusiv pe experiența și cunoștințele profesionistului referitoare la individul evaluat;

2. Instrumente actuariale bazate pe listele de control ale indicatorilor de risc, folosind o formulă care are ca rezultat o predicție globală a riscului (de ex., risc ridicat, mediu sau scăzut);
3. Opinia profesională structurată (SPJ), care combină ambele abordări (profesională și actuarială) pentru a ghida procesul în mod sistematic, identificând riscurile și evaluând individul în context. În acest model SPJ, evaluarea se bazează atât pe prezența, cât și pe relevanța factorilor de risc pentru individul în cauză.

Aceste modele ghidează procesul multipartit, creează o înțelegere partajată între agențiile guvernamentale și oferă indicatori de risc utilizabili pentru violențele viitoare.

Evaluările riscului sunt efectuate de obicei de profesioniști instruiți din cadrul poliției sau serviciilor sociale. Nu toate instrumentele de evaluare a riscului necesită pregătire oficială. Acestea sunt adesea folosite ca îndrumări împreună cu alte informații de relevanță, colectate în urma interviurilor cu persoanele repatriate și familiile acestora. Mai multe instrumente de evaluare a riscului ies în evidență: ERG + 22, IR46, VERA-2 și TRAP-18. Guvernul Marii Britanii angajează ERG22 + în procesul de examinare a persoanelor menționate în procesul Channel. În mod similar, Evaluarea Riscului de Extremism Violent (VERA-2) este utilizată pe scară largă de Serviciile de Penitenciar și Eliberare Condiționată din mai multe țări. IR46 este un model olandez de evaluare a riscului, fiind utilizat într-un cadru multipartit de Haaglanden Regional Safety House (Veiligheidshuis). Protocolul de evaluare a radicalizării teroriste (TRAP-18) este utilizat ca și cadru de anchetare și folosește 8 comportamente de avertisment proximale și 10 caracteristici distale pe termen mai lung. Consultați anexa 1 pentru o imagine de ansamblu a acestor patru instrumente de evaluare a riscului.

Aceste patru instrumente pot oferi îndrumări privind efectuarea evaluării riscului. Aceste elemente pot fi, de asemenea, modificate pentru a fi utilizate ca instrumente de evaluare a riscului pentru FTF. Toate instrumentele de evaluare a riscului funcționează cu liste de indicatori pentru factori precum: (i) credințe și atitudini (ii) context și intenție (iii) istoric și capacități (iv) angajament și motivație (v) circumstanțe de protecție. Indicatorii sunt prezentați mai jos ca un ghid al opiniei profesionale.

Este important de menționat că orice evaluare a riscului trebuie să se bazeze pe triangulația și opinia mai multor surse. De asemenea, este important să evaluați aspectul genului și să folosiți alte opinii profesionale cu privire la rolul minorilor. Instrumentele de evaluare a riscului ar trebui să constituie o componentă a unei strategii de evaluare cu mai multe metode, care să includă instrumente specifice care să fie utilizate în abordările multipartite. Acestea ar trebui combinate cu interviuri ale poliției și alte surse de relevanță pentru a oferi o diagnosticare sau o imagine mai completă a persoanelor care prezintă un risc potențial.

3.2.1 RAN CoE Persoană repatriată 45

Pe baza experienței cu instrumentele de evaluare a riscului menționate mai sus, **am creat un instrument de investigare a riscului, special pentru a fi utilizat în cazul persoanelor repatriate. RAN CoE Persoană repatriată 45** este un instrument de investigare a riscului care trebuie utilizat în legătură cu FTF repatriați, pentru a ajuta la organizarea reflecției și a planificării operaționale pentru posibilele intervenții și pentru a reduce amenințarea violenței. Este un cadru pentru investigarea generală a motivației, nivelurilor de angajament și a altor factori de risc pe parcursul procesului FTF - de la plecare și până la întoarcere.

Un motiv principal pentru dezvoltarea RAN CoE Persoană repatriată 45 a fost faptul că instrumentele existente de evaluare a riscului nu au fost aliniate în mod specific la parametrii FTF repatriați, ci au fost concentrate, în schimb, pe evaluarea riscurilor în închisori (VERA), evaluările multipartite (ERG22) sau

orientate spre actori individuali (TRAP-18). Există câteva caracteristici comune atât pentru RAN CoE Persoană repatriată 45, cât și pentru celelalte instrumente, precum și o puternică bază de dovezi pentru comportamentele de risc ale extremiștilor, dar noul instrument ține cont și de comportamentele specifice de risc inerente cazurilor FTF, de la plecare și până la întoarcerea acestora.

RAN CoE Persoană repatriată 45 oferă un **șablon pentru răspunsul multipartit** la organizarea datelor operaționale despre persoanele repatriate, astfel încât zonele de focalizare specifice să poată fi identificate și izolate când sunt planificate intervențiile. Acesta servește ca o listă de verificare, permițând specialistului în intervenție o prezentare rapidă a nivelurilor de risc, astfel încât o problemă identificată să poată fi investigată ulterior. În ceea ce privește toate instrumentele de evaluare a riscului sau de investigare a riscului, este important să subliniem că acesta este doar un instrument într-un proces și că trebuie o verificare încrucișată pe o serie de alte surse de informații (cum ar fi interviul poliției, etc.). Instrumentul de investigare a riscului nu este un instrument predictiv, ci mai degrabă un mod de a semnaliza și de a organiza comportamente de risc care trebuie evaluate în continuare de către profesioniștii de relevanță.

Fiecare secțiune conține un sistem de evaluare a riscului care oferă o indicație a comportamentelor specifice de risc, care necesită atenție suplimentară. Evaluatorul analizează de ce un individ a obținut un punctaj mare, mediu sau redus și identifică acele zone care au nevoie de investigații suplimentare. Instrumentul servește ca bază pentru discuții în abordările multipartite, unde sunt luate deciziile cu privire la acțiunile specifice de atenuare, precum și orice acțiune suplimentară necesară. Este important de menționat că aceste comportamente de risc sunt compensate de factori de protecție, precum suportul familiei și alți factori de stabilitate. Factorii de protecție trebuie să fie luați în considerare în evaluarea generală a riscului persoanei repatriate.

RAN CoE Persoană repatriată 45			
I. Motivația (înainte / după călătorie)	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
1. Factorii psihologici influențați de căi: <ul style="list-style-type: none"> • Orientare către acțiune • Familie • Incubator • Apartenență / acceptare 			
2. Nemulțumirea / nedreptatea			
3. Susceptibilitatea la îndoctrinare			
4. Schimbarea neprevăzută a comportamentului			
5. Aderarea la ideologia Salafi-jihadi <ul style="list-style-type: none"> • Utilizarea terminologiei specifice (takfir, etc.) • Gândirea de tip „ei” și „noi” • Glorificarea martiriului și a violenței • Respinge valorile și regulile occidentale • Demonizarea și dezumanizarea inamicilor • Fixația 			
6. Rețelele sociale <ul style="list-style-type: none"> • Amprenta digitală (avatar, canale sigure de comunicare) • Gândirea conspirativă • Consumul și producția de material de propagandă extremistă • Comunicarea cu extremiștii cu idei similare 			
7. Nivelul de stres			

8. Controlul impulsurilor			
9. Abilitățile de gestionare a conflictelor			
10. Regulile familiei (acceptarea / respingerea ideologiei)			
11. Simțul limitat al apartenenței la societate (din motive religioase)			

II. Contextul social (înainte / după călătorie)	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
12. Contactul cu rețeaua / mediul radical			
13. Atracția către subkultură (bande)			
14. Trecutul infracțional			
15. Nivelul disfuncționalității familiei			
16. Frații sau alți membri ai familiei ca FTF			
17. Autoizolarea			
18. Problemele de sănătate mintală			
19. Comportamentul evaziv			

III. Experiența în teatrul de conflicte	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
20. Verificarea înregistrării și a securității			
21. Experiența în tabăra de pregătire			
22. Poziția în interiorul grupului			
23. Starea civilă și familia (în teatrul de luptă)			
24. Amprenta în rețelele sociale			
25. Reflecția asupra experienței <ul style="list-style-type: none"> • Glorificarea • Regretul • Dezamăgirea • Agresiunea • Frica 			

IV. Decizia de a se întoarce	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
26. Dezamăgirea			
27. Factorii de sănătate			
28. Presiunea familiei			
29. Presiunea socială			
30. Condițiile financiare / de viață			
31. Experiența negativă			
32. Întoarcerea individuală sau în grup			

V. Sosirea acasă (consultați secțiunea Motivația / Contextul social, deoarece și acestea sunt aplicabile)	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
33. Capacitatea de auto-reflecție despre viitor			
34. Dezamăgirea			
35. Sănătatea mintală (traumatismele, iresponsabilitatea, nivelul ridicat de stres)			
36. Rețeaua distructivă de suport / mediul radical			
37. Conectarea la societate și comunitate			

38. Implicarea familiei			
39. Lipsa locuinței / ocupării forței de muncă			
40. Presiunea anturajului			
41. Nivelul de încredere și relația cu autoritățile			
42. Simțul apartenenței (la necredincioși)			
43. Paranoia			
44. Exprimarea amenințărilor explicite și implicite de violență			
45. Contactele internaționale (cu extremiști)			

4 Acordul multipartit cu privire la intervenție

Acest capitol acoperă acțiunile prealabile, numerele 3 și 4 (consultați secțiunea 3). Acesta oferă un cadru pentru coordonarea multipartită la nivel național, regional și local.

Experiența din întreaga Europa arată că structurile **multipartite și procesele de lucru sunt cruciale pentru gestionarea cazurilor FTF**. Identificarea timpurie și eficientă a persoanelor repatriate, schimbul de informații îmbunătățit și luarea deciziilor comune sunt posibile numai atunci când acțiunile sunt coordonate. Informațiile despre o persoană care pleacă să se alăture unui grup terorist trebuie să fie împărtășite partenerilor relevanți la nivel local, regional și național. Un astfel de schimb de informații este foarte important imediat ce există semnale că FTF se întoarce.

Când persoana repatriată sosește, evaluările informațiilor și investigațiile efectuate de poliție sunt condiții prealabile pentru a determina răspunsurile adecvate, în conformitate cu circumstanțele specifice fiecărui caz. Răspunsurile pot include proceduri judiciare, măsuri administrative sau măsuri de resocializare. În paralel, lucrul la nivel național și în cadrul echipei locale de coordonare multipartită. Această echipă se concentrează asupra reducerii la minimum a riscurilor pe care persoana repatriată le reprezintă pentru societate, prin coordonarea **structurilor holistice și a procedurilor de lucru** pentru a o pregăti pentru reintegrare și resocializare în cadrul societății atunci când nu există suficiente dovezi care să asigure urmărirea penală. În mod alternativ, echipa se pregătește pentru un eventual proces de eliberare.

4.1 Coordonarea la nivel național

La început, este esențial să se facă o distincție între coordonarea la nivel național și o abordare locală, multipartită. Mandatul coordonării la nivel național se extinde la eforturile poliției și ale serviciilor de informații, evaluarea riscurilor persoanei repatriate și eventuale urmăriri penale. Coordonarea la nivel național este, de asemenea, necesară pentru a stabili eforturile de reabilitare. Acest lucru este esențial pentru a reduce la minimum riscul prezentat pentru societate de către persoana repatriată. Eforturile de reabilitare includ tratament medical sau de sănătate mintală — dacă este necesar — sau copiii să fie supravegheați de serviciile de protecție a copilului.

În cazul în care o persoană repatriată este **eliberată sau nu este condamnată**, echipa multipartită locală / regională trebuie să fie implicată sau să preia (în funcție de împărțirea responsabilităților din țară) coordonarea răspunsurilor la această persoană repatriată și să se concentreze pe resocializarea și reabilitarea în societate. Practicienii care sprijină persoana repatriată în întoarcerea / sa concretă în societate, — în final, — la nivel local.

Punctul cheie este să se asigure că **există o coordonare verticală și orizontală la nivel național și local / regional** din momentul intrării în statul membru a unei persoane repatriate și că agențiile sau autoritățile nu lucrează în scopuri încrucișate. Pentru a se asigura acest lucru, ar putea fi instalat un punct de contact național sau o forță de lucru pentru persoanele repatriate. Sarcinile și dimensiunea, întinderea și remiterea unui astfel de punct de contact sau grup de lucru depind de numărul de FTF aflați în prezent pe teritoriul revendicat de terorism și de numărul preconizat al persoanelor repatriate. Dacă este cazul, acest punct de contact sau forță de lucru ar trebui să facă parte din organismul național de coordonare pentru combaterea terorismului sau prevenirea radicalizării. De asemenea, aceștia ar trebui să coopereze strâns cu serviciile de informații, poliția națională și serviciile de urmărire penală. Oferind coordonarea generală a efortului, punctul de contact sau forța de muncă ar putea oferi un singur punct de contact pentru agențiile

guvernamentale (locale) care se ocupă de FTF repatriați și le permite să monitorizeze provocările, măsurile și rezultatele.

Punctul național de contact sau forța de muncă este prevăzut pentru a realiza trei sarcini cruciale de coordonare:

Sarcina 1: Reducerea riscului pentru societate prin începerea imediată a eforturilor de reintegrare

Obiectivul general este de a **reduce la minimum riscurile pentru societatea ale persoanelor repatriate**, prin coordonarea lansării (eventual) reabilitării și reintegrării lor în societate. Aceasta înseamnă organizarea imediată a oricărui tratament medical necesar și asigurarea profesioniștilor din domeniul sănătății mintale pentru efectuarea analizelor. Dacă sunt implicați copii, punctul de contact național poate implica servicii de protecție a copilului sau poate organiza asistență maternală, dacă este nevoie.

Contactarea **echipei locale/regionale de coordonare multipartite în orașul natal al persoanei repatriate**, pentru a asigura un flux de informații coordonat de la nivel local / regional și național ar fi, de asemenea, un punct de contact național sau al grupului operativ privind responsabilitățile și asistența la nivel local / regional, în ceea ce privește pregătirile pentru întoarcerea FTF. Punctul de contact național sau al grupului operativ ar putea contribui, de asemenea, la elaborarea strategiei naționale de politică și comunicare (consultați Capitolul 8) cu privire la persoanele repatriate și poate avea sarcina de a întocmi o prezentare generală națională a eforturilor și a rezultatelor în scopuri de elaborare a politicilor.

Sarcina 2: Punctul de contact la nivel național și local

Punctul național de contact sau grupul operativ ar putea fi, de asemenea, **punctul de contact pentru autoritățile regionale sau locale**. Sarcina principală ar fi asistarea acestor autorități în relația cu persoanele repatriate. Este important ca informațiile și asistența să fie rapide.

Sub-sarcini:

- ajută la crearea unui flux de informații coordonat de la nivelul local / regional la nivelul național și vice-versa, implicând municipalități care se ocupă sau se pregătesc pentru întoarcerea FTF în comunitatea lor;
- oferă asistență și informații cu privire la relația cu persoanele repatriate, inclusiv cu privire la sănătatea lor mintală, protecția copilului, educația, ocuparea forței de muncă, locuințele, comunicarea și furnizarea contextului cu privire la experiențele care au avut parte persoanele repatriate;
- dacă este necesar, pune autoritățile locale în contact cu alte organizații naționale;
- pune autoritățile locale în contact cu alte autorități locale care se ocupă de persoanele repatriate;
- colectează informații despre problemele și rezultatele locale.

Sarcina 3: Facilitarea schimbului în cadrul UE

O altă sarcină posibilă pentru punctul de contact sau forța de muncă națională este **legătura în alte state membre ale UE cu punctele de contact / echipele operative naționale pentru persoane repatriate**, pentru a face schimb de informații despre persoanele repatriate și experiențe privind urmărirea penală și resocializarea. Contactul ar facilita / încuraja, de asemenea, un schimb de experiențe și bune practici între factorii de decizie naționali, coordonatorii locali și practicienii din prima linie din diferite țări.

4.2 Procesul multipartit la nivel local sau regional

Funcționarea de bază a abordării multipartite locală și regională, care implică intervenții structurate și coordonare între diferite agenții, precum și principii directoare pentru gestionarea eficientă a cazurilor, este discutată pe larg într-o lucrare anterioară privind politica RAN CoE, *Dezvoltarea unui cadru local de prevenire și principii directoare* (consultați „Lecturi suplimentare” de mai jos).

Multe autorități locale din întreaga Europa nu au în prezent proceduri distincte pentru gestionarea persoanelor repatriate și în schimb, au integrat persoanele repatriate în structurile obișnuite multipartite. Prin cooperarea locală multipartită, trebuie luate în considerare mai multe elemente atunci când avem de-a face cu persoane repatriate.

Adăugarea persoanelor repatriate la scenariile existente

Structurile stabilite și colaborarea dintre autoritățile locale, poliție și alți parteneri statutari (cum ar fi învățământul, serviciile sociale, serviciile de protecție a copilului, serviciile de tineret și chiar serviciile de gestionare a infractorilor) trebuie să existe în prealabil, pentru a fi concepute procedurile și protocolul pentru gestionarea cazurilor specifice. Este important să se stabilească **acorduri clare despre rolurile și limitările respective pentru toți actorii** implicați. O coordonare eficientă necesită repetiții ale diferitelor scenarii de gestionare a cazurilor, inclusiv a celor concentrate în mod special asupra persoanelor repatriate. Aceste scenarii ar trebui să includă, de asemenea, diferite provocări și soluții pentru diferite profiluri și situații ale persoanelor repatriate (bărbați, femei, copii și familii întregi).

Lecturi suplimentare

Lucrarea [privind politica RAN CoE, Dezvoltarea unui cadru legal de prevenire și principii directoare](#), se concentrează pe modul de dezvoltare a cadrului și componentelor necesare pentru planurile de acțiune locală de prevenire. Care sunt principalele provocări implicate în această lucrare și care sunt principiile directoare? Lucrarea se bazează pe o largă experiență practică și înțelepciunea colectivă din peste 20 de orașe din Europa.

Primăria orașului Copenhaga (Danemarca) a elaborat un [cadru local](#) pentru prevenirea radicalizării. Efortul de anti-radicalizare al orașului Copenhaga face parte din inițiativa Safe City (oraș sigur) și este gestionat în strânsă colaborare cu munca de prevenire a criminalității și crearea unui sentiment de securitate în oraș. Orașul lucrează în strânsă colaborare cu SSP (o cooperare la nivel local între școli, cluburi de tineret, servicii sociale și poliție) și Poliția din Copenhaga pentru prevenirea radicalizării.

Protocolul de distribuire a informațiilor

O problemă majoră pentru cooperarea multipartită o reprezintă **barierele legale în calea schimbului de informații despre indivizi**. Acest lucru face esențială angajarea într-un protocol de distribuire a informațiilor (ISP) între agențiile care participă la structurile de cooperare multipartite. Un ISP clarifică barierele legale pentru schimbul de informații între diferite agenții și prezintă modul în care vor fi discutate și tratate cazurile în timpul întâlnirilor multipartite. De asemenea, permite transparența lanțului de custodie în procesul fluxului de informații (modul în care informațiile sunt transmise de la serviciul de securitate la poliție și apoi la alte agenții).

Punct de contact local

Crearea unui punct de contact în serviciile sociale locale și în alte agenții **va crea încredere în mecanismele de schimb de informații**. Serviciile sociale se plâng adesea că informațiile despre persoanele repatriate sunt

fragmentate sau chiar lipsesc. Este important să obțineți informații publice și secrete de la toți partenerii cu privire la individ, comunitate și familie, înainte, în timpul și după călătorie. Nu uitați să informați partenerii despre cele întâmplate cu informațiile pe care le-au distribuit.

Practica în acțiune

Centrul danez pentru Prevenirea extremismului, care funcționează la nivel național și local, este și un centru de informare pentru bune practici. Oferă asistență operațională directă municipalităților locale care tratează cazuri de persoane repatriate.

Sunt posibile diferite modele de cooperare

Există diferite modalități de a asigura cooperarea atunci când este nevoie. În funcție de structura organizațională și de amploarea problemei persoanei repatriate, coordonarea multipartită la nivel local poate fi o structură permanentă sau temporară.

- *Structura multipartită la nivel local / regional:* Utilizarea și adaptarea unei structuri existente pentru cooperarea între agenții este importantă pentru asigurarea cooperării, eficienței și coordonării. Munca cu persoanele repatriate se desfășoară de obicei în cadrul proceselor multipartite existente. Modelul SSP danez implică o colaborare strânsă între școli, servicii sociale și poliție și funcționează de peste patru decenii în sprijinul prevenirii criminalității. Acest tip de structură există și în Olanda, prin „Casele sigure”, care se concentrează și pe prevenirea criminalității.
- *Echipele de intervenție pentru asistența la nivel local / regional:* Unele țări și regiuni au adoptat echipe speciale multi-profesionale care pot fi solicitate pentru asistență la nivel local sau regional, în locul structurilor multipartite. Modelul finlandez Anchor este un astfel de hub, în care profesioniștii lucrează la intervenții de prevenire a criminalității și împotriva extremismului, printr-o acțiune coordonată și orientată. Modelul se extinde la cooperarea cu un ONG, care sprijină dezangajarea de violență motivată ideologic prin îndrumare.

Sfaturi de cooperare multipartită:²²:

- **Repețați procedurile** și protocoalele de distribuire a informațiilor folosind diferite scenarii de persoane repatriate și cazuri din viața reală.
- De îndată ce se primesc informații despre o plecare, fișierele despre individ ar trebui să fie deschise; acest lucru va ajuta urmărirea și investigarea, precum și prevenirea și resocializarea.
- **Stabiliți cine (ce agenție) preia conducerea** ca responsabil al echipei cazului.
- Constituiți o echipă de cooperare specifică multipartită, specifică pentru persoanele repatriate, sau organizați întâlniri speciale cu persoanele repatriate și echipa multipartită locală / regională.

Practica în acțiune: O unitate de poliție locală a creat o „Structură a combaterii radicalizării în cazul terorismului extremist” formată din experți polițiști, care pot fi consultați de colegii care nu sunt complet familiarizați cu extremismul și persoanele repatriate. Un ofițer al acestei structuri este disponibil pentru consultare 24/7. Există un manual intern pentru toți ofițerii, care conține instrucțiunile de urmat în cazul în care un individ este supus unei radicalizări și dorește să se alăture unei mișcări teroriste. Unul dintre capitole este intitulat „Ce trebuie să faceți atunci când apare o persoană repatriată pe radar” și stabilește pe cine să contacteze și ce să se înregistreze în sistemele de poliție.

²² Această colecție de sfaturi și lecții provine de la practicienii în cadrul RAN.

Practica în acțiune: Modelul Aarhus se învârtă în jurul Casei de Informații și a întâlnirilor programate periodice cu mai multe agenții care implică servicii sociale, școli și reprezentanți ai poliției. Pentru problemele cum sunt FTF repatriați, Aarhus a înființat o intervenție siriană care implică grupuri de lucru pentru diferite forme de intervenție, cum ar fi analizele și evaluările de risc, îndrumarea, rețelele familiale și ocupațiile sociale și de angajare.

- **Stabiliți contactul cu persoana repatriată și familia sa cât mai devreme posibil** în acest proces. Construirea unei relații cu persoanele repatriate și familiile lor este esențială. Majoritatea familiilor au nevoie să înțeleagă situația, cum își pot recupera copilul și ce se va întâmpla după ce copilul care se întoarce va pune piciorul pe pământul de acasă. Angajamentul trebuie să fie asigurat de polițiști cu abilități și expertiză relevantă, cum ar fi ofițerii de contact ai familiei sau un ofițer de poliție comunitar de încredere. Deși se vor identifica ca polițiști, sarcina lor principală este de a sprijini familia în problemele poliției.
- Asigurați **cooperarea între serviciile de asistență socială și poliție** înainte de a se apropia de o familie care și-a văzut o rudă care, fie pleacă spre o zonă de conflict, fie se întoarce.
- Construiți o **relație cu familia** sau cereți unei alte agenții să facă acest lucru.
- Concentrați-vă asupra **fraților** și a altor membri ai familiei care pot deveni vulnerabili la extremismul violent.
- Copiii sunt văzuți în primul rând ca victime. Cu toate acestea, evenimentele din Siria și Irak au arătat că **copiii cu vârsta de nouă ani ar putea prezenta, de asemenea, un risc**, pe termen scurt sau lung. Dacă tatăl sau mama repatriat/ă se află în arest sau în închisoare, copilul este preluat de protecția copilului. Copilul trebuie evaluat din mai multe perspective, putând trece luni sau chiar ani până când apare un comportament de risc.
- Asigurați un acces rapid și specializat la **specialiști în sănătate mintală**. Institutul danez al demnității, care lucrează la reintegrarea persoanelor repatriate, evidențiază tratamentul precoce; 90% dintre persoanele repatriate din Danemarca provin din familii în care cel puțin unul dintre părinți a fost traumatizat.
- În majoritatea țărilor, schimbările în legislație înseamnă că a călători în Siria și Irak intră sub incidența **legilor terorismului**. Prin urmare, persoanele repatriate în aceste țări ar putea fi reținute în custodie, iar unele primesc pedeapsa cu închisoarea. Aceasta oferă o fereastră de oportunitate pentru abordarea unor astfel de indivizi.
- Evaluarea la nivel local nu trebuie să se concentreze exclusiv pe riscuri. Are rolul de a sprijini evaluarea riscurilor, dar ar trebui să contribuie la crearea de planuri adaptate pentru indivizi. Prin urmare, anumite părți ale evaluării pot fi mai orientate către **grijă și resocializare**.
- Echipa multipartită poate avea nevoie să stabilească / să gestioneze relații cu **ONG-urile** din domeniu. În majoritatea țărilor, programele de ieșire sunt conduse de un ONG; un ONG este mai bine plasat pentru a-și construi încrederea și credibilitatea cu persoana repatriată. Întrucât colaborarea cu poliția ar putea tulbura această încredere, trebuie să existe acorduri și procese clare privind schimbul de informații. Transparența dintre agențiile implicate și față de persoana repatriată este esențială. Coordonarea programului de resocializare este responsabilitatea municipalității sau a organizației de ieșire. Poliția poate fi implicată dacă există probleme cu privire la siguranță, fie din partea lor, fie de la o altă agenție implicată.
- Stabiliți **planuri de acțiune orientate către proces și individualizate** pentru a asigura coordonarea, continuitatea și urmărirea în fiecare caz. Aceste planuri de acțiune sunt opțiuni adaptate și conturate pentru îndrumare, asistență psihologică și traumă, rețelele de părinți și consiliere și, eventual, părăsirea

programelor. Aceștia angajează nu numai persoanele repatriate, ci și cel mai apropiat suport social (adică familia).

5 Urmărirea penală

Acest capitol se concentrează pe strategia de reacție odată ce persoana repatriată este judecată și devine parte a procesului de privare de libertate și / sau de eliberare condiționată.

5.1 Prezentare generală și probleme

În statele membre ale UE, ca regulă generală, se va desfășura o anchetă cu privire la toate persoanele repatriate suspectate de a trăi cu / care au luat parte la grupări și activități teroriste în străinătate, pentru a vedea dacă persoana repatriată trebuie să fie urmărită în baza unor activități infracționale. Atunci când se știe că persoana repatriată s-a întors sau când contactează în mod voluntar autoritățile, de obicei are loc arestarea și interogatoriul. Pe baza dovezilor disponibile, vor fi aplicate măsuri suplimentare în cadrul justiției penale.

Diferențele dintre infractorii repatriați și alți infractori extremiști / teroriști violenți

În sistemul de justiție penală există numeroase tipuri de diferiți criminali extremiști / teroriști. Aceste diferențe se bazează pe personalitate, experiență, motivație, capacitate, intenție, dezamăgire sau credință în cauza Daesh, semne sau traume sau reziliență, durata șederii în străinătate și dovezile de criminalitate. Același lucru este valabil și pentru persoanele repatriate.

Circumstanțele în care persoanele locuiau în străinătate tind să fie mai greu de stabilit decât cele ale persoanelor care trăiesc într-un mediu intern și extremist. Deși acestea din urmă pot avea un impact psihologic, cele care trăiesc într-o zonă de război (în special având în vedere atrocitățile comise de mișcările jihadiste) sunt mai susceptibile să sufere de PTSD.

În cadrul unui grup de persoane repatriate, există diferențe în funcție de **tipul infracțiunii comise**: planificarea / executarea unui atac terorist, călătoria într-o zonă teroristă, ajutorarea unei organizații teroriste cu resurse, recrutarea, răspândirea propagandei, etc. Nu toate persoanele repatriate (nu mai) sunt extremiști violenți și pot fi urmăriți penal pentru alte crime care nu au legătură cu activitățile teroriste. Unii nu au fost niciodată extremiști și au mers într-o zonă de război din alte motive. Unii și-au pierdut credința în ideologie din cauza experienței lor.

Unii practicanți spun că, cu prima generație de persoane repatriate (în perioada timpurie a Daesh) a fost mai ușor de tratat decât cu alți radicali, deoarece mulți s-au întors dezamăgiți de ideologia, organizația teroristă și / sau circumstanțele în care trebuiau să trăiască. Persoanele repatriate care se întorc în ziua de azi par a fi mult mai puternice în convingerile lor și sunt instruite și pregătite în modul de a acționa și de a răspunde la întrebări (oficiale și neoficiale).

De asemenea, diferă dacă persoanele repatriate au un „**statut**” special în închisoare. Pentru câțiva alți prizonieri, a fi o persoană repatriată le oferă un anumit statut de „erou”; pentru alții are efectul opus: ei pot fi văzuți ca trădători datorită părăsirii Daesh. De asemenea, aceștia pot fi vizați de alți infractori pentru convingerile lor, de exemplu, de extremiștii de dreapta.

5.1.1 Probleme specifice legate de repatriați

Creșterea prevăzută a numărului de persoane repatriate va duce la o serie de probleme pentru sistemul de justiție penală. Deși acest capitol se concentrează pe perspectiva închisorii și a eliberării condiționate, evidențiază, de asemenea, și provocările sectorului judiciar.

- Lipsa unui profil clar de FTF repatriați în cadrul închisorii și stabilirea eliberării condiționate: În prezent, există o zonă cenușie pentru cei care intenționau să călătorească ca FTF și au fost opriți înainte sau în timpul călătoriei, și pentru cei care au fost efectiv într-o zonă de conflict terorist. În multe țări europene, aceștia sunt supuși aceleiași abordări judiciare (legi care interzic pregătirea, încercarea de a călători sau de a se implica cu grupări (extremiste) precum Daesh, sau fac parte dintr-una dintre aceste grupări). Merită să-i considerăm pe cei care sunt opriți ca un grup separat, deoarece eșecul de a ajunge la destinația prevăzută poate crește sentimentul de a fi tratat în mod nedrept în occident, în timp ce imaginea atractivă de a trăi în Daesh nu este contestată de groaza și realitatea războiului și vărsării de sânge.
- Dificultăți în colectarea dovezilor: O problemă specifică pentru cei care se ocupă de FTF și de persoanele repatriate, comparativ cu de ex., extremiștii de dreapta de acasă, este accesul la informații și dovezile care susțin urmărirea penală. FTF repatriați au fost implicați cel mai probabil în activități teroriste în afara UE, în zone cu legislație diferită și, de obicei, în zone cu acces limitat la informații (de încredere) pe teren.
- Condamnări mai scurte și eliberarea după o scurtă perioadă de timp: Lipsa dovezilor de susținere poate duce la condamnări mai scurte, ceea ce înseamnă că persoanele repatriate vor reveni în societate mult mai devreme. Datorită diferenței tipului de acuzații și duratei pedepsei, poate exista un număr destul de mare de infractori eliberați într-o perioadă scurtă de timp. Aceasta ar lăsa mai puțin timp pentru reabilitare și deradicalizare în închisoare. Pregătirea pentru eliberarea lor necesită, așadar, o planificare atentă și o abordare multipartită, pentru a se asigura că persoanele repatriate eliberate nu se încadrează în vechile modele și rețele, ceea ce poate duce la recidivă.

Studii de caz — ale persoanelor repatriate eliberate după o scurtă perioadă de timp

Bărbat repatriat, s-a întors în orașul A în 2015. El a fost închis pentru o perioadă scurtă de timp și i a fost eliberat după o scurtă perioadă de timp. Avea o diplomă și nu avea antecedente penale, iar reintegrarea sa a decurs bine. De asemenea, în curând va fi eligibil pentru eliberare după o scurtă perioadă de timp, un grup de persoane repatriate (împotriva căruia a depus mărturie). Acest lucru provoacă mult stres și anxietate pentru persoana repatriată, deoarece șansele ca grupul respectiv să-l prindă sunt destul de mari. De asemenea, cumnata sa (care s-a căsătorit cu fratele său, decedat în luptă) a încercat să-l contacteze în timp ce dorea să se întoarcă. Deși este foarte cooperant cu autoritățile și a împărtășit aceste informații, totuși se teme că va fi din nou pus cumva în legătură cu Siria.

Lecții învățate:

- Într-un oraș relativ mic, respectarea condițiilor de eliberare, cum ar fi evitarea contactului cu anumite persoane din rețeaua veche și / sau participarea la programe de deradicalizare este destul de dificilă, deoarece rețelele sunt concentrate și resursele sunt rare. Relocarea poate fi avută în vedere pentru ca individul să poată onora condițiile de eliberare. Acest lucru ar trebui să fie cântărit împotriva posibilelor efecte negative ale relocării.
- Cazurile sunt uneori interconectate; acest lucru poate deschide ușa către mai multe informații și o imagine mai completă.

- Este necesară o procedură clară de distribuire a informațiilor, deoarece cazurile interconectate pot însemna, de asemenea, un pericol pentru profesioniștii care lucrează la ele, la fel și pentru persoanele apropiate persoanelor repatriate, care trebuie să se asigure că informațiile specifice nu vor ajunge pe mâini greșite.
- Legislație și condamnări: Odată cu adoptarea Directivei UE privind combaterea terorismului, statele membre ale UE au obligația de a extinde incriminarea la actele pregătitoare de terorism. Acest lucru poate duce la un număr crescut de persoane urmărite pentru o gamă mai largă de infracțiuni teroriste diferite (conexe). Astfel, grupul de condamnați pentru terorism va deveni mai divers, ceea ce trebuie luat în considerare în timpul condamnării (durata și condițiile pedepsei) și închisoarea (nivelul de securitate).
- Opinia publică privind persoanele repatriate: Imaginea în societate și presiunea politică privind persoanele repatriate îngreunează personalul și conducerea în luarea deciziilor care implică securitate și echitate (cât de strict ar trebui să fii comparat cu ceilalți deținuți?) și cum este perceput de persoanele repatriate (suntem mai bine îngrijite decât altele).
- Femeile și minorii repatriați: Până în prezent, foarte puține jurisdicții au experiență cu femeile care se întorc din zona de conflict și devin parte a sistemului penal. Condamnarea femeilor este mai dificilă, deoarece deseori nu există suficiente dovezi cu privire la faptul că au fost implicate în luptă sau au ajutat cu adevărat la organizarea atacurilor. Puținele cazuri de până acum sugerează că vor apărea noi provocări în acest domeniu, de exemplu despre cum să ne ocupăm de femeile prizoniere în unitățile teroriste. Copiii și minorii prezintă, de asemenea, provocări separate, care vor fi abordate mai pe larg în Capitolul 5 privind copiii repatriați.

5.2 Principiile directe din perspectiva închisorii

Principiile directe referitoare la relaționarea cu persoanele repatriate într-un mediu penitenciar sunt similare cu cele pentru lucrul cu infractori extremiști / teroriști violenți în general. Grupul de lucru RAN pentru Închisoare și Eliberare condiționată (RAN P&P) le-a documentat pe larg în documentul de lucru R&P. Principalele concluzii privind abordarea a tot felul de infractori extremiști violenți sunt:

- siguranța societății este asigurată cel mai bine prin promovarea bunăstării și reabilitării infractorilor;
- crimele de terorism acoperă o serie de activități; persoanele condamnate pentru fapte de terorism nu reprezintă toate aceleași riscuri pentru societate;
- infractorii sunt capabili de schimbări pozitive și au nevoie de sprijin pentru a se desprinde de extremismul violent;
- drepturile universale ale omului trebuie să fie confirmate în orice moment și în orice circumstanțe;
- promovarea relațiilor pozitive dintre personal și deținuți și climatul sănătos sunt o condiție prealabilă pentru reducerea riscurilor legate de radicalizare și contribuirea la reabilitare și reintegrare;
- cooperarea multipartită este crucială pentru prevenirea radicalizării și susținerea proceselor de rezistență.

Lecturi suplimentare

Documentul [de lucru RAN P&P din 2016](#) oferă o imagine de ansamblu asupra tuturor problemelor cu care se ocupă personalul din penitenciare și eliberare condiționată în ceea ce privește infractorii extremiști violenți și intervențiile create în cadrul UE ca răspuns. Principiile directe sunt explicate în această lucrare, care oferă îndrumări suplimentare cu privire la tendințele, provocările, metodele și intervențiile relevante pentru închisoare și eliberare condiționată.

Consiliului Europei pe [site-ul](#) privind Închisorile, Sancțiunile și Măsurile Comunitare oferă o imagine de ansamblu a standardelor cuprinse în diferite convenții, recomandări, protocoale și documente de orientare cu privire la închisori și sancțiuni comunitare.

5.3 Metode concrete și modele de intervenție în analiza unei închisori

După ce o persoană repatriată a fost condamnată la închisoare, există două situații principale în care închisorile pot aplica metode și intervenții concrete:

- siguranță și securitate (pentru a asigura securitatea și bunăstarea prizonierului, a populației din pușcărie, a personalului și a societății mai largi - aceasta poate fi privită ca securitate pe termen scurt, în timpul închisorii);
- reabilitare și reintegrare (pentru a sprijini prizonierul să renunțe la calea extremistă violentă și să îl pregătească pentru a duce o viață fără criminalitate odată ce revine în societate. Aceasta ar trebui să ofere și securitate pe termen lung, după închisoare).

Procesul, sincronizarea și luarea deciziilor pentru aceste metode și intervenții vor fi diferite în fiecare jurisdicție, în funcție de cadrul legal și deciziile specifice ale tribunalelor, evaluarea riscurilor pe care o reprezintă persoana care revine, disponibilitatea specialiștilor pentru a efectua intervenții, disponibilitatea (plasarea în) aripi speciale și regulile și reglementările specifice în vigoare în închisoare.

În general vorbind, persoana repatriată va intra în închisoare după ce va fi arestată și vor începe pregătirile pentru proces. În unele cazuri, persoanele repatriate nu trebuie să rămână în închisoare în faza premergătoare procesului, ci pot rămâne acasă (posibil cu monitorizare electronică). Evaluarea riscului va începe în această fază, efectuată de personalul de eliberare condiționată, psihologi sau asistenți sociali (în funcție de infrastructura existentă), iar rezultatele vor fi prezentate în cele mai multe cazuri tribunalului. Este puțin probabil ca în această fază să fie lansate alte intervenții, întrucât cei care nu vor să se incrimineze —arătând că, de exemplu, s-au radicalizat, și pot influența negativ procesul (pot fi, de asemenea, sfătuiți de avocații lor să nu participe).

Odată ce s-a încheiat procesul și s-a decis condamnarea (închisoare sau comunitate), persoana repatriată va fi plasată în consecință. Diferitele jurisdicții au reguli diferite cu privire la **modul plasării într-o anumită închisoare sau în aripa închisorii** și cine ia aceste decizii (de ex., judecătorul, Ministerul Justiției, guvernatorul închisorii).

Evaluarea inițială a riscurilor care a fost efectuată înainte de proces va constitui o bază pentru ca închisoarea să lucreze cu infractorul. **Evaluările riscului trebuie repetate întotdeauna în timp** pentru a evalua dacă se modifică profilul de risc al infractorului. Această evaluare va prezenta, de asemenea, intervențiile (atât pentru siguranță, securitate, cât și pentru reabilitare) care vor fi implementate. Deciziile cu privire la aceste intervenții vor fi adesea luate în echipe care implică diferiți profesioniști, cum ar fi personalul penitenciarului, guvernatorul închisorii, psihologii, personalul din închisori din programele de reabilitare, poliție și așa mai departe, în funcție de infrastructura specifică națională și locală.

5.3.1 Metode și intervenții de siguranță și securitate

Persoanele repatriate pot reprezenta provocări specifice dacă au rămas o vreme într-o zonă de război și au anumite abilități de conflict (cum ar fi manipulare, abilități de luptă, cum să utilizeze obiecte de zi cu zi ca arme) care ar putea pune în pericol alte persoane. Dacă sunt traumatizate grav și / sau suferă din cauza unor boli și bariere mentale, pot fi, de asemenea, un pericol pentru ele și pentru cei din jurul lor.

Întrucât populația de persoane repatriate în cadrul sistemelor europene de justiție penală este încă mică, **nu au fost dezvoltate măsuri specifice de siguranță și securitate pentru acest grup țintă**. Cu toate acestea, în ultimii ani, o mulțime de eforturi au fost făcute în conceperea unor măsuri specifice de siguranță și securitate pentru infractorii extremiști și teroriști violenți în general. Aceste măsuri vor avea o valoare sporită pentru munca cu persoanele repatriate:

- Monitorizare specializată și culegere de informații: au fost concepute instrumente specifice de monitorizare și schimb de informații în sistemul penitenciar și / sau în cooperare cu poliția, serviciile de eliberare condiționată și informații pentru a urmări procesele potențiale de radicalizare din închisoare. Nu toți cei care sunt suspectați de radicalizare au fost condamnați pentru activități (conexe) teroriste. În unele cazuri de persoane repatriate, ar putea fi dificil să se demonstreze activități teroriste, dar este posibilă urmărirea penală pentru alte comportamente criminale. Este important să se monitorizeze în rândul populației mai largi a penitenciarelor dacă are loc o radicalizare sau dacă recrutorii sunt activi. Serviciul de închisori și Ministerul Justiției din Italia au dezvoltat un sistem specializat de monitorizare numit „Camera Situației”, descris în lucrarea la care se face referire mai jos.

Lecturi suplimentare

Lucrarea [RAN P&P ex post este un document cu privire la vizita de studiu în sistemul penitenciar italian](#) care oferă o imagine de ansamblu asupra abordării italiene privind radicalizarea în penitenciare și infractorii teroriști. Acesta explică atât metodele de colectare a informațiilor, cât și securitatea, precum și abordarea lor în vederea reabilitării.

- Evaluări de risc specializate: În multe sisteme de justiție penală din Europa, evaluările de risc sunt utilizate pentru a înțelege riscul pe care îl prezintă un infractor, de exemplu, de recidivă sau comportament violent. Recent, au fost dezvoltate noi evaluări de risc care se concentrează în special asupra determinării riscului de extremism. Aceste evaluări de specialitate sunt de obicei utilizate pe lângă evaluările de risc „regulate” care nu se concentrează pe aspectul ideologic. Acestea pot prezenta nivelul măsurilor de siguranță și securitate care trebuie luate, dar și planul de reabilitare adaptat pentru un infractor. Ambele instrumentele ERG și VERA-2 (consultați anexa 1.) sunt specifice pentru evaluarea riscului. Potrivit practicienilor din penitenciare, aceste evaluări de risc au fost utilizate și în cazuri de persoane repatriate, în care s-au dovedit a fi de ajutor.
- Regimuri specializate: termenul „regim” se referă atât la setul specific de măsuri de siguranță și de securitate urmate pentru infractorii extremiști / teroriști violenți, cât și la alegerea regimului: răspândirea acestor infractori în populația mai largă a închisorii sau gruparea lor în aripi separate. **În majoritatea statelor membre ale UE există deja un protocol în care se precizează în ce regim de securitate trebuie plasați infractorii condamnați pentru crime teroriste (conexe)**. De exemplu, aceștia ar putea fi întotdeauna plasați într-o unitate cu nivel de securitate medie - mare. Uneori, plasarea lor este determinată geografic, acordând prioritate jurisdicției tribunalelor care soluționează astfel de cazuri. În ultimul deceniu, unele țări au dezvoltat, de asemenea, aripi speciale în care sunt plasați infractorii teroriști. Acestea sunt acum prezente în Belgia, Franța și Olanda și sunt în curs de dezvoltare în Marea Britanie. Grupul de lucru P&P RAN a elaborat o imagine de ansamblu asupra acestor alegeri ale regimului și avantajele și dezavantajele acestora. Infractorii extremiști violenți sunt denumiți VEO:

Alegerea regimului	Avantaje posibile	Dezavantaje posibile
Izolarea	<ul style="list-style-type: none"> -Monitorizarea îndeaproape -Efectul limitat asupra comunității generale -Intervențiile focalizate -Personal specializat -Liniștitor pentru siguranța publică 	<ul style="list-style-type: none"> -Între prizonieri s-au creat legături noi și puternice -Încrederea erodată între personal și prizonieri -Mentalitate vehementă de opoziție -Consolidarea percepției de nedreptate -Efectele etichetării, stigmatizarea -Statut asociat cu încarcerarea într-o secție specială -Presupunerea că toți VEO prezintă același grad de risc -Dificultate în recrutarea personalului -Costul financiar ridicat
Răspândire	<ul style="list-style-type: none"> -Mai puțină stigmatizare și marginalizare -Lipsa statutului special care să decurgă din amplasarea într-o secție specială -Posibilitatea unei influențe pozitive exercitate de ceilalți 	<ul style="list-style-type: none"> -Personal generalist, costuri de pregătire -Dificultatea asigurării de informații de înaltă calitate -Dificultăți în cunoașterea deținuților și securității dinamice -VEO pot exercita influență asupra celorlalți -VEO pot fi influențați de bandele criminale
Combinație	-Răspuns adaptat la nevoile/riscurile individuale	-Criteriile de selecție/evaluare a riscurilor sunt inexacte ²³

Vă rugăm să rețineți că acest tabel este un rezumat. Elementele din tabel sunt explicate mai detaliat.

Experiența practicianului: Persoanele repatriate în aripi speciale

Aripile speciale au o anumită experiență în privința persoanelor repatriate. Până în prezent, această experiență sugerează că nu sunt diferite de alte tipuri de teroriști din aceste aripi. Un psiholog care lucrează într-o aripă specială pentru teroriști a remarcat că este dificil să fie în contact real cu majoritatea persoanelor repatriate. Se pare că sunt instruite în „comportamentul model” față de autorități și nu își dezvăluie adevăratele gânduri și emoții. Deși modelul și comportamentul politicos sunt apreciate de membrii personalului, aceștia trebuie să fie conștienți de motivele ulterioare și să nu renunțe la paza lor.

Lecturi suplimentare

Această [lucrare RAN P&P despre aripa teroristă olandeză din Vught](#) oferă o imagine de ansamblu asupra abordării olandeze a infractorilor teroriști în general, precum și un raport mai detaliat al regimului special din închisoarea din Vught. Cuprinde evaluarea riscului, avantajele și dezavantajele existenței unei aripi speciale, modul în care funcționează și s-a dezvoltat regimul de-a lungul timpului și problemele personalului.

- **Personal specializat:** Indiferent dacă extremiștii / teroriștii violenți sunt sau nu plasați în aripi speciale, multe țări din UE investesc în instruirea personalului specializat pentru a lucra cu aceste tipuri de infractori. Deși nu se limitează doar la persoanele repatriate, există anumite aspecte ale infractorilor extremiști care pot crea situații dificile pentru personal. Aceștia pot încerca să manipuleze sau să recruteze personal și să-i ademenească în mentalitatea lor extremistă. Pe de altă parte, aceștia pot fi foarte disprețuitori față de personal, bazându-se pe ideologia lor că nu sunt „umani” (de ex., numindu-i câini). Incidentele recente în care infractorii teroriști au atacat personalul închisorii au crescut, și la fel și nivelul de stres pentru cei care lucrează cu acești infractori. După cum arată cercetările dinamice în materie de securitate, relațiile de zi cu zi între personal și infractori sunt cruciale pentru menținerea unui mediu închis și sigur. În cazul în care este previzibilă o creștere a numărului de persoane aflate în închisori, investițiile în instruirea personalului specializat sunt imperative.

²³ Acest tabel este un rezumat. Diferitele elemente sunt explicate mai detaliat în [documentul de lucru RAN P&P 2016](#).

5.3.2 Reabilitare și integrare: metode și intervenții

Durata pedepsei cu închisoarea în cazul persoanei repatriate va afecta durata de timp care poate fi investită în reabilitarea și integrarea în spațiul închisorii. Întrucât publicul larg are tendința de a considera persoanele repatriate ca indivizi care nu merită „ajutor”, poate fi **dificilă asigurarea de resurse și programe suficiente**, în ciuda riscurilor pe care le implică furnizarea de astfel de servicii. Intervențiile de reabilitare îmbracă diferite tipare și forme și sunt explicate în detaliu mai jos. Până în prezent, nu există niciun program specific de integrare sau reabilitare a persoanelor repatriate.

Principiile directe ale Grupului de lucru P&P RAN **permit ca reabilitarea să fie adaptată la infractor**. Majoritatea planurilor de reabilitare sunt un amestec de intervenții, bazate pe evaluarea riscului și a nevoilor infractorului. Planurile sunt concepute de o echipă de profesioniști diferiți (paznicii închisorii, guvernatorul închisorii, psihologii, personalul care efectuează intervenții de reabilitare) și vor fi discutate cu infractorul. Dacă participarea la intervenții este voluntară sau obligatorie, depinde de condițiile pedepsei și de politicile închisorii. În general, practicienii consideră că participarea voluntară va duce la rezultate mai bune, deoarece există o motivație intrinsecă de a lua parte la aceasta.

Luarea în considerare a **nevoilor și dorințelor exprimate de infractor este**, de asemenea, esențială pentru planul de reabilitare. Dacă doresc, de exemplu, să învețe o limbă străină sau un comerț specific, este util să vedem dacă acest lucru poate fi integrat în planul de reabilitare, deoarece va contribui atât la favorizarea unei bune cooperări cu infractorul, cât și la asigurarea concentrării asupra viitorului.

Studiu de caz — reabilitarea persoanei repatriate în închisoare

Bărbatul repatriat cu vârsta de 25-28 de ani, a călătorit în Siria după proclamarea așa-numitului „califat”. El provenea dintr-o familie de clasă mijlocie, avea un loc de muncă bine plătit și un nivel bun de educație. A stat în Siria trei luni. Nu există dovezi clare despre implicarea în luptă. El a putut să se întoarcă spunând că își preia soția la granița cu Turcia. Cu toate acestea, el a fost arestat la câteva luni de la întoarcere, iar arestarea a primit multă atenție din partea mass-media. El este încă în închisoare în acest moment (primăvara anului 2017) și este în contact cu un ONG care îi oferă suport. Faptul că este deținut și izolat ore întregi îl face instabil și uneori refuză contactul. De asemenea, el are o puternică neîncredere față de sistem și, prin urmare, este reticent în a primi orice sfat de la cei care încearcă să-l sprijine. Influența politicii și a mass-media mărește această neîncredere și face mai dificilă construirea unei relații bazate pe încredere.

Lecții învățate:

- Personalul ONG-urilor ar trebui să ia în considerare utilizarea numelor și biografiilor proprii pentru a-și demonstra autenticitatea, — și făcând astfel în acest caz a crescut încrederea persoanei repatriate în sinceritatea ONG-ului.
- Insistența învinge de cele mai multe ori. În acest caz, ONG-ul a menținut contactul chiar și atunci când persoana repatriată arestată a refuzat să-l vadă. Acest lucru a avut scopul de a se asigura că persoana respectivă se simte apreciată.
- Nu pune întrebări directe cu privire la șederea sa în Siria, dar își arată interesul când subiectul în discuție poate fi util. ONG-ul implicat în acest caz nu a depășit niciodată limitele acestei conversații.
- Prejudicata și părtinirea pot fi evitate când nu sunt citite toate fișierele și rapoartele media înainte de a fi întâlnit individul.
- Ajută la asigurarea unor contacte bune cu administrația penitenciarelor și cu alte autorități.

Programe de ieșire

Această denumire colectivă se referă la programe și intervenții care vizează dezangajarea și / sau deradicalizarea infractorilor extremiști / teroriști violenți. Așa cum a indicat Grupul de lucru RAN EXIT, în lucrarea lor ex-post privind „Cerințele metodologice minime pentru intervențiile de ieșire”:

„Deradicalizarea este un termen comun în dezbaterile publice, dar nu întotdeauna îmbrățișat de majoritatea oamenilor care lucrează la ea. Termenul nu reflectă tot ceea ce implică persoanele care părăsesc un mediu extremist și / sau își schimbă modul de gândire. În afară de schimbarea mentalității și a gândirii, acest proces necesită, de asemenea, schimbări comportamentale (cum ar fi abținerea de la violență) și schimbări practice (cum ar fi munca, locuința și școala). Dezangajarea este termenul utilizat pentru aceste schimbări. „Ieșire” combină deradicalizarea și dezangajarea. Alți termeni se referă mai mult la obiectivul unui proces, cum ar fi „reabilitarea” sau „resocializarea”.”

În practică, **programele și planurile de reabilitare adaptate pentru persoanele repatriate cuprind elemente de deradicalizare și dezangajare**. Cum arată planul de reabilitare depinde în mare măsură de evaluarea riscului și nevoilor stabilite de profesioniștii din sistemul penitenciar, de disponibilitatea intervențiilor și de disponibilitatea sau obligația infractorului de a participa la acestea.

- Efectuarea de intervenții periodice: Fiecare sistem penitenciar are în aplicare intervenții standard pentru sprijinirea reabilitării prizonierilor. Acestea includ accesul la muncă, activitățile de agrement și educația. Aceste tipuri de activități vor ajuta prizonierii să se pregătească pentru eliberare și reintegrarea în societate. Întrucât este foarte probabil ca cele mai multe dintre persoanele repatriate să se întoarcă în societate (uneori chiar și în câteva luni / ani), este important să avem aceste activități regulate la dispoziție. De asemenea, pot avea un efect de normalizare, după experiențele lor de a trăi într-o zonă de conflict. Prin urmare, aceste activități pot avea un efect de dezangajare și deradicalizare.
- Lucrul la dimensiunea ideologică: Faptul că persoanele repatriate încarcerate își mențin sau nu ideologia extremistă și mentalitatea, depinde de motivațiile și ideile lor de a deveni un luptător străin în primul rând — și de experiențele lor și expunerea la această dimensiune în timpul șederii lor cu un grup terorist. Evaluarea inițială este necesară pentru a determina măsura în care este necesară o intervenție de reabilitare menită să influențeze mentalitatea persoanei repatriate sau dacă alte intervenții vor asigura o „potrivire mai bună” cu riscurile și nevoile persoanei repatriate. Dacă evaluarea arată necesitatea unei intervenții la nivel ideologic, există mai multe forme în care această intervenție poate avea loc:
 - *Consiliere individuală*: În cadrul acestor sesiuni, un profesionist expert în ideologie, teologie, extremism sau alte domenii conexe, va discuta cu persoana repatriată. Obiectivul este de a „deschide” viziunea către lume a persoanei repatriate către perspective și interpretări diferite, prin intermediul conversațiilor. Unele țări au numit „experți de deradicalizare” speciali care să conducă acest tip de consiliere. Este recomandată participarea voluntară la aceste ședințe, unde se creează un spațiu sigur pentru împărtășirea gândurilor și a emoțiilor.
 - *Ședințe de dialog în grup*: ca mijloc de a reflecta situațiile din viața reală (în care oamenii trăiesc unii printre alții) și de a folosi diferențele de opinii și vederi, ședințele de dialog de grup pot fi

un mod eficient de declanșare a emoțiilor și a unui proces de gândire despre viziunea asupra lumii. Se recomandă utilizarea abordării de grup împreună cu cea individuală. Ar trebui acordată o atenție deosebită la:

- cine poate face parte din grup (este necesară o selecție atentă, cel mai bine este să nu reuniți infractorii care „fac echipă” în închisoare, este util să aibă profiluri diverse);
- abordarea voluntară sau obligatorie (se recomandă voluntară);
- cine va conduce grupul (persoana ar trebui să fie cineva cu competențe în temă și cu experiență în dinamica grupului);
- dinamica grupului și crearea unui spațiu sigur (pentru a vă asigura că nu există intimidare / hărțuire care deranjează procesul de învățare).

Practica în acțiune: sesiuni de dialog în grup

Organizația germană Rețeaua de prevenire a violenței a conceput un program de formare în grup numit: Asumarea responsabilității - desprinderea de ură și violență - educarea responsabilității. Ei lucrează în special cu tineri infractori extremiști. [Găsiți mai multe informații și date de contact în Colectia RAN.](#)

- *Educație și reflecție:* există mai multe moduri în care persoana repatriată poate reflecta la convingerile și opiniile sale despre lume. Sunt furnizate colecții diverse de cărți, reviste și documentare care prezintă o varietate de perspective asupra, de exemplu, politicii externe, standardelor duble și discriminare, poate fi un declanșator pentru persoanele repatriate reținute de a se educa și reflecta, în special în orele pe care le petrec în celulă.
- Acordarea de sprijin religios și spiritual: Prin natura lor, închisorile sunt un context în care mulți infractori la un moment dat simt nevoia de îndrumare spirituală sau religioasă. O serie de impulsuri pot conduce la această necesitate: dorința de a continua practicarea unei religii, de a dobândi direcție și un sens pentru viață, de a ajuta la găsirea „liniștii sufletești”, de a ajuta la restabilirea valorii de sine, de a susține schimbarea comportamentală, de a obține protecție de la anumite grupuri, ocazia de a întâlni membri de sex opus, de a obține acces gratuit la resurse speciale, etc. Este important să înțelegem această varietate în motivații, deoarece acestea ar trebui percepute ca „normale” și nu direct alarmante în ceea ce privește ideologia religioasă extremistă.

Practica arată că unele persoane repatriate închise, practică și sunt interesate de religia lor. Acordarea **interesului religios adecvat** prin intermediul preoților (în aceste cazuri adesea Imami, dar și figuri din alte religii) va ajuta la valorificarea efectelor pozitive ale unui stil de viață religios și va ajuta la îndepărtarea prizonierilor de ideologia religioasă extremistă, discutând diferite interpretări și perspective religioase.

Când este acordat acest interes, este important ca preoții să fie controlați și instruiți corespunzător când lucrează într-un spațiu al închisorii. Același lucru este valabil și pentru materialele și sursele religioase puse la dispoziție într-un loc din închisoare. Este de subliniat că **preoții ar trebui să poată lucra într-un cadru confidențial** (pentru a rămâne, de asemenea, legitimi în ochii prizonierilor) **și nu trebuie să li se atribuie automat obiective de deradicalizare** (întrucât ar avea nevoie de pregătire specifică pentru acest lucru).

Lecturi suplimentare

Organizația europeană a Închisorilor și Serviciilor corecționale (EuroPris) are un grup de experți privind radicalizarea penitenciarelor, care a elaborat un [raport privind ghidarea spirituală și deradicalizarea închisorilor](#).

- **Reconectarea cu familia și mediul social:** O caracteristică cheie a grupurilor extremiste și teroriste este scopul lor de a izola persoanele vulnerabile de mediul social normal, astfel încât să le poată influența și recruta. În multe cazuri, restabilirea relațiilor pozitive cu familia și rețeaua socială este un pas important în reabilitare. Acest lucru asigură, de asemenea, o plasă de siguranță la ieșirea din închisoare. Cu toate acestea, în unele cazuri, rețeaua socială și familia nu au un impact pozitiv sau pot chiar conspira cu infractorul cât timp este în închisoare. Prin urmare, este necesară o evaluare atentă înainte de a implica rețeaua familiei și socială în intervențiile de reabilitare.

În unele cazuri, familia se simte rușinată și stigmatizată de apartenența rudei lor cu un grup terorist și nu dorește să fie în contact. Într-un asemenea caz, va dura o perioadă de timp pentru a reconstrui relațiile și încrederea. Procesul de reconectare cu familia se poate dovedi a fi mai dificil atunci când este vorba de convertiți care au devenit FTF și s-au întors. În aceste cazuri, contactele de familie și sociale nu sunt de obicei capabile să înțeleagă de ce membrul familiei lor s-a convertit în primul rând și nu sunt siguri cum să facă față acestui lucru. Pe măsură ce data eliberării se apropie, este important să existe o plasă de siguranță pentru a evita ca infractorul să cadă din nou în tiparele vechi sau să fie recrutat imediat după eliberare.

Practica în acțiune: Conferința austriacă privind rețeaua socială

Conferința austriacă privind rețeaua socială este un experiment interesant și un exemplu al implicării familiei și rețelei sociale în pregătirile pentru eliberarea unui infractor terorist.

Pentru mai multe informații, contactați [Neustart](#), serviciul austriac de eliberare condiționată.

Studiu de caz — Implicarea în familie a reabilitării persoanei repatriate

Un bărbat tânăr, a călătorit pentru prima dată în Siria în 2012. A fost acolo timp de șase săptămâni și apoi s-a întors. În 2013 a călătorit în Siria de două ori, de fiecare dată petrecând câte șase săptămâni în țară. El era suspectat că luptă pentru grupul Jabhat al-Nusra, înrudit cu Al-Qaeda. Chiar dacă era suspectat de comportament penal, motivele pentru urmărirea penală nu erau suficiente. Echipa partenerului multipartit încearcă să stabilească un contact cu el încă din 2010, dar a fost constant „sporadic”, depinzând foarte mult de situația sa din acel moment.

În timpul anului 2015, persoana respectivă s-a căsătorit și a devenit tată. În martie 2016, a fost arestat și încarcerat pentru o infracțiune care a implicat furtul unui număr mare de pașapoarte. Echipa de parteneri multipartiți a folosit această oportunitate pentru a construi o relație cu familia sa și, mai ales, o relație mai apropiată și strânsă cu soția și băiețelul acestuia, oferindu-le ajutorul autorităților. În decembrie 2016 a fost eliberat din închisoare, iar în ianuarie 2017 a contactat autoritățile în mod voluntar și a solicitat ajutor pentru a-și restabili viața. În februarie a intrat într-un program Exit (de ieșire). Autoritățile rămân strâns implicate cu soția și copilul, iar un îndrumător a fost repartizat persoanei repatriate pentru a-i consolida abilitățile de viață și educație.

Lecții învățate:

- Este important să se stabilească numeroase puncte de intrare pentru persoana repatriată și familia sa și să se creeze încredere și relații bune.

- Pregătiți-vă pentru rezistență și insistență atunci când vă apropiați de individ.
- Oferirea de sprijin psihologic și intervenție traumatică: Aceasta este o intervenție standard pentru penitenciare. În general, o evaluare a sănătății mintale a unui infractor face parte din evaluarea generală a riscurilor și nevoilor. Pentru persoanele repatriate, ar trebui să existe același lucru, cu o atenție deosebită acordată problemelor psihologice și traumelor care s-ar fi putut dezvolta din cauza șederii lor într-o zonă de conflict. În cazul în care sunt detectate alte probleme de sănătate mintală (cum ar fi sindromul borderline, autism etc.), tratamentul pentru aceste probleme ar trebui să fie pus la dispoziție și să fie luat în considerare atunci când este inclus în persoana repatriată în alte scheme. Închisorile trebuie să-și îmbunătățească capacitatea și / sau accesul experților în traume pentru a face față acestui grup special.
 - Oferirea programelor de îndrumare: programele de îndrumare pentru infractori extremiști și teroriști violenți sunt / au fost înființate în mai multe țări, cum ar fi Marea Britanie, Danemarca și Norvegia. Programele pot fi ajustate pentru a se potrivi cu profilurile persoanelor repatriate aflate în închisoare. Ideea de bază din spatele lor este că o persoană specifică este desemnată ca îndrumător pentru infractor și se întâlnește în mod regulat pentru a discuta și, în unele cazuri, pentru a întreprinde activități. Îndrumătorii pot fi membri ai personalului, membri ai comunității, profesioniști ai ONG-urilor, lideri religioși, foști infractori, etc. Pentru a avea un program de îndrumare eficient, trebuie puse în practică următoarele:
 - Indiferent de fondul lor, cel mai important criteriu este acela că există un oarecare legătură sau „potrivire” între îndrumător și persoana care se bazează pe o relație construită pe încredere.
 - În cadrul închisorii este important, de asemenea, ca îndrumătorul să aibă un contact bun cu personalul din închisori care se ocupă zilnic de persoana sa.
 - Îndrumătorii trebuie examinați cu atenție înainte de a fi contactați cu un posibil pacient. Dacă nici unul nu se simte în largul său cu potrivirea, îndrumarea nu ar trebui să continue.
 - Este important ca legătura îndrumător-îndrumat să nu ajungă la un obiectiv sau să obțină un rezultat specific, ci să fie una dintre intervențiile în procesul de reabilitare a infractorului. Acest lucru este important, de asemenea, pentru a nu face presiune asupra relației și pentru a ne asigura că îndrumătorul nu este privit ca „parte a sistemului” (un sistem pe care mulți infractori extremiști violenți îl desconsideră).
 - Îndrumătorii ar trebui instruiți înainte de începerea programului de îndrumare. Pregătirea ar trebui să se axeze pe circumstanțele la care se pot aștepta atunci când lucrează cu persoana repatriată, semnalele care sunt un motiv de îngrijorare și trebuie raportate autorităților penitenciarelor, cum să aibă conversații deschise și să creeze încredere și cum să explice limitele și să gestioneze așteptările.
 - În cazul în care cadrul de intervenție permite acest lucru, este recomandabil să se mențină îndrumări bune după eliberare și să se asigure că același îndrumător și îndrumat se pot întâlni în continuare.
 - Siguranța îndrumătorilor și a familiilor lor / a rețelelor sociale ar trebui să fie luată în considerare în orice moment. Îndrumătorii ar trebui să aibă un loc în care să raporteze un comportament suspect. Lucrând numai cu nume și având un număr de telefon specific sau o adresă de e-mail pentru contact, poate ajuta la protejarea îndrumătorului împotriva intențiilor negative (în cazul în care apar).

Practica în acțiune:

Reabilitarea individuală a infractorilor bărbat și femeie din Actul Terorist (TACT)

Inițiativa de unitate (TUI) este o structură de consultanță de intervenții de specialitate în marea Britanie. Au programe speciale pentru reabilitarea (ideologică) a infractorilor teroriști și a persoanelor repatriate din Daesh. Citiți mai multe despre programul lor pe [site-ul](#).

Înapoi pe drumul cel bun, Danemarca a fost unul dintre primele State membre ale UE care a dezvoltat un program de îndrumători pentru extremiști și teroriști violenți. [Citiți mai multe despre programul din Colecția RAN](#)

- **Lucrul cu foști extremiști (infractori) / foști soldați:** Ca parte a intervențiilor care vizează educația sau ideologia, întâlnirile cu foști extremiști sau foști soldați (veterani) (cei care au experimentat și situații de război și conflicte) pot ajuta la crearea unei perspective diferite asupra experiențelor persoanelor repatriate; ele pot învăța și reflecta pe baza poveștilor care se ocupă de frică, anxietate și traume. Datorită experienței lor, formatorii și veteranii pot avea mai multă legitimitate și respect în ochii persoanelor repatriate și vor putea să relaționeze mai bine cu ele, să înțeleagă și să se conecteze cu ele. Când lucrați cu foști extremiști, este deosebit de important ca:
 - să fie cu adevărat formatori și să se fi distanțat în mod deschis de ideologiile și grupurile extremiste;
 - să fi fost instruiți și să aibă experiență în munca cu extremiștii, de preferință și cu infractorii;
 - monitorizarea să aibă loc pentru a vă asigura că nu au un plan ascuns pentru a influența sau recruta pe cei cu care sunt în contact sau pentru a obține informații. Siguranța și securitatea foștilor extremiști trebuie, de asemenea, să fie asigurate — ei pot fi priviți ca trădători.

Lecturi suplimentare

Lucrarea [RAN EXIT anterioară a RAN EXIT cu privire la modul de configurare a unei intervenții de ieșire](#) prezintă informații suplimentare despre modul de lucru cu formatori.

5.4 Principiile directe din perspectiva eliberării condiționate

Reintegrarea își propune să prevină comportamentul violent și să permită includerea și participarea în societate. **Sentimentul de apartenență și acceptare face ca angajamentul față de violență să fie mai puțin durabil.** Ideile radicale nu sunt periculoase în sine, chiar dacă în unele circumstanțe pot rămâne un factor de risc pentru comportamentul violent. Există o cercetare limitată asupra infractorilor extremiști violenți (VEO) după eliberare și nu se cunosc prea multe despre ceea ce ajută la reinstalare. Cu toate acestea, Grupul de lucru P&P RAN a elaborat câteva principii generale de orientare pentru bune practici, care vor ghida, de asemenea, munca cu persoanele repatriate:

- Planurile de reintegrare trebuie să fie incluse în agenda de lucru pentru infractor cât mai devreme posibil. Aceasta înseamnă că planurile de reabilitare iau deja în considerare durata pedepsei și oportunitățile de a continua intervențiile după eliberare. De exemplu, atunci când un îndrumător face parte din programul de reabilitare, asigurați-vă că îndrumătorul poate rămâne liber după eliberare. Acest lucru este important atât pentru consiliere cât și pentru programele religioase, deoarece acestea se pot conecta cu organizațiile religioase din comunitate.
- Evaluările riscului și nevoilor (așa cum este explicat în Capitolul 3) sunt esențiale pentru conceperea programelor eficiente de reintegrare. Serviciile de eliberare condiționată (sau echivalentul național) ar trebui să coopereze pentru această evaluare în etapa finală a pedepsei închisorii. Individualizarea evaluărilor este esențială; acestea ar trebui să faciliteze procesul de rezistență și / sau deradicalizare,

recunoscând potențialul de a contribui la societate. Este recomandat ca echipele multi-disciplinare să evalueze nevoile și riscurile individuale ale infractorilor.

- Cheia este gestionarea tranziției. Aceasta implică cooperarea între diferite organizații (închisoare, eliberare condiționată, poliție, autorități locale, organizație de suport, etc.) pentru a vă asigura că infractorul are o tranziție constantă de la mediul închisorii înapoi într-o comunitate locală. Întrucât perioadele de tranziție sunt acele puncte în care riscul de recidivă este mare, este important să existe planuri în vigoare înainte de executarea completă a pedepsei.
- Încrederea este esențială pentru munca de eliberare condiționată eficientă și de multe ori procesul de potrivire a infractorilor extremiști cu ofițerii de eliberare condiționată se realizează ținând cont de crearea încrederii. Ofițerii de eliberare condiționată care împărtășesc un istoric cultural sau religios cu infractorul pot contribui la stimularea încrederii.
- Studii despre rezistență - felul în care indivizii încetează sau abandonează criminalitatea - sugerează importanța coproducerii unui proces cu ceilalți. Acești „alții” includ ofițeri corecționali și persoane suplimentare în rețelele de socializare. Reprezentanții altor organizații care colaborează, inclusiv organizațiile comunitare care ajută la căutarea unui loc de muncă sau orientare religioasă sau spirituală și serviciile sociale, pot satisface nevoile de suport social și pot reduce sursele de risc. Prietenii, membrii familiei și alte relații semnificative sunt cruciale pentru traiectoriile deciziei și pentru consolidarea unei viziuni pozitive a comportamentului non-violent, precum și a unei identități pozitive. Această coproducere cu alții este esențială pentru reintegrare, deoarece nu reprezintă doar efortul și decizia infractorului de a dori să se reintegreze în societate, ci și al societății (în special al celor din jurul infractorului) care trebuie să-l accepte și să fie dispuși să-i ofere o a doua șansă.

5.5 Metode și modele de intervenție în analiza unei eliberări condiționate

Cadrul închisorii și al eliberării condiționate împărtășesc unele suprapuneri, precum și diferențe. Ambele au în comun faptul că nu au fost dezvoltate intervenții specifice pentru persoanele repatriate. Așadar, metodele și intervențiile utilizate pentru infractorii teroriști aflați în eliberare condiționată vor fi, de asemenea, valoroase atunci când se ocupă de persoanele repatriate. Pe măsură ce persoanele repatriate se întorc în societate după o pedeapsă cu închisoarea, vor exista provocări suplimentare atât pentru el / ea, cât și pentru serviciile de asistență și comunitate. Acestea pot împiedica intervențiile de reintegrare, așa cum este explicat în prezentarea de ansamblu a diferitelor tipuri de intervenții din acest alineat.

Studiu de caz — Suport după eliberarea 1

Bărbat repatriat, a plecat în Siria în 2013, împreună cu iubita sa, când avea vârsta de 20 de ani. Nu a avut un nivel înalt de educație și nu a fost capabil să aibă locuri de muncă stabile. Nu s-a implicat în activitățile infracționale și nu a avut antecedente penale înainte de a pleca. S-a întors în 2014 și, prin urmare, este văzut ca una dintre primele generații de luptători teroriști străini. A rămas în Siria timp de șase luni. El a fost condamnat pentru că a luat parte la lupta pentru Daesh, deși neagă că a făcut parte din Daesh. Cum el s-a întors în 2014, nu au existat atât de multe bariere și a trecut pur și simplu granița. S-a întors împreună cu soția sa, care era însărcinată la acea vreme (acesta era un motiv important pentru a pleca) și care a născut înapoi în țara lor natală din UE. La întoarcere, el a raportat autorităților locale și poliției, dar a rămas în comunitate timp de câteva luni înainte de a fi arestat oficial de o echipă mare de arestare. Întrucât se raportase deja la autorități, a considerat că amploarea arestării este inutilă. El a fost urmărit penal și trimis la închisoare pe o perioadă de doi ani. Acum a fost eliberat condiționat de aproximativ un an și locuiește cu soția și copilul său și s-a mutat în alt oraș. Serviciile de eliberare condiționată au fost implicate inițial, raportând evaluările efectuate în fața tribunalului. În timpul cât a stat în închisoare, serviciile de eliberare condiționată au avut un contact limitat; contactul săptămânal a fost stabilit după eliberare. El este

consecvent și de încredere în vizitele sale de eliberare condiționată, dar echipa a observat că a crescut simpatia sa față de Daesh, la fel și faptul că a fost în luptă. Nu este foarte deschis în ceea ce privește rețeaua sa. El va rămâne sub eliberare condiționată obligatorie încă un an.

Lecții învățate:

- Deși serviciile de eliberare condiționată au indicații că se conectează cu o parte a rețelei sale vechi, nu pot vorbi cu el despre acest lucru, deoarece faptul l-ar face să devină suspicios. Trebuie să aștepte până când le oferă o „deschidere” pentru a se asigura că încrederea lui nu este compromisă.
- Șederea de doi ani în închisoare a lăsat amprentă asupra acestei persoane repatriate. El a experimentat regimul strict la fel de greu și umilitor și simpatia sa pentru ideologia Daesh a crescut. Acest lucru se datorează și faptului că el a fost plasat împreună cu alți teroriști condamnați cu mentalități similare, ceea ce a creat mai puțin spațiu pentru contrabandă și mesaje alternative. El a primit suport din partea membrilor personalului și a unui Imam, dar efectele acestui lucru par a fi minime. Practicanții trebuie să fie conștienți de acest istoric și de daunele de detenție potențiale care au fost cauzate.
- Construirea încrederii s-a dovedit a necesita foarte mult timp și răbdare, deoarece există multă neîncredere. A avea o atitudine deschisă și transparentă față de persoana repatriată cu privire la ceea ce se poate aștepta de la ofițerul de eliberare condiționată și modul în care vor raporta asupra cazului său este important pentru a-și recăpăta încrederea.
- Practicienii de eliberare condiționată au sarcina de a sprijini reintegrarea infractorilor și, în aceste cazuri, trebuie pregătiți pentru o traiectorie lungă și complexă. În acest caz, reintegrarea este foarte dificilă. Persoana repatriată a încercat să se conecteze la o moschee, dar nu l-au întâmpinat pozitiv. De asemenea, el se află pe o traiectorie de reintegrare în muncă, care este coordonată de autoritatea locală, dar nu și-a găsit încă ceva de muncă. Nu vrea să fie în contact cu poliția. El este în contact doar cu autoritatea locală, serviciul de asistență familială și de eliberare condiționată. De asemenea, el a arătat recent interesul pentru sprijin psihologic. Soția sa nu dorește să aibă contact cu nimeni. Persoana repatriată pare să nu aibă nici o dorință de reintegrare în societatea din țara sa natală, dar își dorește să trăiască într-o țară islamică. El își dă seama totuși că mutarea în țara sa de origine nu este o opțiune, deoarece el ar fi arestat imediat, —fiind etichetat ca terorist și condamnat acolo.
- Întrucât multe organizații diferite au fost implicate în acest caz, a fost crucial pentru eliberarea condiționată să aibă o bună cooperare multipartită. Disponibilitatea unui partener de discuție la care diferite organizații ar putea dezbate cazul, căutarea de modalități de a împărtăși informații și de a afla reciproc despre interese și obiective, a fost foarte utilă.
- Suport la eliberarea condiționată: În cele mai multe cazuri, sfârșitul unei condamnări (sau eliberarea după o scurtă perioadă de timp) va fi condiționată și va include vizite de urmărire cu eliberare condiționată pentru a sprijini și monitoriza traiectoria de reintegrare a persoanei repatriate. Profesioniștii în eliberare condiționată servesc ca „manageri de caz” care deschid calea către alte instituții și ajută agenții precum autoritățile locale, poliția, ONG-urile și așa mai departe. Durata suportului eliberării condiționate va depinde, de regulă, de decizia tribunalului. Practicienii au indicat că acest lucru este adesea destul de scurt, ceea ce face esențial să existe un plan de suport mai amplu după suportul obligatoriu prin încheierea eliberării condiționate. Autoritățile locale, care, în multe cazuri, supraveghează financiar și alte forme de suport pentru persoana repatriată, pot juca un rol în acest sens, precum și ONG-urile sau organizațiile comunitare și îndrumătorii. Majoritatea acestor eforturi trebuie să fie în mod voluntar. Autoritățile locale pot avea un efect de colaborare ca urmare a suportului financiar. Deoarece munca cu infractorii teroriști în eliberare condiționată poate fi destul de stresantă (din cauza anxietății publice și politice legate de infractorii teroriști), este important ca

personalul de eliberare condiționată să fie împuternicit și sprijinit în activitatea lor. Sprijinul trebuie să includă:

- *Instruire pentru ofițerii de eliberare condiționată:* instruire specializată în radicalizare, ideologie, cum să abordeze semnele de îngrijorare și așa mai departe, fapt ce îi poate ajuta pe ofițerii de eliberare condiționată să se simtă mai siguri în activitatea lor de zi cu zi.
- *Munca în echipe:* colaborarea cu alți ofițeri de eliberare condiționată care lucrează cu același grup de infractori și specialiști / experți cu cunoștințe vaste despre terorism, radicalizare și domenii conexe, poate ajuta, de asemenea, la crearea unui spațiu sigur pentru ofițerii de eliberare condiționată pentru a-și împărtăși provocările și preocupările.

Practica în acțiune:

Echipe olandeze de eliberare condiționată TER

Serviciul olandez de eliberare condiționată a înființat o echipă specială pentru a face față teroriștilor, extremiștilor și radicalilor (TER) în eliberare condiționată în 2012. Echipa cuprinde 13 ofițeri de eliberare condiționată specializați, pregătiți internațional. Citiți mai multe [în Colecția RAN de abordări și practici RAN](#). Pentru mai multe informații, contactați [serviciul olandez de eliberare condiționată](#).

- **Support practic:** Ca în orice proces de reintegrare, vor fi organizate o serie de probleme practice pentru reîntoarcerea unei persoane repatriate condamnate, înapoi în societate. În primul rând, va avea nevoie de un loc unde să trăiască. Experiența arată că ar trebui să se acorde o atenție deosebită dacă persoana repatriată se întoarce în orașul natal sau este localizată în altă parte. Aceasta va depinde de o serie de factori precum:
 - disponibilitatea autorității locale / regionale de a le primi;
 - disponibilitatea proprietarilor / asociațiilor de locatari de a asigura locuințe;
 - disponibilitatea membrilor familiei de a oferi locuințe;
 - conexiunile la rețeaua veche (sunt pozitive sau negative, condițiile de eliberare restricționează contactul cu (unii) membri ai vechii rețele, care este „statutul” persoanelor repatriate în vechea rețea, de exemplu, erou sau trădător);
 - dacă sunt disponibile structuri de asistență multipartită în locația prevăzută.
- Pe lângă locuință, o formă de suport financiar va fi, cel mai probabil, oferită prin sistemul de asistență socială, deoarece găsirea unui loc de muncă poate fi dificilă. Angajatorii s-ar putea teme să includă un terorist condamnat și o persoană repatriată în forța de muncă. Majoritatea țărilor au, de asemenea, liste speciale cu teroriști condamnați, care le va îngreuna, de exemplu, deschiderea unui cont bancar. Este nevoie de suport din partea unei autorități naționale / locale și, de obicei, este condiționat de persoana repatriată care cooperează cu autoritatea și chiar participă la programe de reabilitare. De asemenea, în ceea ce privește educația, persoana repatriată va avea nevoie de ajutor pentru a avea acces la instituțiile de învățământ.

Ofițerii de eliberare condiționată, autoritățile locale și alți profesioniști de suport pot, de asemenea, să sprijine persoana repatriată în reconstruirea unei rețele pozitive și conectarea la instituții religioase, cluburi sportive, organizații de agrement, muncă voluntară, etc. Cu toate acestea, în fiecare dintre aceste cazuri, imaginea publică a FTF și a persoanelor repatriate poate face foarte dificilă acceptarea în aceste cercuri. Din cauza atenției mass-media, menținerea unui profil scăzut se poate dovedi, de asemenea, dificilă.

Studiu de caz – Suport după eliberarea 2

Bărbat, acum are vârsta de 24 de ani. După ce a călătorit în Siria în 2012, s-a întors în orașul său natal la începutul anului 2014 împreună cu soția și un copil. Nu este clar de ce și cum s-a întors. Întoarcerea sa a fost observată de un ofițer de poliție comunitară alarmat și raportată autorităților. A fost apoi arestat, urmărit penal și condamnat la trei ani de închisoare pentru aderarea la o organizație teroristă. În timpul cât a fost închis, a existat o strânsă colaborare între directorul închisorii, psihiatrul închisorii, ofițerii de eliberare condiționată și managerul de caz din închisoare. Aceste părți au început să se pregătească pentru eliberarea bărbatului cu șase luni înainte să fie eliberat. Întrebându-l pe bărbat „Ce ai nevoie când ești eliberat?” sau „Cum aștepti să-ți petreci zilele când ești eliberat?”, l-au implicat în planificare. A fost realizat un plan de reintegrare multipartit. Obiectivul acestui plan este de a reduce riscul pe care îl prezintă, făcând posibilă reintegrarea sa rapidă în societate și prelungirea tratamentului și a monitorizării.

În colaborare cu eliberarea condiționată a fost formulat un set specific de condiții de eliberare. Acum locuiește cu soția și copilul său în orașul natal. În prezent, este pe ajutor social, dar ca să obțină acest suport trebuie să-și petreacă ziua într-o unitate de lucru comunitară pentru reintegrare. Această unitate îl monitorizează în mod specific în ceea ce privește semnale de radicalizare și / sau recrutare a altor persoane care lucrează în aceeași unitate. El primește, de asemenea, tratament de sănătate mintală și îndrumare. Contactul dintre acesta și îndrumătorul său, care este și managerul local de caz, este stabil. Ei au ședințe săptămânale de îndrumare și ori de câte ori „se panichează” sau are „gânduri extreme”, își va contacta îndrumătorul.

În acest moment, echipa multipartit implicată în reintegrarea bărbatului cuprinde coordonatorul local și managerul de caz, un profesionist în sănătate mintală (terapeut), un manager de caz din organizația de asistență medicală, poliție, eliberare condiționată, un lucrător de asistență familială și un lucrător de ieșire. A avut loc cooperarea cu psihiatrul închisorii și ofițerii de eliberare condiționată, apoi cu coordonatorul local al cazurilor, iar discuțiile cu privire la acest caz au avut loc în mod regulat. Impresiile generale ale practicienilor implicați este că bărbatul va avea nevoie de îndrumare și tratament pentru o perioadă nespecificată.

Lecții învățate

- Este important să cunoașteți FTF din orașul dvs. de origine după nume, precum și familiile lor și fostele împrejurimi. În acest fel, crește șansa de a fi informați la întoarcerea FTF.
- Folosirea dorinței familiei de a păstra copiii din familie poate fi folosită ca pârghie pentru a contacta persoana repatriată. În acest caz, persoana repatriată a fost bucuroasă să trăiască copilul cu părinții și nu în asistență maternală. Vorbind cu familia în acest sens și ulterior cu persoana repatriată, autoritățile locale ar putea stabili un contact cu persoana repatriată.
- Cooperarea cu personalul penitenciar și ofițerii de eliberare condiționată și implicarea persoanei repatriate în planul de reintegrare este crucială pentru pregătirea întoarcerii în societate.
- Se începe construirea unei relații cu persoana repatriată în timp ce aceasta este în închisoare poate fi o investiție valoroasă. Acest repatriat a declarat că îndrumătorul a avut influență doar pentru că îndrumătorul l-a contactat atunci când era încă în închisoare.
- Dacă persoana respectivă se află pe lista teroriștilor ONU, patrimoniul său este blocat. Pentru a începe o procedură de „ridicare”, trebuie să contactați guvernul național. Dacă acest lucru nu se face înainte de eliberare, nu va putea câștiga bani, deschideți un cont bancar accesând un cont existent. Procedura de ridicare durează câteva luni.
- Este util să se stabilească acorduri clare și să se definească obiective tangibile pentru procesul de reintegrare — cu partenerii din echipa multipartită, dar și cu persoana repatriată. Dacă acest lucru nu este făcut corect, întregul proces de integrare riscă să devină un tip de „spoială”.

- Contactul frecvent individual cu persoana repatriată este o necesitate pentru a evalua modul în care se poate observa ce anume face persoana repatriată.
 - De asemenea, urmărirea activităților persoanei repatriate, prin monitorizarea conturilor sale de socializare este vitală. În acest caz, un analist din municipalitate monitorizează comunicarea (publică) în rețelele sociale a persoanei repatriate și transmite informații către îndrumător. Îndrumătorul se confruntă cu declarațiile sau acțiunile pe rețelele sociale ale persoanei repatriate în timpul sesiunilor de îndrumare.
 - Reintegrarea necesită timp. Este un proces foarte lent și complex. Odată începută pregătirea, va fi pe termen lung.
-
- Suport psihologic: Practica arată că este foarte dificil să se stabilească starea psihologică și nivelul traumelor în rândul persoanelor repatriate, deoarece, de obicei, sunt reticente în a împărtăși orice poveste despre ceea ce au experimentat în străinătate, chiar și după ce au fost condamnate și au petrecut timp în închisoare. De asemenea, acest lucru reprezintă o provocare pentru serviciile de eliberare condiționată, care au sarcina de a îndruma persoanele repatriate să se plieze pe suportul psihologic, precum și să creeze o relație deschisă și bazată pe încredere. În cele mai multe cazuri, trebuie să existe o „deschidere” creată de către persoana repatriată pentru a vorbi despre probleme psihologice, care să permită lucrătorilor de eliberare condiționată și altor profesioniști să ofere ajutor în asigurarea suportului. Experiența practicianului arată că încercarea de a le forța pe persoanele repatriate să vorbească despre experiențele lor, va avea un efect negativ.
 - Suportul familiei și al comunității: Rețeaua familială și socială din jurul persoanei repatriate are un rol crucial în reabilitare și reintegrare. Există multe scenarii variate: **familii care au fost lăsate în urmă devastate, familii care cred că ruda lor este un erou, familii care au călătorit și s-au întors împreună** (doar cu unii membri condamnați), familii care au fost stabilite în străinătate și așa mai departe. Această rețea mai largă trebuie luată în considerare la furnizarea suportului. Ofițerii de eliberare condiționată ar trebui să fie întotdeauna conștienți că nu se știe niciodată cu adevărat ce se întâmplă în spatele ușilor închise și cât de puternice pot fi legăturile familiale. Dacă familia și rețeaua socială par să aibă un efect negativ asupra persoanei repatriate (de ex., consolidarea gândurilor extremiste), ofițerii de eliberare condiționată și alți parteneri ar trebui să se concentreze pe aducerea de noi persoane în cercul social pentru a menține un echilibru. Aceștia ar putea fi lideri religioși, îndrumători comunitari sau profesioniști ai ONG-urilor (*consultați, de asemenea, considerațiile despre programele de îndrumători și munca cu formatorii din secția de analiză a închisorii — și aceștia aplică eliberare condiționată*). Dacă familia și rețeaua socială par a fi o forță pozitivă pentru schimbare, ofițerii de eliberare condiționată și alți parteneri ar trebui să valorifice acest potențial și să vadă dacă aceștia pot include membrii familiei în elementele procesului de reabilitare — de exemplu, prin sesiuni comune de mediere sau activități de agrement făcute împreună. Obiectivul principal ar fi consolidarea din nou a legăturilor familiale și evitarea izolării persoanei repatriate.
 - Suport ideologic: rezultatul evaluării riscului și a nevoilor va oferi o indicație a măsurii în care persoana repatriată este încă motivată ideologic și dacă aceasta are un caracter extremist. Ofițerii de eliberare condiționată, precum și alți profesioniști de asistență care se ocupă de persoane repatriate au indicat că experiența de a fi în **închisoare a avut, în unele cazuri, un efect negativ asupra dezvoltării ideologice**, ceea ce înseamnă că a întărit condamnările persoanelor repatriate. Acest lucru poate fi cauzat de circumstanțele închisorii pe care persoanele repatriate le-au considerat a fi umilitoare și dezumanizante (de ex., supraaglomerare, program de vizitare, multe ore singuri într-o celulă) sau prin

contactul cu alți prizonieri care le-au împărtășit ideologia. Rezultatul este neîncrederea și suspiciunea față de „sistem” și autorități. Chiar dacă din ce în ce mai multe închisori oferă programe și activități de reabilitare, acestea pot fi totuși în contrast cu condițiile obișnuite ale deținuților. Atunci când acesta este punctul de plecare pentru ca un ofițer de eliberare condiționată să lucreze cu o persoană repatriată, va fi dificil să se construiască o relație bazată pe încredere și este nevoie de mult timp și efort în relația respectivă. Participarea la inițiativele menite să influențeze mentalitatea poate fi obligatorie (o parte a condițiilor de eliberare) sau voluntară (o ofertă de la eliberare condiționată sau alte organizații de asistență cu care trebuie să fie de acord persoana repatriată). Acest tip de programe de suport pot lua aceleași forme descrise în cadrul intervențiilor din închisoare (consiliere individuală, dialog în grup, educație și reflecție), dar într-un cadru comunitar.

Practica în acțiune: Programul olandez de probă „Incluziune”

Incluziunea este un program individualizat, personalizat, conceput atunci când o persoană este în eliberare condiționată. Obiectivul principal al inițiativei este de a dezangaja musulmanii radicalizați (în principal, jehadiști formați acasă) de mișcările radicale.

Citiți mai multe despre program în [Colecția RAN de abordări și practici RAN](#)

Pentru informații suplimentare, contactați [serviciul olandez de eliberare condiționată](#).

Practica în acțiune: Program de identitate sănătoasă II

Programul Healthy Identity II este conceput de Serviciul de închisori și eliberare condiționată din Marea Britanie. Scopul său este de a încerca să împiedice indivizii să comită viitoare infracțiuni extremiste. Pentru a realiza acest lucru, încurajează și împuternicește participanții să se desprindă de un grup, cauză sau ideologie extremistă.

Citiți mai multe despre [Programul Healthy Identity II](#).

Studiu de caz — Suport după eliberarea 3

Un bărbat repatriat cu vârsta de peste 20 de ani, cel mai mic copil al unei familii sărace. El a simțit toată viața că a trebuit să-și „dovedească” lui însuși ceea ce poate. El a plecat în Siria după proclamarea așa-numitului „califat” pentru a deveni un sinucigaș cu bombă. Cu toate acestea, nu există dovezi clare că a participat cu adevărat la luptă în timpul șederii sale de trei luni. El a raportat autorităților că s-a întors după 3-4 luni. Deși la acel moment nu a fost luată nicio măsură, câteva luni mai târziu a fost arestat cu elicoptere, arme și un număr mare de polițiști în apartament. A petrecut 26 de luni în închisoare. În această perioadă, el a fost vizitat în mod regulat de părinți, dar în comparație cu frații săi a primit puțină atenție. Cazul a primit multă atenție din partea mass-media și a politicienilor. Aceasta a condus la revenirea la anxietate severă înainte de eliberare. Simte că întregul sistem este împotriva lui, toată lumea îl cunoaște și este ținut sub observație tot timpul. Simte că nimeni nu vrea ca el să se reintegreze.

Lecții învățate:

- poate fi nevoie de asistență non-stop pentru a ajuta o persoană repatriată să facă față anxietății — în acest caz, aceasta a fost furnizată de un ONG;
- oferirea accesului la un teolog pentru consiliere poate fi utilă dacă religia joacă un rol central în viața individului;
- redobândirea și reclădirea unui stil de viață structurat poate fi esențială. În acest caz, un ONG sprijină încercările de creare a acestei structuri prin locuințe, educație, activități sociale, etc.

6 Calea neurmării penale / resocializarea

Acest capitol al manualului pune accentul pe resocializarea persoanelor repatriate. Acestea pot fi bărbați și femei care nu au fost judecați (încă), bărbați și femei care sunt judecați, dar nu au fost găsiți vinovați, precum și bărbați și femei care au fost deja în închisoare și care sunt eliberați și nu sunt supuși eliberării condiționate.

6.1 Introducere

Acest capitol acoperă opțiunile de răspuns privind resocializarea, reabilitarea și reintegrarea persoanelor repatriate, pe patru subiecte:

1. suportul familial;
2. îndrumarea și consilierea;
3. sănătatea mintală;
4. aspectele practice;

Fiecare paragraf analizează unul dintre aceste subiecte și oferă, alături de o scurtă privire de ansamblu generală, elementele care ar trebui să fie luate în considerare la elaborarea metodelor și intervențiilor, exemple, sfaturi și cazuri.

Pentru răspunsuri de eliberare condiționată, consultați Capitolul 5. Pentru răspunsuri de resocializare specifice copiilor, consultați Capitolul 7.

6.1.1 Prezentare generală

La întoarcerea persoanelor repatriate, poliția națională și / sau serviciile de informații le vor răspunde mai întâi pentru a **stabili riscul** pe care îl reprezintă riscul și dacă este necesară urmărirea penală. În cazul în care nu sunt urmăriți penal (încă), sau când a avut loc urmărirea penală și individul nu mai este încarcerat sau este eliberat, acesta/aceasta se va întoarce în societate. Ideea generală este că siguranța societății este asigurată cel mai bine prin promovarea bunăstării sociale și a reabilitării persoanelor repatriate. Aceste persoane care sunt și se simt parte a societății sunt mai puțin susceptibile să alunece pe panta anterioară și să devină atrase de grupări extremiste teroriste sau violente (din nou). **Procesul de resocializare trebuie adaptat la situația unui individ.** Pentru a sprijini o persoană repatriată în procesul de resocializare, este necesar să se țină cont de motivele care au stat la baza întoarcerii sale, a situației sociale personale, a stării mentale și a convingerilor sale ideologice.

6.1.2 Patru principii directe pentru resocializarea și reintegrarea persoanelor repatriate

5. **Resocializarea, reintegrarea și reabilitarea** sunt importante pentru a preveni persoanele repatriate să dăuneze societății.
6. **Este necesară o abordare personalizată și diferențiată** bazată pe profilul de risc al fiecărei persoane repatriate. Persoanele repatriate sunt diferite și au nevoie de abordări distincte și de intervenții și instrumente diverse.
7. **O abordare multi-disciplinară și implicarea la nivel local**, atât pentru evaluarea riscului, cât și pentru reabilitare / reintegrare, sunt importante. Toate organizațiile relevante ar trebui implicate într-un efort cuprinzător pentru resocializarea și reintegrarea persoanei repatriate. Autoritățile

locale sau regionale sunt cele mai în măsură să coordoneze această abordare cuprinzătoare față de o anumită persoană repatriată la nivel local.

8. **Schimbul de informații** între serviciul de informații, poliție și organizațiile sociale de la nivel național și regional este esențial atunci când se ocupă de persoane repatriate. Ar trebui luate în considerare investiții suplimentare în schimbul de informații între nivel național și local și între diferite organizații.²⁴

Practicienii din prima linie, cum ar fi asistenții sociali, lucrătorii de ieșire, lucrătorii de familie și antrenorii de sănătate mintală folosesc numeroase programe, metode și intervenții care s-au dovedit a fi de succes pentru resocializarea, reintegrarea și reabilitarea persoanelor (foste) radicalizate în cadrul societății.²⁵ Aceste inițiative pot fi, de asemenea, utilizate pentru persoanele repatriate, atât timp cât sunt adaptate persoanelor repatriate și dacă sunt luate în considerare diferențele dintre persoane repatriate și alte (foste) persoane radicalizate.

Pentru practicienii care sprijină persoanele repatriate în scopul resocializării, indiferent dacă sunt asistenți sociali, profesioniști în sănătate mintală sau lucrători de asistență familială, este important să se țină seama de următoarele opt aspecte, în timp ce se proiectează și oferă intervenții specifice pentru persoanele repatriate:

- **Proiectarea intervențiilor pe baza unei evaluări a riscului și a nevoilor:** O persoană repatriată poate reprezenta o amenințare pentru societate. Este obligatorie o evaluare a riscurilor cu privire la amenințările pe termen scurt (atac, recrutare) și pe termen lung (psihoză, comportament violent) pe care le pune persoana repatriată. În cazul în care nu este furnizată o evaluare a riscului, solicitați-o prin intermediul poliției locale sau al persoanei de contact național a persoanei repatriate — nu pentru a stigmatiza, ci pentru a stabili riscurile și faptele. Aceste informații (părțile neclasificate) sunt, de asemenea, importante pentru a le împărtăși cu alte organizații și persoane care joacă un rol în resocializarea persoanei repatriate. Pentru mai multe detalii privind evaluarea riscului, consultați Capitolul 2.
- **Fiți pregătiți pentru un nivel crescut de distribuire a informațiilor:** Deoarece persoanele repatriate pot reprezenta o amenințare pentru societate, acestea sunt supuse unei atenții suplimentare din partea guvernului național și local, a poliției și a serviciilor de informații. De aceea, fiți pregătit să împărtășiți informații și să vă asigurați că mecanismele necesare de schimb de informații sunt pregătite și în vigoare. Discutați fluxurile de informații din cadrul echipei de coordonare multipartite locale sau regionale. Discutați în mod specific ce informații sunt necesare, ce fel de informații trebuie împărtășite și cu cine și când veți face schimb de informații despre persoana repatriată. Cel mai bine este să faceți acest lucru în momentul în care încep pregătirile pentru întoarcerea individului în comunitatea locală. Luați în considerare existența unuia sau a doi ofițeri de legătură desemnați la nivel local și a unei părți

²⁴ Aceste principii directe sunt convenite în toate comunicările UE privind FTF repatriați. Pentru exemple, consultați EU Counter-Terrorism Coordinator, 'Foreign terrorist fighter returnees: Policy options', Bruxelles, 29 noiembrie 2016, 14799/16.

²⁵ Pentru exemple de inspirație, consultați Colecția RAN de abordări și practici, https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices_en

din echipa multipartită, care se asigură că informațiile relevante despre persoana repatriată ajung de la nivel local la nivel național și invers.

Sfaturi de la un coordonator local cu experiență în persoane repatriate: „Anterior, trebuie să existe o clarificare accentuată a rolurilor între poliția națională, agenția de informații, poliția locală și autoritățile locale. Rolurile vor depinde de tipul de persoană repatriată, trecut, abilitate, intenția și capacitatea luptătorului (nivel de amenințare) și de starea de spirit psihologică.”

- **Folosiți instrumente și metode care se „potrivesc” persoanelor cu convingeri puternice:** Majoritatea persoanelor repatriate au încă sau au avut o convingere ideologică puternică. Toate erau supuse la îndoctrinare severă. Aceasta înseamnă nu numai angajamentul față de Jihad-Salafism și lupta sa împotriva infidelilor, dar și idei puternice despre, de exemplu, democrație, orientare sexuală, rolul femeilor.²⁶ Când îi îndrumați, pregătiți-vă să utilizați tehnicile și intervențiile speciale destinate cazurilor când aveți de-a face cu convingeri puternice. Pentru mai multe detalii, abordați aceste „credințe” atunci când îndrumați și consiliați (pentru detalii suplimentare, consultați secțiunea 6.2.2 privind *Răspunsurile de îndrumare și consiliere*).
- **Nu doresc să se integreze:** Vor exista persoane repatriate care nu vor să se reintegreze în societate. Dacă se întâmplă acest lucru, discutați cu echipa locală de coordonare multipartită și evaluați cine are cea mai bună relație cu persoana repatriată. Este acesta lucrătorul familiei prin membrii familiei persoanei repatriate? Asistentul social? Lucrătorul pentru protecția copilului? Sau poliția? Această persoană / organizație ar trebui să lămurească cu claritate persoana repatriată că ar putea fi monitorizată din cauza aderării sau pentru că a încercat să se alăture unei organizații teroriste. Poate că această persoană poate convinge repatriatul să coopereze. Dacă nu doriți, discutați minimul de cooperare necesar (bazat pe reglementările naționale) cu echipa locală multipartită și cu autoritățile naționale. Faceți acest lucru obligatoriu pentru persoana repatriată. Poliția (locală) poate forța respectarea acestor obligații. Totuși, îndrumarea unei persoane repatriate pentru a se dezangaja sau deradicaliza nu va avea niciun folos dacă persoana repatriată este presată să participe. Dacă vă confrunțați cu o persoană repatriată care nu vrea să se integreze, luați în considerare contactarea ofițerilor de eliberare condiționată pentru a discuta instrumente și intervenții specifice convingătoare.

Practica în acțiune: Consiliere sistemică de ieșire ONG-ul german Legato din Hamburg este specializat în consilierea sistemică de ieșire și a dezvoltat un program special pentru consilierea persoanelor repatriate. Acesta ia în considerare riscul posibil pe care îl poate prezenta o persoană repatriată, opiniile sale dogmatice și provocările specifice de ieșire dintr-un grup terorist. Pentru mai multe informații contactați [Legato](#).

- **Puneți un accent special pe siguranța contactelor sociale imediate ale persoanei repatriate:** Întrucât persoanele repatriate au desfășurat sau au asistat la violențe extreme în mod frecvent, probabilitatea

²⁶ Elementul ideologiei și îndoctrinării joacă un rol și mai mare în cazul copiilor repatriați, în special atunci când se întorc din locul unde au trăit cu Daesh (consultați Capitolul 7 „Copiii”).

de acțiuni extreme și / sau violente este crescută. Acordați o atenție sporită siguranței persoanelor din jurul persoanei repatriate, precum și a practicienilor din prima linie care lucrează cu individul. Țineți cont de evaluarea riscurilor persoanei repatriate și discutați despre riscul comportamentului violent și modul de abordare a acestui risc în cadrul echipei de coordonare multipartită (pentru detalii suplimentare consultați secțiunea 6.2.2 privind Răspunsurile de îndrumare și consiliere).

- **Să aveți evaluări ale sănătății mintale și fizice la fața locului:** Să trăiești în teritoriul terorist și într-o zonă de război înseamnă că este probabil ca persoanele repatriate să sufere de traume și alte probleme de sănătate mintală; este posibil să fi efectuat acte foarte violente, au asistat la violență extremă, la moartea membrilor familiei sau au fost victime ale violenței (violuri, bătăi, etc.) și au trăit într-un mediu complet nesigur pentru o perioadă lungă de timp. Evaluați starea mentală a persoanei repatriate atunci când vă ocupați de aceasta (pentru detalii suplimentare consultați secțiunea 6.2.3, Răspunsuri pentru sănătate mintală). Condițiile de viață pe teritoriul terorist sunt grave și nesigure. Fiți atenți la nevoile medicale fizice ca urmare a leziunilor, rănilor de război, malnutriției și bolilor. Pregătiți-vă pentru a oferi tratament sau raportați în consecință, dacă este necesar (pentru detalii suplimentare consultați punctul 6.2.4 *Răspunsuri practice*).
- **Fiți conștienți de profilul ridicat al cazurilor de persoane repatriate:** Toate cazurile de persoane repatriate primesc cantități considerabile de atenție media și politică. Veți simți că întreaga societate urmărește persoana repatriată și modul în care este tratată de către guvern și organizațiile de asistență socială. Ce „plus” primesc, unde urmează să trăiască, cine plătește pentru ele și ce amenințare reprezintă încă, dacă sunt supravegheate îndeaproape. Contactați experții în comunicare din organizația dvs. și (prin intermediul acestora) experții în comunicare din cadrul autorităților locale și pregătiți-vă o strategie de comunicare cu privire la persoanele repatriate cărora vă pregătiți să le faceți față. Consultați Capitolul 8 *Probleme importante* pentru sfaturi privind strategia de comunicare.
- **Fiți conștienți de riscul izolării și stigmatizării atunci când încercați resocializarea:** Majoritatea oamenilor sunt foarte conștienți de atrocitățile Daesh, Al Qaeda și ale altor grupări extremiste violente. Persoanele care se întorc din aceste organizații teroriste vor fi tratate cu neîncredere și ostilitate. Persoanele repatriate vor fi stigmatizate și izolate de comunitatea locală la care se vor întoarce. Acest lucru va reprezenta o provocare suplimentară pentru resocializarea și reintegrarea persoanelor repatriate. Poate doriți să depuneți un efort suplimentar pentru informarea comunității locale despre motivele pentru care și modul în care se va integra persoana repatriată. De asemenea, poate fi luată în considerare relocarea persoanei într-un alt oraș. Luați în considerare posibilele divizări sectare. Unele state membre au raportat incidente între grupările kurde, foști luptători ai armatei siriene și întoarcerea FTF Daesh.

6.2 Metode concrete și modele de intervenție

6.2.1 Răspunsuri privind suportul familiei

Membrii familiei persoanei repatriate pot juca un rol crucial în perioada critică de resocializare și reintegrare în societate. Majoritatea persoanelor întrerup contactul cu rețeaua socială înainte de a călători pe teritoriul terorist și sunt în contact sporadic doar cu mama și / sau cu tatăl și cu frații lor. Când se întorc, membrii familiei sunt adesea singurele contacte sociale rămase. Este important să construim o relație cu familia FTF, să stabilim contacte puternice și stabile cu familia care va susține cooperarea atunci când FTF se întorc.

Membrii familiei pot oferi o **poartă de acces către societate**. Cu toate acestea, este important să evaluăm în ce măsură familia susține persoana repatriată și - dacă este cazul - soțul și proprii copii. Suportul este util pentru cei care au o influență pozitivă asupra persoanei repatriate. Cu toate acestea, nu toți membrii și prietenii familiei sunt buni tovarăși în timpul resocializării, deoarece ar putea fi susținători sau fac parte din mișcarea extremistă sau teroristă. Trebuie evaluat acest lucru înainte de a le implica.

Lecturi suplimentare

Famiile FTF Daesh: Centrul Internațional pentru Studiul Radicalizării și Violenței Politice a studiat 46 de conturi disponibile public de „familii Daesh” din 17 țări, pentru a evalua dacă împărtășesc anumite experiențe și emoții. Găsiți rezultatele în această [lucrare](#).

RAN a dezvoltat o **abordare în 10 pași de lucru cu familiile**. Pașii sunt indicați în graficul de mai jos și vizualizați sub forma unui cerc, deoarece se vor influența reciproc. Etapele sunt aplicabile atât în general, cât și de la caz la caz. În lucrarea RAN anterioară *Munca cu familiile și protejarea copiilor împotriva radicalizării*; *Lucrare de îndrumare pas cu pas pentru practicieni și factorii de decizie*, cei 10 pași sunt explicați și ilustrați cu exemple de practică. Principiile fundamentale care stau la baza unei bune abordări de susținere a familiei sunt, de asemenea, împărtășite în această lucrare RAN.²⁷

²⁷ Consultați Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN). (2016). Lucrarea anterioară, RAN YF&C și RAN H&SC: „Munca cu familiile și protejarea copiilor împotriva radicalizării”. Preluat din https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-h-and-sc/docs/ran_yf-c_h-sc_working_with_families_safeguarding_children_en.pdf

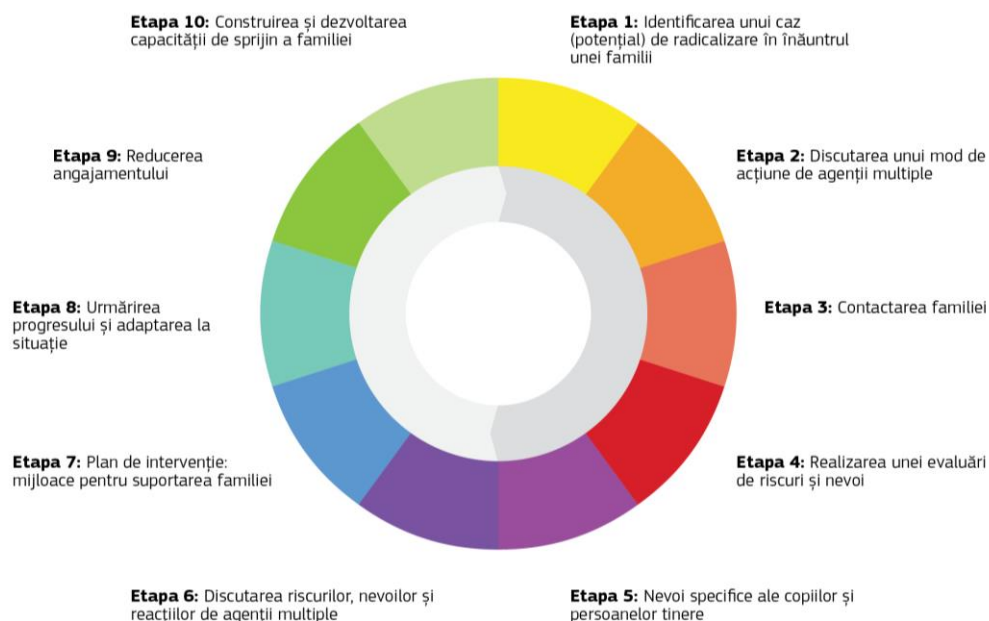

Figura 5, abordarea în 10 pași a sprijinului familial

Lecturi suplimentare

Munca cu familiile și protejarea copiilor împotriva radicalizării: Această [lucrare anterioară RAN oferă abordarea în 10 pași a sprijinului familial](#) care poate fi aplicată atât familiilor FTF cât și FTF repatriați.

Metode de suport familial: Pentru sfaturi privind consolidarea capacităților și metodele în sprijinul familial, consultați această [lucrare anterioară RAN: Suportul familiei: ce funcționează?](#)

Prezentare generală a practicilor: Pentru mai multe exemple de intervenții și procese referitoare la sprijinul familiei, consultați [Capitolul despre sprijinul familiei din Colecția RAN \(UE\) de abordări și intervenții.](#)

Elemente suplimentare de luat în considerare la implicarea și / sau la suportul familiei unei persoane repatriate:

- 1. Evaluăți relația dintre persoana repatriată și familia sa, și cu rețeaua socială:** Relația va fi fost sub multă presiune. Persoana repatriată a părăsit familia, s-ar fi putut izola de ea înainte de a pleca sau a fost plecată, fără a avea prea multe contacte. De asemenea, membrii familiei ar putea să fie nemulțumiți de persoana repatriată și pentru faptul că a plecat să se alăture unei organizații teroriste și a suferit din cauza înstrăinării / durerii ca urmare a acestei decizii. Și invers, membrii familiei ar putea să-și susțină foarte mult ruda și o vor vedea ca pe un erou care a făcut alegerea corectă. **Practicienii care lucrează cu aceste familii ar trebui să evalueze relația dintre persoana repatriată și membrii**

familiei sale. Există încă o relație între ei? Și dacă da, care este natura acesteia? Este familia dispusă să sprijine persoana repatriată, chiar dacă acest lucru ar putea însemna izolarea de alte persoane din comunitate sau condamnarea familiei pentru acest lucru? Membrii familiei susțin grupul terorist și o radicalizare ulterioară sau continuă? Rețineți că situația familiei ar fi putut să ia naștere în primul rând în focarul de radicalizare a persoanei repatriate. În cazul în care familia nu este o opțiune ca și contact, încercați să stabiliți contactul cu alte persoane pe care persoana repatriată le-a avut în apropierea sa.

Sfaturi de la un lucrător de ieșire cu experiență: „Sprijinirea familiilor de luptători străini va oferi beneficii odată ce luptătorii se întorc. Dacă aceste familii au încredere în organizația de ieșire, ele pot deveni parteneri importanți și pot motiva persoanele repatriate să coopereze cu programul.”

2. **Fiți transparenți în ceea ce privește culegerea și împărtășirea informațiilor cu autoritățile:** Cei care călătoresc pe teritoriul terorist, de obicei, păstrează contactul cu membrii familiei lor în perioada petrecută departe de aceștia. Contactul este și mai probabil atunci când cineva încearcă să se întoarcă sau planifică o întoarcere. Prin urmare, este înțelept să contactăm membrii familiei celor plecați și să investim într-o relație. Aceștia ar putea avea nevoie și vor dori sprijinul dvs. **Această relație poate oferi informații valoroase** și oportunitatea pregătirii unei întoarceri relativ ușoare. Informațiile de la familie ar trebui împărtășite cu poliția (locală) și / sau autoritățile (locale). Fiți explicit cu familia persoanei repatriate și spuneți că informațiile vor fi — împărtășite, și care anume, — cu autoritățile (locale). Acest lucru trebuie să fie transparent. Aveți de-a face cu o persoană care s-a alăturat unei organizații teroriste, familia trebuie să înfrunte acest lucru și consecințele aferente.

Studiu de caz — conexiunea cu familia posibilei persoane repatriate

O fată în vârstă de 17 ani, a părăsit orașul A pentru Siria în 2013. S-a căsătorit cu un luptător Daesh din orașul natal, în timp ce se afla în Siria, chiar dacă nu fuseseră un cuplu înainte. Au trei copii. Structura locală de suport este foarte implicată cu familia. Au existat îngrijorări specifice cu privire la sora mai mică, care părea vulnerabilă. Această situație s-a îmbunătățit. Datorită profunzimii și intensității implicării cu familia, există o conexiune bună. Fata a fost în contact cu părinții și a indicat că vrea să se întoarcă. Cu toate acestea, a fost amenințată în acest sens, inclusiv de propriul soț. Deoarece familia soțului trăiește în același oraș, există tensiuni între ambele familii.

Lecții învățate:

- Este esențială gestionarea atentă a cooperării între diferiți practicieni. În acest caz, ambele familii sunt sprijinite de structura de suport local. Totuși, schimbul de informații între practicienii de asistență este o provocare și implică riscuri.
- Se recomandă să sprijiniți familiile cu informații despre măsura în care se poate facilita întoarcerea. Aici, fiica le-a cerut părinților ei bani pentru a se întoarce. Cadrul legal nu este clar cu privire la consecințele acestei proceduri (va fi considerat că își ajută copilul sau susține un grup terorist?). Părinții vor să întreprindă acțiuni „neobservate” pentru a nu-și pune în pericol copilul. Cu toate acestea, practicienii au sfătuit ca toate comunicările și tranzacțiile lor să fie documentate. După consultarea guvernului național, familiei i-au fost trimise instrucțiuni foarte specifice cu privire la modul de transfer al banilor.
- Informațiile trebuie gestionate foarte atent. În acest caz, poliția ar dori mai multe informații de la contact, pentru a evalua mai bine situația și riscul. Părinții sunt speriați că se monitorizează comunicarea fiicei lor și nu vor să o pună în pericol pe ea sau pe nepoții lor. Familia soțului răspândește

zvonuri că fiica este încă într-o poziție de frunte în cadrul forței de poliție feminină a Daesh. Nu este clar dacă aceste informații sunt adevărate.

- Copiii pot fi protejați dacă există un acord cu privire la locul în care vor locui înainte de a se întoarce. În cazul în care fiica în acest caz se întoarce cu copiii, există îngrijorări cu privire la custodie, deoarece familia soțului este probabil să solicite custodia. Pe lângă riscul unei bătălii pentru custodie, tensiunile dintre familii ar putea avea și un efect negativ asupra copiilor.
- Există o nevoie puternică de un cadru juridic mai clar, inclusiv la nivelul practicienilor. Ar trebui să se stabilească sfaturi și asistență juridică pentru a sprijini și proteja practicienii în cazul în care aceștia se implică în cazuri judiciare și atunci când practicienii sunt rugați să consulte familiile cu privire la situații cu consecințe legale. Acest lucru este pentru a evita ca practicienii să poarte o responsabilitate juridică individuală.
- Cazurile persoanelor repatriate au devenit mult mai concrete. Cu toate că înainte se părea că unele familii îmbrățișaseră ideea „ce va fi, va fi”, acestea sunt acum mai mult hotărâte să-i recupereze pe membrii familiei — și este foarte probabil ca aceștia să se întoarcă.

3. **Informați familia despre consecințele legale privind ajutorul acordat copiilor lor:** Părinții și membrii familiei sunt de obicei foarte implicați în încercarea de a-și recupera copilul (chiar dacă este adult). Aceștia au tendința de a căuta diferite modalități de a ajuta și de a accelera această întoarcere, de exemplu, trimițând bani și călătorind ei înșiși în Turcia sau Siria. Cadrele juridice și jurisprudența cu privire la aceste acțiuni diferă între țări. Prin urmare, practicienii de asistență ai familiei ar trebui să fie instruiți și informați cu privire la consecințele legale ale acestor acțiuni în propriile țări, pentru a putea consilia familiile în consecință. O cooperare strânsă între practicieni și guvernul național pe tema ajutorii persoanelor repatriate și / sau trimiterea banilor este obligatorie.

Studiu de caz — să se plătească pentru întoarcerea ilegală?

O femeie din orașul B a călătorit în Siria și s-a căsătorit cu un bărbat din orașul A. Ea a fost respinsă de propria familie din orașul B, dar soacra ei, care locuiește în orașul A, are o legătură puternică cu ea. Soțul ei a murit în luptă. Femeia a indicat că vrea să se întoarcă. Are copii și soacra a indicat că dorește să ofere copiilor îngrijirile necesare. Soacra cunoaște și familia unei alte femei din orașul B care a călătorit în Siria. Familia acestei alte femei a primit aceleași instrucțiuni de a trimite bani la fel cum a primit și soacra. Cu toate acestea, aceste informații nu pot fi transmise pur și simplu familiilor din motive de siguranță. Există îngrijorări cu privire la legitimitatea solicitării — dorește cu adevărat să se întoarcă sau doar vrea bani? Între timp, femeia din orașul B și-a găsit domiciliul la o familie siriană care are grijă de ea și de copiii ei. Ea a indicat că vrea chiar să trimită copiii înainte în Turcia pentru a-i ști în siguranță. Soacra este dispusă să călătorească în Turcia pentru a prelua copiii.

Lecții învățate:

Este important să subliniați beneficiile revenirii organizate și să gestionați așteptările. În țara din care provine această familie, abordarea este de a cere persoanelor care doresc să se întoarcă din Siria sau Irak cu copiii, să se înscrie la consulatul țării de origine. Copiilor li se face testul ADN pentru a stabili conexiunea biologică cu părintele (părinții) înainte ca familia să poată călători. Întrucât este nevoie de un timp pentru obținerea rezultatelor, familiile ar putea să nu fie dispuse să aștepte și astfel crește riscul ca acestea să ia problema în propriile mâini. Familia persoanei repatriate și membrii familiei lor trebuie informați cu privire la așteptare, astfel încât să fie pregătiți. Beneficiile întoarcerii organizate includ călătorii protejate, mai

puțin periculoase, asistență imediată pentru copii, o pregătire mai bună pentru copiii aflați în mijlocul familiei.

4. **Fiți conștienți de riscurile suplimentare la care sunt expuse persoanele repatriate și familiile acestora:**
- persoana repatriată poate fi instabilă din punct de vedere mental, traumatizată sau încă furioasă pe familia sa și ar putea încerca să-i facă rău;
 - organizația teroristă ar putea dori să se răzbune împotriva persoanei repatriate pentru că a părăsit-o și să amenințe persoana repatriată și familia acesteia;
 - Daesh consideră copiii luptători (foști) Daesh ca fiind proprietatea sa și amenință persoana repatriată și familia sa, căutând în mai multe cazuri să-i constrângă să-i întoarcă copilul.
 - comunitatea ar putea dori să se răzbune împotriva persoanei repatriate pentru faptul că a făcut parte dintr-o organizație teroristă și / sau pe familie pentru sprijinul dat persoanei repatriate.

Aceste riscuri ar trebui discutate în cadrul echipei locale de intervenție multipartite și, dacă este necesar, cu guvernul național. Polițiștii și profesioniștii din domeniul sănătății mintale naționale și locale pot ajuta la evaluarea situației și la atenuarea riscurilor.

5. **Țineți cont de poziția familiei în comunitatea lărgită:** În funcție de situația din comunitate, familia persoanei repatriate ar putea fi izolată de comunitatea din jur sau considerată demnă de cea mai mare neîncredere, deoarece ruda lor face parte dintr-o organizație teroristă. Dacă este așa, susțineți familia în reintegrarea ei în comunitate, dezvoltând un plan specific de reintegrare pentru ei. Nu uitați că acest lucru are nevoie de cooperare multipartită și, eventual, de un expert în comunicare pentru a ajuta la comunicarea situației familiei pe o scară mai largă (dar încă locală).

Practica în acțiune

Suport în prevenție: Printr-o [linie telefonică gratuită](#), guvernul francez oferă asistență imediată părinților, rudelor sau colegilor persoanelor care încearcă să călătorească în Siria sau Irak sau se întorc de la Daesh. Linia telefonică poate fi apelată pentru asistență imediată sau pentru informații. Dacă este necesar, — apelantul — va fi conectat la o echipă de acțiune regională. Această linie de asistență poate fi, de asemenea, apelată pentru informații sau asistență în cazul semnalelor despre persoane (posibil) radicalizate în general.

Sprijin pentru părinții FTF: Rețeaua de prevenire a violenței (Germania) are consiliere familială pentru a oferi sprijin părinților tinerilor radicalizați și / sau ai FT. Consultați: [Consilierea familiei - Sprijin pentru părinții „luptătorilor străini” sau ai tinerilor cu risc de a fi radicalizați](#)

Îndrumare și instruire pentru părinți: Acest manual danez privind implementarea eforturilor locale în domeniul consilierii, instruirii părinților și rudelor de sprijin, oferă o descriere practică și extinsă a mai multor intervenții și instrumente de evaluare. Consultați Centrul Danez pentru Prevenirea Extremismului, [Efortul de îndrumare, instruirea părinților și rețelele de rude și asistenți Soluții axate pe abilitățile de viață](#).

Instruire la rezistență: Guvernul belgian, finanțat de UE, a dezvoltat un program de formare în domeniul rezistenței pentru tinerii în pericol și pentru membrii familiei lor. Programul se numește [Bounce](#). Programul poate fi folosit de orice țară și include ghiduri pentru instruirea instructorului. Este disponibil.

Centrul de asistență familială: [Centrul olandez de asistență familială](#) este un exemplu despre cum să fie sprijinite familiile de persoane radicalizate (inclusiv FTF)

Serviciul de consiliere pentru radicalizare: Oficiul Federal German pentru Migrație și Refugiați (BAMF) oferă sprijin membrilor familiei și prietenilor persoanelor care sunt radicalizate sau în curs de radicalizare. Din 2012, [Centrul de consiliere](#) a servit ca prim punct de contact, oferind familiilor cunoștințe generale despre islamism, oferind sfaturi persoanelor fizice și chiar ajutând părinții sau alte rude ale tinerilor care au părăsit țara pentru a pleca în Siria sau Irak, sau care s-au întors din aceste țări. Consilierea este oferită de parteneri cu experiență ai societății civile la nivel local. Împreună cu statele federale, a fost construită o rețea la nivel național, care este în permanență extinsă și îmbunătățită.

Lecturi suplimentare

Principii pentru reintegrare: Pentru mai multe informații cu privire la reintegrarea persoanelor repatriate, consultați: [Principiile Malta pentru reintegrarea luptătorilor teroriști care se întorc \(FTF\)](#)

6.2.2 Îndrumarea și consilierea

În momentul în care persoana repatriată este dispusă să se reintegreze, este esențială îndrumarea și consilierea în timpul acestui proces. El sau ea trebuie să se integreze și să se reintegreze în comunitate, la vecini, angajatori și chiar la agenții și organizații comerciale (bănci, companii de asigurări, etc.). În această secțiune vom analiza răspunsurile de îndrumare și consiliere pentru persoanele repatriate.

Studiu de caz - rolul îndrumării

Un bărbat de 18 ani urmează liceul și o moschee locală. Devine membru al unui grup radical de tineret salafi. Pe măsură ce devine tot mai radicalizat, există schimbări dramatice în comportamentul său. El se schimbă dintr-o persoană ascultată, amabilă și dedicată, într-una introvertită și retrasă. El este văzut de mai multe ori ca un spectator asistent în timpul unui proces de terorism. Renunță la școală și lucrează într-un supermarket local. În mai 2013 pleacă în Siria cu un prieten. Familia este în stare de șoc și se simte foarte nesigură. Încep discuții între coordonatorul CVE local și părinți. Părinții sunt invitați să participe la rețeaua locală de părinți și, de asemenea, să participe frecvent la întâlniri. La șase luni de la plecare, tânărul de 18 ani se întoarce. Tatăl său contactează imediat coordonatorul local. A doua zi, coordonatorul local se întâlnește cu persoana repatriată și cu tatăl acestuia. El apare epuizat fizic și emoțional. Persoana repatriată este deschisă, prietenoasă și declară că în viitor „își dorește vechea viață înapoi.” Persoana repatriată este extrem de recunoscătoare pentru primirea la întoarcere și toate semnele sale de radicalizare au dispărut. Câteva săptămâni mai târziu, persoana repatriată a fost prezentată îndrumătorului său. De asemenea, i s-a permis să se întoarcă la școală cu condiția să fie îndrumat și consiliat. Acest lucru a avut un mare succes, iar în vara anului 2016, persoana repatriată a absolvit cu notă maximă.

Lecții învățate:

- Fiți pregătiți să investiți în relațiile cu familia și cu persoana repatriată, astfel încât temele ideologice și teologice să poată fi abordate în cadrul unei scheme de îndrumare.
- Acest caz ilustrează importanța stabilirii contactului cu familia și implicarea acesteia din timp în acest proces. Acest lucru va fi apreciat mai târziu.
- Îndrumarea este esențială pentru a ghida persoana repatriată și a asigura respectarea angajamentelor luate.

Îndrumarea și consilierea unei persoane repatriate pe măsură ce se întoarce în societate se mai numește și muncă de ieșire. Intervențiile de ieșire și instrumentele utilizate pentru a oferi ajutor persoanelor radicalizate care doresc să părăsească organizația extremistă violentă din care făceau parte sunt de asemenea utile atunci când vă confrunțați cu o persoană repatriată. Consultați Capitolul 5 pentru mai multe informații despre programele de îndrumare.

Practica în acțiune

Programul de ieșire în patru pași pentru persoanele repatriate Aarhus, a dezvoltat un program de ieșire în patru pași pentru persoanele repatriate. O descriere a programului este disponibilă la p.8 din [lucrarea anterioară RAN privind stabilirea cadrului pentru intervenția de ieșire](#)

Consiliere și deradicalizare

Organizația germană Hayat oferă programe de consiliere pentru persoanele implicate în grupuri radicale salafiste sau pe cale de radicalizare jihadistă violentă, inclusiv pentru cei care călătoresc în Siria și alte zone de luptă. Consultați [site-ul](#) lor pentru informații suplimentare.

Consiliere în caz de extremism

Centrul austriac de informații despre extremism oferă consiliere individuală, competență, precum și ateliere și seminarii pentru a ajuta rudele, asistenții sociali, profesorii sau orice altă persoană îngrijorată că cineva s-ar fi putut alătura unui grup extremist. Serviciul de consultanță este gratuit, anonim și confidențial. Informații suplimentare pe acest [site](#).

Munca de stradă și consilierea

Kitab, o echipă de la VAJA e.V din Bremen (Germania), lucrează la combaterea proceselor de radicalizare care afectează tinerii în contextul islamismului fundamentalist și al salafismului. Aceștia oferă consiliere persoanei radicalizate și părinților, rudelor sau altor persoane aparținând cercului său social. Pentru informații suplimentare, [contactați VAJA](#).

Alături de cele opt aspecte care trebuie luate în considerare în timp ce concepe și furnizează intervenții special pentru persoanele repatriate, menționate în secțiunea 6.1, există două elemente suplimentare de luat în considerare în momentul îndrumării unei persoane repatriate.

- **Să aveți clare obiectivele și scopurile:** Înainte de a începe un proiect de îndrumare cu o persoană repatriată, formulați obiective și scopuri clare pentru această îndrumare. Mai mulți practicieni au remarcat că este greu de stabilit dacă și când scopul îndrumării este atins pentru persoanele repatriate. Ei au raportat că nevoile de îndrumare sunt infinite. Obiective și scopuri clare ar trebui să fie formulate pentru a preveni o situație în care îndrumarea să fie mai puțin profundă și să nu fie suficient de provocatoare pentru persoana repatriată. Aceasta nu se va reintegra corespunzător în societate.

Studiu de caz - persoană repatriată gravidă cu un bine cunoscut FTF

O femeie cu vârsta de peste 20 ani și-a urmat soțul în Siria în 2015 pentru a rămâne cu el pe teritoriul revendicat de Daesh. La șase luni de la sosirea ei, soțul ei a murit. Cu ajutorul unui membru al familiei care a călătorit în Turcia și a folosit contactele sale acolo, s-a întors în țara natală însărcinată. Ea susține că nu a luptat. A plecat după ce soțul ei a murit și nu a vrut să se căsătorească cu un alt bărbat din Daesh. După întoarcerea ei, a fost arestată după scurt timp și pașaportul i-a fost confiscat. Când s-a întors în orașul său natal, un asistent social din municipalitate, — informat de guvernul național despre apropiata întoarcere, — a contactat-o. Acest specialist din prima linie a verificat dacă mental, femeia era pregătită să devină mamă. Părea pregătită, dar erau semne de depresie și traume. Practicianul s-a temut că femeia s-ar putea întoarce la Daesh după nașterea copilului. S-a organizat consilierea individuală pentru femeie. Familia și foștii ei prieteni au sprijinit-o tot timpul. În 2016, femeia a născut. În același timp, Daesh a revendicat copilul ca aparținându-i. Au amenințat-o pe femeie și familia ei. În 2017 se pare că femeia intenționează să rămână, intenționa să se întoarcă la școală și se părea că este mai puțin deprimată. Riscul ca Daesh să-i răpească copilul, se pare că s-a redus. Dar tatăl acestui copil este bine cunoscut în rândul adeptilor Daesh; el a avut o funcție destul de înaltă în Daesh înainte de a muri și este admirat, astfel încât copilul său ar putea primi o atenție suplimentară.

Lecții învățate:

1. Sprijinul din partea membrilor familiei este crucial pentru reintegrarea în societate. Această femeie s-a întors într-un mediu iertător și deschis și, de asemenea, a fost foarte util ca prietenii femeii să o accepte înapoi.
2. Riscul de securitate este o problemă crucială. Ajută la obținerea atenției și a bugetului, dar împărtășirea informațiilor este foarte dificilă. Serviciul de informații și poliția nu oferă informații cu ușurință, deoarece majoritatea sunt secrete. Acest lucru face ca evaluarea unui caz să fie destul de grea. În acest caz, amenințarea Daesh și pretenția lor față de copil au crescut și mai mult riscul de securitate. Ar ajuta dacă schimbul de informații ar putea fi mai transparent și mai rapid.
3. Când să fie oprită îndrumarea? În cazurile persoanelor repatriate este mai greu de analizat când un individ este integrat în societate. Atâta timp cât pot călători în Daesh sau sunt contactați de Daesh, este bine să fiți foarte precauți.

- **Securitate:** Îndrumarea și consilierea unei persoane repatriate pentru a părăsi mental organizația teroristă din care a făcut parte este unul din mijloacele cu care se lucrează cu persoanele obișnuite cu violența și criminalitatea. Riscul de violență împotriva practicianului implicat este foarte real și trebuie luat în serios. Riscul va fi diferit în funcție de caz și organizație. Prezentarea generală din Figura 6 descrie măsurile de siguranță care trebuie puse în aplicare în cazul în care situația ar degenera.

Biroul

- Nu comunicați adresa biroului Dumneavoastră nici online, nici offline (semnare)
- Păstrați documentele și fișierele sensibile într-un loc securizat în biroul Dvs.
- Angajați agenți de securitate

Comunicare

- Reglementați informațiile. Nu dezvăluiți informații sensibile prin medii nesecurizate.
- Nu utilizați telefoane personale la lucru.
- Controlați informațiile: Cine ce știe?

Protejarea personalului

- Ascunderea adreselor membrilor de personal
- Informarea colegilor în privința programărilor și locațiilor în mod reciproc

Cazuri cu risc ridicat

- Colaborați cu agenții de securitate.
- Creați dezinformări pentru a induce în eroare grupurile anterioare.
- Creați planuri de urgență și structuri de contact.

Administrarea cazurilor

- **Analiza amenințărilor:** grupuri, persoană(e), roluri, cunoștințe periculoase, istoric
- **Scut:** prepararea unui plan de informare și măsuri pentru procedura de ieșire.

Protejarea clientului

- Spuneți-i clientului să noteze toate amenințările adresate lui.
- Furnizați un jurnal clientului.
- Relocați clientul într-un mediu nou.
- Creați un mediu securizat unde clientul poate dezvălui cele întâmplate lui/ei.

Figura 6, Grafic informativ privind securitatea²⁸

Sfaturi de la un practician cu experiență: „Securitatea practicienilor din prima linie, implicați în cazuri de persoane repatriate trebuie evaluată. De asemenea, aceștia trebuie să primească instruire, informații și rezumate de la experți competenți. Cei care au cele mai multe cunoștințe și competențe sunt, de obicei, cei de la serviciile de securitate și instituțiile de învățământ militar. Cu toate acestea, cei care se întâlnesc frecvent și individual cu persoanele repatriate - cum sunt practicienii - de obicei nu au cunoștințele necesare despre problemele și dilemele de securitate.”

- **Convingeri puternice:** Majoritatea persoanelor repatriate au încă sau au avut o convingere ideologică puternică, inclusiv opinii despre modul în care societatea ar trebui să funcționeze și credințe destul de

dogmatice despre, de exemplu, democrație, orientare sexuală, rolul femeilor și educație. Pentru a se integra cu succes în societate, el / ea trebuie să fie conștienți de faptul că opinia personală nu poate fi împărtășită de majoritatea comunității în care se reintegrează. Când îi îndrumați, pregătiți-vă să utilizați tehnici de deradicalizare și intervenții țintă atunci când aveți de-a face cu convingeri puternice. Dacă este nevoie, lecțiile pot fi învățate de la acele organizații care sprijină extremismii de dreapta în reintegrarea lor sau intervenții utilizate pentru reintegrarea membrilor IRA sau ETA. Dacă este nevoie, lecțiile pot fi învățate de la acele organizații care sprijină extremismii de dreapta în reintegrarea lor sau intervențiile de reintegrare a membrilor IRA sau ETA.²⁹

Mai multe informații despre îndrumare și consiliere în secțiunea 5.5.

Lecturi suplimentare:

Programe de îndrumare: acest manual danez privind implementarea eforturilor locale în domeniul consilierii, instruirii părinților și sprijinirii rudelor, oferă o descriere practică și extinsă a mai multor programe de îndrumare. Consultați [Centrul Danez pentru Prevenirea Extremismului, efortul de îndrumare, instruirea părinților și rețelele de rude și asistenți, Soluții axate pe abilitățile de viață](#).

Practici suplimentare: Pentru mai multe exemple de intervenții și procese referitoare la munca de ieșire, consultați [Capitolul despre strategiile de ieșire](#) în Colecția RAN de Abordări și practici.

6.2.3 Răspunsuri privind sănătatea mintală

Persoanele repatriate au mai multe șanse decât persoanele obișnuite să sufere de probleme de sănătate mintală. Perioadele prelungite de timp petrecute pe teritoriul revendicat de terorism și zonele de conflict pot lăsa cicatrici psihologice semnificative. O mare parte din cunoștințele noastre despre acest lucru provin din traume datorate conflictelor suferite, provocate de forțele armate regulate.³⁰ Există riscul tulburării de stres post-traumatic (PTSD) în rândul celor care se întorc din zonele de conflict, — indiferent dacă au luptat sau nu, — fapt ce le poate provoca traume, fiind vulnerabili la radicalizare și reprezintă un pericol potențial pentru ei înșiși sau pentru societate. **În timp ce PTSD se află la extremitatea cealaltă a spectrului, cei care se întorc din zonele de conflict pot fi, de asemenea, supuși unor mari probleme legate de traume**³¹:

²⁹ De exemplu, Exit Germania, o organizație care sprijină extremismii aripii de dreapta care doresc să părăsească aripa lor de dreapta <http://www.exit-deutschland.de/english/> sau pentru mai multe informații despre dezangajarea membrilor IRA, consultați Fergusson, D.M., Swain-Cambell, N.R. and Horwood, J. (2001) Deviant Peer Affiliations, Crime and Substance Use: A Fixed Effects Regression Analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, vol.30 (4) pp. 419–430.

³⁰ Briggs Obe, R., Silverman, T. (2014), *Foreign Fighters Innovations in Responding to the Threat*, Institute for Strategic Dialogue.

³¹ US Department of Veterans Affairs (2010), *Returning from the War Zone: A guide for military personnel*

- **Fizic:** probleme de somn, oboseală excesivă; tulburări de stomac, probleme de mâncat; dureri de cap și transpirație când se gândește la război; bătăi rapide ale inimii sau respirației; agravarea problemelor de sănătate preexistente; sentimente de șoc, amorțeală, incapacitate de a fi fericit.
- **Reacții mentale și emoționale comune:** vise urâte, coșmaruri; imagini din trecut sau amintiri dese nedorite; furie; se simte nervos, neputincios sau temător; se simte vinovat, se învinuiește pe sine, se rușinează; se simte trist, respins sau abandonat; este agitat, ușor supărat, iritat, enervat; se simte fără speranță în privința viitorului.
- **Reacții comportamentale:** probleme de concentrare; iritabil, instabil, ușor de luat prin surprindere; este mereu în alertă, speriat, preocupat prea mult de siguranță și securitate; evită persoanele sau locurile legate de traume; consumă prea mult alcool, fumează sau consumă droguri; lipsa exercițiilor fizice, alimentație sau îngrijirea personală a sănătății deficitară; probleme cu îndeplinirea unor sarcini regulate la locul de muncă sau la școală; obiceiuri de conducere agresive.

Psihologii care lucrează cu persoanele repatriate raportează și indivizi care suferă de „daune morale”, în loc de PTSD: sistemele lor de convingeri au fost modificate de ceea ce au văzut în Siria-Irak sau în alte zone de conflict terorist, ceea ce îi determină să pună la îndoială **imaginea lor morală asupra lumii și sistemelor de convingeri**. De asemenea, pot simți un sentiment de trădare după ce au fost expuși la realitatea conflictului sau pot fi dezamăgiți de cauza radicală în sine. Aceste reacții sunt, într-un anumit sens, un lucru bun; ele oferă o oportunitate de intervenție. Dar dacă persoanele sunt lăsate fără asistență, devin vulnerabile.³²

Pe lângă problemele psihologice induse de șederea pe teritoriul revendicat de terorism, studiile arată că un procent disproporționat de FTF suferă de **probleme de sănătate mintală**. Datele din trei state membre ale UE indică faptul că până la 20% din FTF suferă de unele probleme legate de sănătatea mintală. Elveția a indicat că între 15 și 20% au probleme de sănătate mintală, în timp ce în Olanda, cercetările indică faptul că 60% dintre persoanele cunoscute sau suspectate de radicalism jihadi suferă de probleme de sănătate mintală.³³

Practica în acțiune

Consilierea pe mai multe niveluri: Organizația franceză [CAPRI](#) a dezvoltat intervenții pentru dezangajarea persoanelor radicalizate. Aceasta oferă programe de îndrumare, sprijină familiile, oferă consiliere psihologică și lucrează cu experți în teologie. Intervențiile sunt adaptate nevoilor persoanei radicalizate.

Având în vedere probabilitatea ridicată a problemelor de sănătate mintală, analiza stării mentale este esențială.

Analiza sănătății mintale pentru persoanele repatriate ³⁴

³² Briggs Obe, R., Silverman, T. (2014), *Foreign Fighters Innovations in Responding to the Threat*, Institute for Strategic Dialogue.

³³ Paulussen C., Nijman, J. and Lismont, K., (2017), *Mental Health and the Foreign Fighter Phenomenon: A Case Study from the Netherlands*, ICCT Report și Mehra, T., (2016), *Foreign Terrorist Fighters: Trends, Dynamics and Policy Responses*, ICCT Policy Brief.

³⁴ Elementele instrumentului de analiză a sănătății mintale pentru persoanele repatriate se bazează pe interviuri cu specialiști în domeniul sănătății mintale.

1. Social:
 - a. Care este situația sa actuală în privința membrilor familiei, prietenilor, educației, activității zilnice, situației de viață, situației financiare și religiei sau ideologiei?
 - b. Care a fost situația în timpul cât a fost plecat în ceea ce privește membrii familiei, prietenii, condițiile de viață, activitățile zilnice și religia sau ideologia?
2. Somatic: care este starea actuală de sănătate? Există reclamații medicale? (obosit, dureri în piept, dureri de cap, vedere încețoșată etc.).
3. Psihiatric: care este starea mentală actuală? (agitată, schimbări de dispoziție, probleme cu somnul, îngrijorat, agresiv etc.). Verificați, de asemenea, dacă există dependențe și testați coeficientul de inteligență IQ al persoanei repatriate.
4. Analiză: cântăriți toate faptele și ajungeți la un primă concluzie.
5. Contraverificare: cereți unui coleg să analizeze acest caz și să combine concluziile.
6. Discutați concluziile în cadrul echipei locale de intervenție multipartită, — v-ar putea oferi informații valoroase cu privire la persoana repatriată și resocializarea acesteia. Discutați, de asemenea, despre posibile intervenții și tratament.
7. Trasați o concluzie finală și, dacă este necesar, dezvoltăți intervenția și începeți tratamentul.

Atunci când se dezvoltă un răspuns în domeniul sănătății mintale pentru persoanele repatriate, este important să se țină seama de următoarele cinci aspecte³⁵:

- Nu presupuneți că înțelegeți persoana repatriată. Motivele variază, iar unele persoane repatriate pot chiar să nu-și înțeleagă în profunzime motivele. Presupunerea pot constitui bariere în construirea unei relații cu persoana repatriată.
- Stările traumatice pot fi dificil de evaluat și sunt adesea neglijate, interpretate greșit sau nu sunt detectate. De asemenea, trauma nu se manifestă neapărat imediat. Modalitățile de detectare și evaluare a traumelor ar trebui, prin urmare, să fie incluse în tratamentul pentru persoanele repatriate. Profesionalistul din domeniul sănătății mintale care va colabora cu persoana repatriată, se poate pregăti contactând un expert în traume.
- Unele persoane repatriate vor avea nevoie de tratament profesional și / sau medicamentos pe termen lung. Organizați acest lucru dacă este nevoie; lipsa tratamentului sau a unui tratament insuficient creează risc.
- Pentru a trata cu succes o persoană repatriată, este necesară o abordare coordonată și holistică care vizează diferite aspecte. În cazul în care tratamentul nu este coordonat cu atenție, poate crea confuzie și frustrare persoanei repatriate, la fel ca și efectele intervenției. Discutați despre tratamentul din cadrul echipei locale multipartite.
- Este nevoie de răbdare și timp. Procesele psihologice sunt adesea dificile, necesită timp și nevoile pot fluctua. Prin urmare, accesul la servicii trebuie să fie continuu și egal.

Studiu de caz, FTF cu tulburări de personalitate de evitat

Bărbat, născut în 1993. Tată dependent de droguri (cocaină, infractor în serie) și crescut de mama singură. Tatăl a maltrat-o fizic pe mamă, ceea ce a dus la primul contact cu personalul de sănătate mintală (consiliere din cauza abuzului). Mama avea multe datorii, s-a mutat cu angajatorul apoi s-a căsătorit cu el. Bărbatul s-a simțit gelos și ignorat, a început să bea, să fumeze cannabis, a provocat o mulțime de probleme

³⁵ Aceste considerente provin de la un profesionist experimentat de sănătate mintală, care a lucrat cu mai multe persoane repatriate.

la școală. S-a îndreptat spre un grup social greșit. Un șablon comportamental general de a nu termina niciodată nimic (școală, cursuri, locuri de muncă etc.). Bărbatul a fost dat în îngrijire (locuind într-o instituție) la vârsta de 16 ani, a părăsit unitatea pentru un cadru mai deschis la 17 ani, iar la 18 ani s-a convertit la Islam. În timp ce era în vacanță cu mama sa, a întâlnit o fată convertită și pe mama ei și s-a după un an s-a căsătorit. Câteva luni mai târziu, după ce i s-a născut un băiat, a călătorit în Siria (decembrie 2012). După spusele sale, povestea sa este următoarea:

A plecat în Siria crezând că începe o nouă viață într-o țară islamică ieftină, bine reglementată. Soția și bebelușul său urmau să sosească la scurt timp după ce avea totul aranjat. Când a văzut cum era Siria în realitate (în special a doua locație), a devenit foarte neliniștit din cauza războiului în curs de desfășurare rapidă și a luptelor armate; el le-a spus „superiorilor” săi din Siria că vrea să se întoarcă în țara natală. El a fost interogat de acești „superiori” zilnic, timp de câteva săptămâni. L-au suspectat că ar fi un informator pentru serviciul de informații din țara sa. După interogatoriul care a durat timp de 2,5 luni, a primit permisiunea de a pleca. În total, a stat patru luni în Siria în 2012 - 2013, ca parte a „primei generații” de călători în Siria. Nu există detalii despre cum s-a întors. În țara sa de origine a fost urmărit penal și condamnat pentru participarea activă la o rețea teroristă și încarcerat pentru o scurtă perioadă. La întoarcere, a primit tratament mental pentru PTSD, dar și-a oprit medicația după două zile „pentru că avea un gust rău”. Apoi a fost trimis la îngrijire specializată în traumatisme (EMDR), dar nu i-a plăcut lista de așteptare din fața sa și nu a urmărit un tratament suplimentar. Din 2016 locuiește împreună cu soția și cei doi copii într-un apartament închiriat. I s-au oferit mai multe locuri de muncă, dar nu rămâne nicăieri mai mult de două săptămâni. Bărbatul este, de asemenea, foarte dornic de prezență în media, a acordat mai multe interviuri jurnaliștilor și vrea, de asemenea, să-și publice propria carte. Mai mult, acesta susține că este amenințat de o altă persoană repatriată. Tratamentul său de psihiatrie judiciară actual se concentrează pe „construirea caracterului / identității”, iar soția sa este tratată pentru anorexie nervoasă și ambii copii sunt supravegheați de serviciile de protecție a copilului. În urmă cu câteva săptămâni, serviciile de informații au contactat medicul de sănătate mintală care coordonează tratamentul bărbatului. El s-a afiliat cu un bărbat mai tânăr, extrem de radicalizat, iar acum este monitorizat de guvern și se efectuează o nouă evaluare a riscului.

Lecții învățate:

- Unele persoane radicalizate au nevoie de îndrumări pe tot parcursul vieții. În acest caz, tulburarea de personalitate de evitat înseamnă că orice mișcare pe care omul o face este „radicală” sau „drastică”; concluzia generală este că acest tipar reactiv și un anumit nivel de dependență (de instituții) în combinație cu o puternică tendință de exteriorizare și manipulare și-au pus amprenta asupra lui pe parcursul vieții. Deoarece îi lipsește rezistența sau identitatea proprie, aceasta va rămâne un punct de focalizare permanentă în tratamentul său, precum și învățarea de a vedea consecințele „deciziilor radicale”.
- Este important să se acorde atenție atitudinilor cinice cu privire la tratament și redistribuirea practicienilor / managerilor de caz, dacă este nevoie. O parte din problema / tulburarea acestui om este aceea că, în mod constant îi consideră pe toți pe ceilalți responsabili de rezolvarea problemelor sale. El nu își asumă niciodată vreo responsabilitate și manipulează. Într-un minut „noua sa viață” îi este înmănată pe tavă, iar în următorul minut face o altă mișcare drastică și creează un set de probleme complet diferite. Aceasta a dus la o atitudine cinică în rândul tuturor profesioniștilor implicați. Nu mai este luat în serios de nimeni, ceea ce creează un nou pericol.

6.2.4 Răspunsuri practice

Persoanele repatriate încetează adesea relațiile neoficiale și oficiale, înainte de a călători pe teritoriul revendicat de teroriști. Locul de muncă, locuința, asigurarea și bunăstarea încetează din cauza faptului că nu sunt prezenți sau nu plătesc pentru o perioadă îndelungată. Majoritatea dintre ei nu mai sunt înregistrați ca cetățeni în orașul natal. Atunci când se reintegrează în societate, ei au nevoie de ajutor pentru organizarea acestor lucruri practice și pentru ca acest proces să fie cât mai rapid posibil.

Sfaturi de la un practician cu experiență din prima linie: „Cel mai adesea, persoanele repatriate nu au înregistrare adecvată / actualizată în sistemul public și, prin urmare, nu pot primi sprijin și tratament. Timpul necesar pentru a parcurge un proces regulat este prea lung, iar solicitările pot fi respinse cu ușurință din cauza lipsei referințelor sau a informațiilor insuficiente.”

Pentru fiecare persoană repatriată, ar trebui elaborată o imagine de ansamblu asupra nevoilor mai practice. Cel mai probabil, persoana care consiliază sau îndrumă persoana repatriată va avea cea mai bună imagine de ansamblu asupra a ceea ce este necesar. Discutați inițial cu acest practician și redactați o imagine de ansamblu asupra a ceea ce este necesar. Această imagine de ansamblu ar trebui să fie pe ordinea de zi a întâlnirii cu echipa locală de intervenție multipartită cu privire la această persoană repatriată.

Practici

Practicile se încadrează în principal în opt categorii.

- **Început:** începeți prin a vă asigura că persoana respectivă este înregistrată în bazele de date ale cetățenilor, la nivel național și local.
- **Tratament imediat:** evaluați nevoia de tratament medical în urma rănilor de război, a bolilor contagioase sau a tulburărilor mentale, și consultați în consecință. Este posibil ca tratamentele să fi fost acordate în momentul în care persoana repatriată a intrat în țară.
- **Locuință:** asigurați-vă că locuința în care va locui persoana respectivă este sigură pentru el și vecinătate. Dacă este necesar, furnizați locuințe anonime pentru a evita problemele de siguranță care implică vecinii agitați.
- **Finanțe:** ajutați persoana repatriată să solicite, dacă este necesar, sprijin financiar din partea guvernului local sau național. De asemenea, ajutați la deschiderea unui cont bancar, dacă este nevoie. Persoanele repatriate ar putea fi pe lista teroriștilor ONU, așa cum sunt majoritatea FTF. În caz afirmativ, patrimoniul său este blocat. Trebuie să contactați guvernul național pentru a începe o așa-numită procedură de deblocare. Acest lucru durează câteva luni. Între timp, acesta nu va putea câștiga bani, nu poate deschide un cont bancar sau nu va accesa contul său bancar.
- **Ocuparea forței de muncă / educație:** ajutați persoana repatriată să ia parte la activități structurate zilnice. El sau ea ar trebui să fie angajați sau să înceapă un curs de formare cât mai curând posibil.
- **Tratament medical:** puneți persoana în contact cu (noul său) medic generalist. El / ea ar trebui să poată contacta medicul atunci când este nevoie. E posibil ca persoana repatriată să fi primit tratament medical organizat de guvernul național, la sosirea sa și când a fost arestat/ă. În caz afirmativ, medicul generalist ar trebui informat.
- **Tratament de sănătate mintală:** dacă nu a fost deja ajutată, atunci ajutați persoana repatriată să contacteze serviciile locale de sănătate mintală, dacă este nevoie.
- **Juridic:** pot exista probleme legale specifice, cum ar fi recunoașterea oficială a copiilor unei persoane repatriate, plata amenzilor de la plecarea pe teritoriul revendicat de terorism sau modul de reunire cu membrii familiei de altă naționalitate. Obțineți consultanță juridică pentru persoana repatriată prin

cooptarea unui avocat (probabil pro bono) sau prin intermediul unui coordonator local, dacă este necesar.

7 Copiii repatriați

Introducerea acestui manual a oferit o imagine de ansamblu a problemelor complexe de rezolvat când este vorba de copiii repatriați, pe baza experiențelor lor în străinătate. Acest capitol se concentrează asupra modului în care se răspunde acestor provocări, ținând cont atât de siguranța și securitatea copilului, cât și de mediul său, precum și de necesitate resocializării cât mai rapide a copilului în noul mediu.

7.1 Prezentare generală

Problemele cu care s-au confruntat copiii care au avut parte de extremism și terorism vor necesita atât o acțiune imediată, cât și o abordare pe termen lung, deoarece multe dintre efectele secundare potențiale ar putea deveni evidente într-o etapă mult mai târzie.

Ce înțelegem prin „copil”? Așa cum este prevăzut în Convenția ONU privind Drepturile Copilului (UNCRC), un copil este orice ființă umană sub vârsta de 18 ani. Principiile prevăzute în Convenția ONU privind drepturile copilului au fost ratificate de toate țările UE. Din perspectivă juridică, statele membre ale UE diferă în jurisdicțiile lor atunci când este vorba de a defini dacă cineva sub 18 ani se încadrează în legislația minorilor sau în legislația pentru adulți. Adesea, acest lucru va depinde și de natura infracțiunii.

Copiii repatriați: definiția din acest manual

În cadrul acestui manual, există trei grupuri de care trebuie să ținem cont atunci când vorbim despre copiii repatriați:

1. copiii care au părăsit UE (cu familiile lor sau singuri) să locuiască în cadrul unei organizații teroriste în străinătate și care s-au întors (cu familiile lor sau pe cont propriu);
2. copiii născuți în zone de conflict terorist și care au călătorit apoi în Europa;
3. copiii care s-au născut în UE ai unei mame și / sau tată implicat într-o organizație teroristă din străinătate (o femeie FTF care s-a întors în timp ce era însărcinată cu copilul). În acest caz, copilul nu a mai trăit în UE și nici în zona de conflict terorist. Această categorie este inclusă și în manual, deoarece starea părinților repatriat(ți) poate avea efect asupra copilului într-o etapă ulterioară din viața sa.

Răspunsurile nu vor fi neapărat diferite în funcție de grup, ci vor depinde de: nivelul traumei și îndoctrinării, caracterul și personalitatea, mediul direct al copilului, etc.

Copii de vârste diferite

Deși este evident că vârsta contează atunci când vine vorba de copiii repatriați (precum și durata de expunere la situația conflictuală și nivelul de implicare), nu există o îndrumare clară asupra grupurilor de vârstă, și nici răspunsuri. În ceea ce privește intervențiile cu copiii, trebuie respectate ghidurile psihologice și psihiatrice. Aceasta ar însemna că copiii sunt clasificați în **copii / pre-teen (pre-adolescenți) și copii adolescenți**. Deciziile privind demarcarea pentru fiecare categorie trebuie luate de către profesioniști și vor ține seama de diferențele de dezvoltare și de considerentele culturale; dar ca ghid general, copiii cu vârsta

sub 12 / 13 ani ar trebui clasificați drept pre-adolescenți, iar cei peste devin copii adolescenți. Intervențiile la adolescenți sunt posibile numai dacă respectivul copil a atins un anumit nivel cognitiv.³⁶

Din momentul concepției și în timpul sarcinii, copiii pot suferi deja datorită circumstanțelor în care trăiește mama lor; acestea pot duce, de asemenea, la efecte pe termen lung după naștere. Impactul perioadelor de stres asupra copilului în curs de dezvoltare este deosebit de relevant aici.³⁷ **Dacă mama suferă în mod regulat un răspuns fiziologic la stres, acest lucru are un impact dăunător asupra fătului în curs de dezvoltare.** Amenințările asupra dezvoltării creierului în primii 3,5 ani (1 000 de zile) sunt, de asemenea, considerate a avea un impact imens asupra capacității copilului de a interacționa cu lumea din jurul său.³⁸ În consecință, acest lucru ar trebui să fie luat în considerare atunci când avem de-a face cu copii mici care au fost expuși la o situație conflictuală pentru o perioadă relativ lungă, comparativ cu vârsta lor.

În cazurile în care copiii mai mari (12 ani și mai mari) s-au întors de pe teritoriul Daesh și, probabil, au fost martori și participat la violență și abuzuri extreme, principala preocupare este că acești copii sunt mai puțin deschiși la intervenție și mai puțin capabili să se schimbe. În plus, fapt susținut de literatura criminologică care indică influențele grupurilor de apropiați cu privire la infracțiuni,³⁹ ar trebui să existe o preocupare semnificativă cu privire la răspândirea ideilor radicale între colegi. Cu toate acestea, este vital în cazul copiilor mai mari să fie tratați cu servicii cheie (de ex., psihologice, educaționale, pastorale), adaptate nivelului lor de dezvoltare. Aceștia nu trebuie să fie incluși în serviciile pentru adulți.

Indiferent de vârsta copilului, promovarea dezvoltării elementelor fundamentale precum abilitățile interpersonale, gestionarea emoțiilor, o viață familială stabilă, etc., rămân esențiale pentru a asigura posibilitatea ca acești copii să devină membri ai societății.

7.2 Principiile directe pentru munca cu copiii repatriați

Experiența de lucru cu copiii care s-au întors din Siria și Irak este încă foarte limitată în UE. Cu toate acestea, există o mulțime de experiențe și cercetări privind munca cu copiii care au fost expuși la situații de luptă (de ex., soldați copii), precum și la traume severe și ideologie extremistă în general. În plus, există convenții de orientare și cadre internaționale care conturează politicile care stabilesc drepturile și protecția copiilor aflați în situații vulnerabile și care pot furniza linii directe atunci când proiectează politici și intervenții în acest domeniu.

Pe baza acestei experiențe, practicienii care lucrează cu copiii repatriați, indiferent dacă sunt ofițeri de poliție, profesioniști în sănătate mintală, asistenți sociali sau profesori, ar trebui să țină seama de următoarele, în timp ce concep și furnizează intervenții:

³⁶ Theodore, L. (2016) Handbook of Evidence-Based Interventions for Children and Adolescents. Springer, New York

³⁷ Mulder, E. J., De Medina, P. R., Huizink, A. C., Van den Bergh, B. R., Buitelaar, J. K., & Visser, G. H. (2002). Prenatal maternal stress: effects on pregnancy and the (unborn) child. *Early human development*, vol. 70(1), pp. 3-14

³⁸ Hair, N. L., Hanson, J. L., Wolfe, B. L., & Pollak, S. D. (2015). Association of child poverty, brain development, and academic achievement. *JAMA pediatrics*, vol. 169(9), pp. 822-829.

³⁹ Fergusson, D.M., Swain-Cambell, N.R. and Horwood, J. (2001) Deviant Peer Affiliations, Crime and Substance Use: A Fixed Effects Regression Analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, vol.30 (4) pp. 419-430.

- Copiii care trăiesc / cresc în zonele de conflict sunt deosebit de vulnerabili din cauza abuzurilor cu care se confruntă, precum și a violenței la care sunt martori și din cauza faptului că dezvoltarea lor socială, morală, emoțională și cognitivă normală este întreruptă și viciată de experiența de război.⁴⁰ Pe lângă traumatizarea legată de traiul într-o zonă de conflict, procesul de relocare (revenirea în UE) poate cauza a unor traume suplimentare. Acest lucru este și mai pronunțat atunci când familiile sunt separate sau când copiii au călătorit singuri.
- Copiii expuși la un conflict armat sunt foarte susceptibili să se confrunte cu traume multiple⁴¹ și continue în legătură cu violența interpersonală / interfamilială, abuz sexual, foame, malnutriție, neglijare și abandon. Expunerea la traume multiple și repetate reprezintă un risc semnificativ pentru dezvoltarea și creșterea generală a copilului.⁴² În plus, o traumă suplimentară ca urmare a proceselor de relocare și integrare este o posibilitate distinctă.⁴³ Aceasta poate fi cauzată de discriminare, excludere socială, instabilitate, șomaj parental și absența rețelelor de sprijin colegial.
- Când copiii au fost implicați în violență, probele psihologice demonstrează incapacitatea de a consimți în mod adecvat la implicarea în activități violente și lipsa capacității de a înțelege pe deplin consecințele acestei implicări. Creșterea copilului, precum și dezvoltarea biologică a acestora, vor determina la ce vârstă poate fi de așteptat să înțeleagă și să conștientizeze consecințele acțiunilor sale. La fel ca și copiii soldați, copiii care se întorc pot fi considerat victime și, în unele cazuri, făptași în același timp.
- Chiar dacă s-au întors în Europa și sunt departe de zona de conflict, practicienii ar trebui să fie conștienți că copiii ar putea fi încă într-un mediu de tranziție. Acest lucru este în special valabil în cazul în care părinții lor sunt încarcerați și trăiesc, de exemplu, în orfelinat. Acesta poate fi un impediment pentru a face față traumelor și refacerii rezistenței⁴⁴.
- Ideologia Daesh și infrastructura lor comunitară orchestrată cu atenție, au creat bazele unei identități pentru copii, care servește și ca factor de protecție, permițându-le să rămână rezistenți în timp ce trăiesc în aceste circumstanțe. Intervențiile care vizează abordarea ideologiei / viziunii asupra lumii a copiilor repatriați ar trebui să țină seama de faptul că deconstrucția fundamentului identității lor și trecerea la o nouă identitate este un proces complex, pe termen lung. Prin urmare, aceste tipuri de intervenții ar trebui să aibă loc în contextul proceselor și măsurilor de reintegrare și reabilitare mai largi.
- După întoarcere, mediul social al copilului (familie, comunitate și grupuri de colegi) va avea o influență mare în succesul reabilitării și resocializării. Practicienii ar trebui să fie conștienți de faptul că unele persoane repatriate au fost în centrul atenției publice / locale și, prin urmare, sunt stigmatizate sau sărbătorite în anumite comunități și grupuri. Copiii de vârste diferite pot deveni ținte viitoare de hărțuire și intimidare sau, pe de altă parte, recrutați înapoi în cercuri extremiste.

⁴⁰Kohrt, BA., Jordans, MJD., Koirala, S. et al (2014). Designing Mental Health Interventions Informed by Child Development and Human Biology Theory: A Social Ecology Intervention for Child Soldiers in Nepal. *American Journal of Human Biology*, vol. 27, pp. 27-40

⁴¹Ibid.

⁴² Ibid.

⁴³Fazel, M., Reed, R. V., Panter-Brick, C., & Stein, A. (2012). Mental health of displaced and refugee children resettled in high-income countries: risk and protective factors. *The Lancet*, vol. 379(9812), pp. 266-282.

⁴⁴ Rezistența se referă la capacitatea unui copil de a face față și de a răspunde provocărilor normale și excepționale care apar în timpul dezvoltării.

Lecturi suplimentare:

Manualul utilizatorului UNODC: Începând din 2015, UNODC oferă asistență tehnică țărilor care se confruntă cu recrutarea și exploatarea copiilor de către grupări extremiste teroriste și violente. În 2017, UNODC va publica un manual care se axează pe tratamentul copiilor recrutați și exploatați de grupări teroriste. Manualul, care se adresează în principal factorilor de decizie juridici și politici, precum și practicienilor, se va concentra pe rolurile diferite ale actorilor judiciari, în coordonare cu alte sisteme, pentru a răspunde la trei seturi cheie de probleme: i) prevenirea recrutării copiilor de către grupări extremiste teroriste și violente; ii) identificarea răspunsurilor eficiente ale justiției la copiii recrutați și exploatați de astfel de grupuri, iii) promovarea reabilitării și reintegrării copiilor respectivi. O atenție deosebită va fi acordată situației și nevoilor specifice fetelor.

7.3 Strategia de răspuns privind copiii repatriați

Ipoteze cheie pentru strategia de răspuns:

Așa cum s-a afirmat în **documentul tematic RAN cu privire la copiii repatriați din zonele de conflict**⁴⁵, atunci când se pun în aplicare politici și strategii pentru a răspunde copiilor, ar trebui să presupunem că:

- *Toți* copiii care se întorc din Irak și Siria au fost expuși la un anumit nivel de violență și au nevoie de intervenție.
- Pe baza programelor intense de îndoctrinare ale Daesh, se presupune că *toți* copiii au avut un anumit nivel de implicare și de expunere la ideologia extremistă a Daesh.

Aceste presupuneri nu înseamnă că toți copiii sunt sau vor deveni potențiali extremiști violenți sau teroriști. Cu toate acestea, eșecul de a recunoaște impactul unei astfel de ideologii asupra potențialului de (re)integrare în societatea europeană poate fi semnificativ.

Trei condiții prealabile cheie ar trebui să ghideze strategia pentru intervențiile de răspuns:

1. **Concentrarea pe intervenția timpurie și normalizarea:** pentru cele mai bune rezultate posibile în resocializarea copiilor repatriați în societatea occidentală, normalizarea vieții zilnice a copiilor și socializarea într-o rețea socială adecvată *începe* cât mai curând posibil după sosirea lor. Copiii vor beneficia de un mediu structurat „normal” și sigur în care să poată interacționa la îngrijirea zilnică sau la școală, cu colegii. În plus, pe baza descoperirilor din criminologie în general, se știe că copiii care devin infractori înainte de vârsta de 12 ani, sunt mai susceptibili să fie infractori persistenți.⁴⁶

⁴⁵ Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN) (2016). Document tematic: „Copiii repatriați din zonele de conflict”. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf

⁴⁶ Loeber, R., Farrington, D.P. and Petechuk, D. (2003), Child Delinquency: Early Intervention and Prevention. *Child Delinquency*, Bulletin Series (Mai). Disponibil la <http://www.forensiccounselor.org/images/file/Child%20Delinquency%20Early%20Intervention%20and%20Prevention.pdf>.

- Deși aceste constatări nu sunt neapărat legate de violență, ci de o deviere mai generală, și nu există încă cercetări cu privire la copiii care cresc pe teritoriul revendicat de terorism, ar trebui să fie considerat ca un impuls să vă concentrați pe intervenția timpurie (cât mai curând posibil atunci când copilul se întoarce).
2. **O abordare holistică, multipartită:** niciun serviciu unic nu poate oferi răspunsul holistic necesar copiilor repatriați în izolare. Atunci când proiectăm un răspuns național și local pentru copiii repatriați, este necesară o abordare multipartită pentru a răspunde nevoilor personale, familiale și sociale ale copilului. În general, este probabil ca următorii actori să fie implicați într-o astfel de abordare: agenții de aplicare a legii, servicii pentru copii, servicii de îngrijire socială, autorități locale, școli, servicii de sănătate, închisori și servicii privind eliberarea condiționată (de ex., când părinții sunt în închisoare), servicii de angajare, organizații sportive și de agrement, organizații religioase și de caritate și altele.
 3. **O abordare adaptată bazată pe evaluarea individuală a riscului și a nevoilor:** fiecare caz va avea propriul său context, dinamica, riscurile și oportunitățile de reabilitare, ceea ce ar trebui reflectat într-o evaluare a riscului și a nevoilor. Prin urmare, aceste cazuri necesită o abordare adaptată, care implică actori relevanți, așa cum am menționat mai sus. Toți copiii au nevoie de o evaluare individualizată a situației, nevoilor și chiar a riscurilor, pentru a putea redacta o intervenție adecvată pentru fiecare copil.

Aceste condiții prealabile nu sunt specifice doar pentru copiii repatriați, ci se bazează pe cele mai bune practici generale în tratarea persoanelor radicalizate implicate în extremism și terorism violent.

Strategia de răspuns poate cuprinde o varietate de intervenții diferite care servesc la asigurarea siguranței și securității copilului însuși, precum și a celor din cercul său social. În plus, vor exista intervenții care se concentrează pe reabilitarea și resocializarea copilului într-un mediu sigur și stabil (de ex., întoarcerea la școală, consilierea de primire, participarea la activități de petrecere a timpului liber) care abordează bunăstarea copilului, precum și riscul copilului de a deveni violent și / sau radicalizat în viitor. Metodele și intervențiile pe care le pot utiliza practicienii pentru a lucra cu copiii repatriați sunt explicate mai detaliat în secțiunea următoare.

Practica în acțiune

Instrucțiuni despre cum să vă ocupați de copiii repatriați în Franța

În 23 martie 2017, Premierul francez a prezentat o [instrucțiune pentru autoritățile și practicienii francezi cu privire la gestionarea](#) minorilor francezi și străini care se întorc pe teritoriul francez după o ședere în Irak sau Siria.

Abordarea subliniază modul în care fiecare situație individuală va fi evaluată de Parchetul competent, care va decide dacă trebuie urmată calea urmării penale. Biroul va trimite situația sa judecătorului pentru minori pentru orice măsuri de protecție considerate necesare.

Scopul este să se asigure că toți copiii primesc îngrijiri adecvate (în urma unei evaluări somatice și psihologice la sosire) și școlarizarea corespunzătoare nevoilor lor, protejându-i în același timp de riscul stigmatizării legate de istoricul familial.

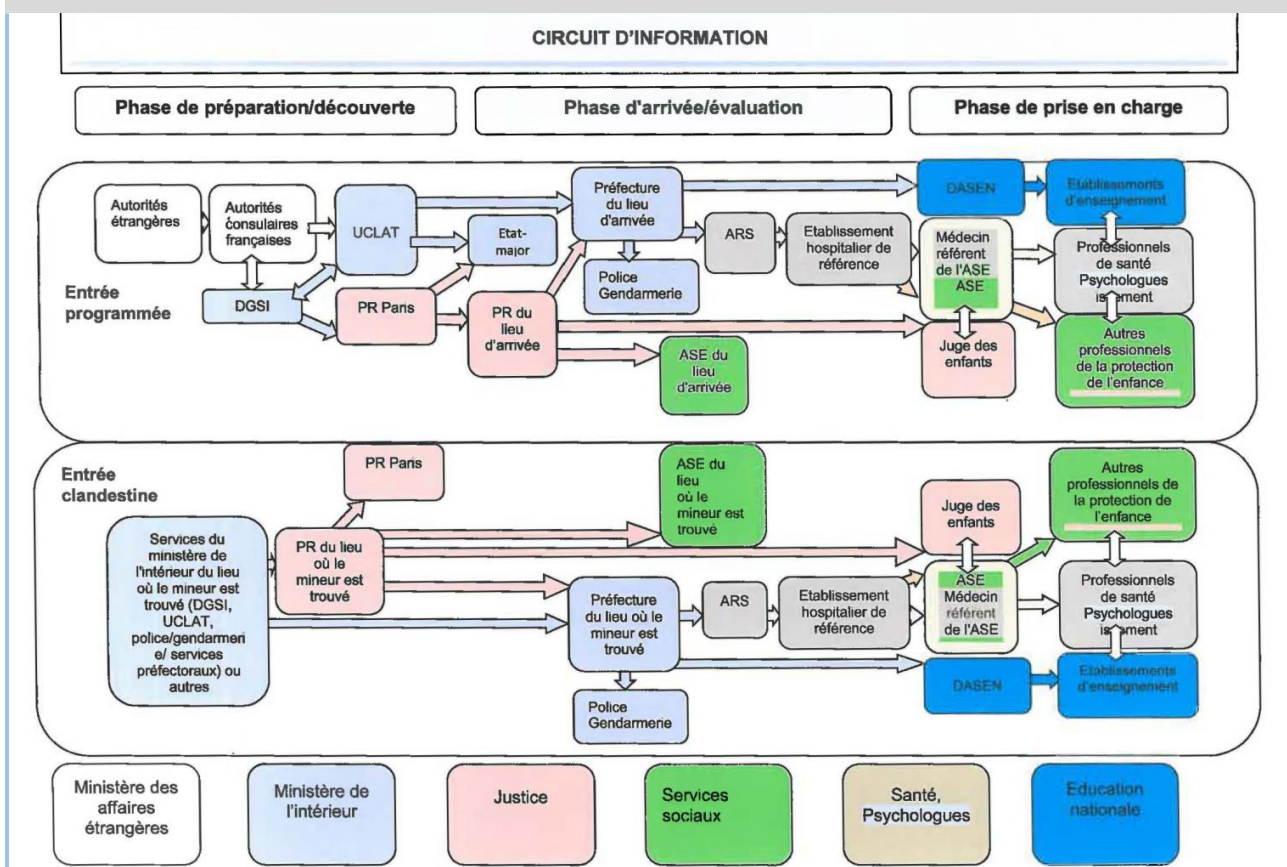
Școlarizarea este responsabilitatea directorului academic al serviciilor naționale de educație, care stabilește coordonarea între diferitele servicii departamentale care alcătuiesc sistemul național de învățământ,

unitățile de învățământ și toți ceilalți actori responsabili de urmărirea acestor minori. Caracterul confidențial al tuturor informațiilor distribuite este respectat.

Unitățile locale de prevenire a criminalității și a radicalizării și de sprijinire a familiei, prezidate de prefecți în strânsă colaborare cu procurorul, asigură monitorizarea generală a acestor copii și a părinților lor (indiferent dacă sunt luate sau nu măsuri judiciare).

Această instrucțiune subliniază necesitatea de a instrui în mod corespunzător toate persoanele responsabile pentru însoțirea acestor minori și solicită înființarea unui comitet, în cadrul Ministerului Justiției, pentru a evalua îngrijirea socială și educațională a copiilor repatriați.

Graficul de mai jos oferă o imagine de ansamblu a circuitului de coordonare a informațiilor care va fi utilizat pentru copiii repatriați. [Informații suplimentare sunt disponibile online.](#)

7.4 Metode și intervenții

7.4.1 Răspuns legal și protecția copilului

Atunci când un copil se întoarce în UE după ce ei (sau părinții lor) au stat într-o zonă de conflict terorist, mai multe **probleme juridice** devin importante. Practicienii care lucrează cu acești copii ar trebui să fie conștienți de acestea, precum și efectele pe care le pot avea asupra reabilitării și resocializării copilului.

- Naționalitatea copilului: naționalitatea copilului și legată de aceasta, cetățenia acestuia, va depinde de hotărârile legale din fiecare țară UE. Dificultățile apar cel mai adesea atunci când copilul s-a născut în zona de conflict și nu există documente care să confirme legătura biologică dintre copil și părinții săi. Cu toate acestea, pentru a putea asigura reintegrarea copilului, este important să se stabilească statutul său legal. În cazuri de incertitudine, testul ADN poate oferi dovezi ale conexiunii biologice. Când nu există dovezi ADN ale unei legături biologice, aceasta va depinde de legislația și jurisprudența aplicabilă în țara de relevanță, indiferent dacă copilul va fi sau nu acceptat în UE și cu ce statut.
- Custodia copilului: pot apărea întrebări cu privire la cine are custodia copilului. Ca și în cazul naționalității, determinările legale specifice vor fi specifice fiecărei țări. În cele mai multe cazuri, dacă părinții sunt încă împreună / unul dintre părinți este considerat ca fiind capabil să aibă grijă de copil, aceștia vor primi custodia (împreună). Este mai dificil când părintele (părinții) sunt / nu sunt în stare să aibă grijă de copil, deoarece aceștia sunt de ex. în închisoare, instabili din punct de vedere fizic / psihic sau cu un risc potențial pentru copil. În aceste cazuri, rude precum bunicii ar putea dori să solicite custodia. Dacă nu se găsește nicio soluție în mediul social al copilului, un asistent va primi custodia, iar copilul va fi probabil plasat într-o instituție sau în orfelinat. Practicienii trebuie să se ocupe de luptele cu privire la custodia copilului, precum și efectul destabilizator pe care acesta îl are asupra copilului și asupra celor din jurul său. Practica arată că copiii vor rămâne adesea alături de mamă, întrucât persoanele repatriate de sex feminin sunt urmărite mai rar.
- Urmărirea penală a copilului: pe măsură ce situațiile din ce în ce mai traumatizante ies la iveală cu privire la rolul copiilor în lupta cu grupările teroriste (de ex. sinucigași cu bombe, soldați, executori), sunt puse întrebări dacă acești copii răspund legal pentru acțiunile se înmulțesc. După cum se specifică într-un raport din 2016 al Institutului Inter-regional de Cercetare a Criminalității și Justiției (UNICRI) al Organizației Națiunilor Unite privind „Copiii și contra-terorismul”, cadrul legal actual privind copiii care au fost recrutați de grupuri armate sau teroriste este complex. În ceea ce privește recrutarea în grupuri sau forțe armate, dreptul internațional, tratatele și protocoalele sprijină părerea că copiii sub 18 ani nu ar trebui să fie urmăriți penal pentru aceste acțiuni, ci trebuie reintegrați și reabilitați, indiferent dacă au fost recrutați forțat sau voluntar⁴⁷, și dacă au fost combatanți activi sau cu rol de sprijin. Cu toate acestea, când vine vorba de grupări teroriste, situația devine mult mai complexă. Statele membre ale UE își stabilesc propriile cadre legale privind grupurile și activitățile teroriste, precum și vârsta la care copiii pot fi în judecați ca adulți, ghidați de cadrul legal al UE și de alte acorduri internaționale. Potrivit UNICRI, până acum nu pare să existe un cadru legal specific atunci când vine vorba de copiii recrutați de un grup armat sau terorist. Jurisprudența recentă a arătat că dispozițiile de justiție pentru minori au fost aplicate acuzațiilor de terorism. Raportul UNICRI recomandă, „cazurile care implică copii angajați în activități legate de terorism ar trebui judecate în conformitate cu procedura minorilor și în tribunalele pentru minori. Infracțiunile teroriste nu trebuie tratate altfel decât alte infracțiuni care implică copii.”
- Drepturile copilului și ale protecției copilului: toate statele membre ale UE au ratificat Convenția ONU privind drepturile copilului (UNCRC) și sunt obligate să o respecte în conformitate cu dreptul internațional. Principiul de bază al acestei convenții este acela că toate statele acționează în interesul superior al copilului. În plus, aceasta se referă la respectarea legilor privind încredințarea și tutela copilului pentru a se asigura că fiecare copil are drepturi de bază, cum ar fi dreptul la viață, la nume și

identitate proprii, că trebuie să fie crescut de părinții lor în cadrul unei grupări familiale sau culturale și să aibă o relație cu ambii părinți, chiar dacă sunt separați. Există obligația statelor de a permite părinților să-și exercite responsabilitățile părintești. Există, de asemenea, obligația de a oferi copilului o reprezentare legală separată în orice dispută judiciară privind îngrijirea acestuia și de a se asigura că punctul de vedere al copilului este ascultat în astfel de cazuri. În plus, Convenția afirmă că părțile trebuie „să ia toate măsurile legislative, administrative, sociale și educaționale adecvate pentru a proteja copilul de toate formele de violență fizică sau psihică”. UE ia această convenție ca punct de plecare pentru drepturile copilului, construindu-și politicile și acțiunile în conformitate cu CRC. În ceea ce privește copiii repatriați, în special cei despre care se crede că au fost implicați în activități teroriste, raportul UNICRI concluzionează că:

„În general, principiile care stau la baza UNCRIC, inclusiv dreptul și interesul suprem al copilului ca o considerație primară”, nu par a fi puse în aplicare în raport cu copiii angajați în activități legate de terorism și nici în legătură cu măsuri impuse membrilor familiei lor. În plus, nu este evident nici că articolul 40 alineatul (3) litera (b) [din UNCRIC], care impune statelor să introducă măsuri pentru tratarea copiilor fără a apela la o procedură judiciară, și nici că articolul 37 litera (b), care impune această privare de libertate ca fiind o problemă de scurtă perioadă de timp, sunt puse în aplicare într-o manieră semnificativă atunci când vine vorba de copii angajați în activități legate de terorism”.

În conformitate cu aceste constatări și concluzii, una dintre principalele recomandări ale UNICRI este aceea: „Statele ar trebui încurajate să se asigure că copiii sunt abordați în mod specific în legislația privind terorismul și că drepturile copilului în cadrul tratatelor internaționale sunt asigurate. Este probabil să fie nevoie de dispoziții legislative speciale referitoare la copii, de la punctul de detenție până la momentul includerii pedepsei și reintegrării în legislația internă.”

Pentru informații suplimentare privind acest subiect, consultați [Memorandumul Neuchatel privind bunele practici pentru justiția juvenilă într-un context de combatere a terorismului](#)

- **Abordare multipartită și schimb de informații:** toate statele membre ale UE au structuri și proceduri pentru a face față copiilor vulnerabili. Cu toate acestea, copiii repatriați formează un grup nou care necesită adaptarea structurilor existente la realitatea actuală în termeni de cooperare, determinarea responsabilității, coordonare și schimb de informații. Pentru a lucra eficient, rapid și eficient într-o abordare multipartită și pentru a-l adapta la copiii repatriați, sunt necesare următoarele:
 - Reguli și reglementări legale clare în ceea ce privește schimbul de informații, în special atunci când este vorba despre tratarea copiilor aflați în poziții vulnerabile (cum ar fi abuzul de droguri din partea părinților, violența în familie, abuzul sexual). Practica arată că schimbul de informații culese în scopuri de securitate este deosebit de dificil, deși uneori este necesar ca serviciile pentru copii sau intervențiile sociale să facă o evaluare solidă a nevoilor copilului. Acest lucru necesită timp pentru autorizări de securitate în unele cazuri. Pe de altă parte, profesioniștii în domeniul asistenței familiale ar putea afla ceva despre fondul sau circumstanțele unui copil

- care ar putea influența siguranța și securitatea copilului. Acest tip de informații ar trebui împărtășite într-o manieră structurată cu serviciile de poliție și informații.
- O parte a strategiei de răspuns ar trebui să fie revizuirea cadrelor legale actuale de cooperare între servicii, astfel încât să se asigure siguranța și securitatea, să se protejeze bunăstarea copilului și să se dezvolte legislații adecvate care să permită schimbul de informații necesare.
 - Reunirea diferitelor expertize în jurul meselor partenerie sau în unități de competență. Pentru copiii repatriați, ar trebui să existe competențe cu privire la traume (dezvoltare și răspuns), dezvoltarea copilului în general, colectarea informațiilor, sistemul judiciar, sprijinul familiei, educația și așa mai departe. Aceste unități de competență multipartite pot ajuta cu cazuri specifice, cu proiectarea de formare generală pentru practicienii din prima linie și evaluarea riscurilor și nevoilor.
- Orientări juridice pentru practicieni: practicienii, cum ar fi profesioniștii de asistență familială și asistenții sociali în contact cu copilul și alți persoane care au revenit, se confruntă cu numeroase întrebări referitoare la contactele familiale și sociale ale persoanelor repatriate, inclusiv unele de natură juridică. Acestea se pot referi la custodie, sprijin pentru trimiterea de bani, naționalitate, cetățenie și altele. Practicienii vorbesc, de asemenea, despre un număr tot mai mare de dosare judiciare pe aceste probleme. Pentru a putea furniza informații corecte persoanelor și familiilor, precum și pentru a-i proteja pe practicienii care s-ar putea implica în cazurile judiciare, este foarte recomandată crearea unei structuri legale de back-office. Acesta ar fi un loc (fie fizic, fie printr-un serviciu online) în care asistenții sociali sau profesioniștii de asistență familială pot solicita îndrumări legale cu privire la întrebările pe care le primesc de la familiile persoanelor repatriate. Se poate lua în considerare o pregătire juridică adecvată practicienilor care se ocupă de copii. Domeniul de aplicare al unei astfel de formări ar putea fi lărgit și ar trebui să includă un accent general asupra drepturilor copiilor, în special drepturilor copiilor care sunt victime ale violenței și drepturilor copiilor aflați în contact cu sistemul de justiție.

Studiu de caz — Bariere în munca cu copiii repatriați

O femeie în vârstă de 35 de ani cu trei copii mici s-a întors de pe teritoriul revendicat de Daesh după ce a stat acolo doi ani. Serviciile de securitate s-au întâlnit cu femeia la aeroport, dar nu a fost arestată sau urmărită penal. Serviciile de securitate au ținut legătura și au vizitat-o periodic. Serviciile sociale nu au fost informate, dar au aflat după câteva luni că s-a întors. Când serviciile sociale au vizitat femeia, ea nu a vrut să discute despre experiențele sale sau unde a fost. Ea a susținut că a trăit în afara teritoriului controlat de Daesh și că nu a participat la nicio activitate Daesh. Prin rude, serviciile sociale au aflat că femeia și copiii ei au trăit de fapt cu Daesh și au simpatii puternice pentru organizație. Băiatul ei cel mai mare a participat, de asemenea, la o tabără de îndoctrinare / pregătire. Acum este cea de-a doua soție a unui extremist și a întrerupt complet contactul cu autoritățile. Serviciile sociale nu sunt capabile să investigheze sau să-i ia copiii. Din cauza restricțiilor de distribuire a informațiilor, nicio informație nu a fost transmisă școlii la care participă copiii.

Lecții învățate:

- Prima perioadă de întoarcere acasă este cea mai importantă în ceea ce privește contactul și oferirea intervențiilor, deoarece majoritatea persoanelor repatriate vor fi cele mai dispuse să discute și să coopereze în acest moment.

- Dacă informațiile nu sunt distribuite, acestea pot îngreuna realizarea intervențiilor. În acest caz, eșecul de a transmite informații fie serviciilor sociale, fie școlii, a însemnat că a fost dificil să se ajungă la femeie sau la copii.
- Este crucial să fie luați în considerare copiii încă de la început și să li se ofere îngrijiri privind sănătatea mintală, pentru a trata traumele.

7.4.2 Evaluarea riscului și a nevoilor

Reabilitarea și resocializarea copiilor se bazează foarte mult pe evaluarea riscului și a nevoilor. Acestea ar trebui să abordeze bunăstarea fizică și psihică a copilului, nivelul traumelor, nivelul de îndoctrinare / gândirea extremistă, atitudinea față de violență și așa mai departe. În momentul de față, nu au fost elaborate evaluări specifice ale riscului pentru copiii repatriați. Cu toate acestea, practicienii pot obține cu ajutorul instrumentelor psihometrice existente, evaluarea de exemplu, a multiculturalismului, identității de grup, flexibilității cognitive și aderenței religioase.⁴⁸ Deoarece evaluările de risc specializate existente privind radicalizarea au fost concepute pentru adulți și sunt încă la început, în ceea ce privește baza lor de dovezi, acestea nu sunt potrivite pentru copiii repatriați. Având în vedere faptul că copiii sunt încă în creștere, utilizarea evaluărilor individuale care includ evaluarea riscului, dar se concentrează asupra situației și nevoilor generale ale copilului și asupra celui mai adecvat curs de acțiune în interesul sau cel mai bun pentru acesta, este un instrument mai adecvat. Este important să se facă distincția între fetele și băieții repatriați, deoarece aceștia pot fi expuși la diferite forme de violență / traume și pot necesita intervenții de specialitate. Prin urmare, statele membre ar trebui să investească în proiectarea evaluărilor de specialitate pentru copiii repatriați.

Practica în acțiune: Instrument de analiză Aarhus pentru familii și copii (în dezvoltare).

Serviciile sociale și Infohouse din Aarhus dezvoltă în prezent un instrument de analiză pentru a fi folosit de practicieni, concentrat pe un proces de deradicalizare. În cele din urmă, instrumentul de analiză va avea patru categorii:

- 9 luni - 1 ani
- 1-6 ani
- 6-12 ani
- 12-18 ani

Pentru mai multe informații despre acest instrument în dezvoltare, contactați Aarhus Infohouse prin Christina Lehtinen - cle@aarhus.dk.

7.4.3 Plasament și condiții de trai

Procedura de custodie va stabili unde locuiește copilul. Acesta poate fi la părintele / părinții, bunicii sau alți membri ai familiei. Acest lucru poate fi, de asemenea, într-o instituție sau prin încredințare unei alte familii

⁴⁸ Saklofske, D. H. Schwean, V. L., Reynolds, C. R. (2013) The Oxford Handbook of Child Psychological Assessment. Oxford University Press.

dacă se consideră că familia biologică este necorespunzătoare sau poate chiar reprezenta un risc pentru reabilitarea copilului. Această opțiune ar trebui să fie o ultimă soluție, deoarece impactul asupra copilului va fi semnificativ și imprevizibil. Copilul poate să se întoarcă în orașul sau localitatea din care a provenit inițial părintele său sau să înceapă o viață nouă în altă parte. Alături de procedurile legale și (în unele cazuri) constrângerile, este important să subliniem importanța noii situații de viață în procesul de reabilitare. În scop de reabilitare, normalizarea trebuie să se întâmple cât mai curând posibil, dar poate fi influențată de factori precum:

- angajarea părinților;
- să aibă o viață de zi cu zi structurată;
- accesul la un spațiu de locuit privat;
- accesul la educație și activități de agrement;
- traiul într-o comunitate adecvată;
- accesul la grupuri de colegi;
- model de rol;
- sentimentul de autodeterminare.

Cei responsabili pentru a decide condițiile de viață ale copilului (acestea vor fi diferite în funcție de fiecare stat membru, dar este cel mai probabil să fie influențate de părinți / familia directă, autoritățile locale, protecția copilului, instanțele de minori), ar trebui să țină seama de acești factori.

Studiu de caz: Femeie repatriată cu trei copii

Femeia repatriată, în vârstă de 30 de ani, a plecat în Siria timp de 8 luni împreună cu soțul și cei doi copii. S-a întors în stadiile târzii ale sarcinii cu un al treilea copil și cu ceilalți doi copii. Soțul ei probabil a murit. Nu a fost arestată, este în curs de anchetă și acum locuiește singură cu cei trei copii și încearcă să-și găsească un loc de muncă. De la întoarcerea ei, au fost implicate multe organizații. Inițial au fost implicate mai multe servicii sociale, din cauza preocupărilor legate de copiii ei și de starea ei mentală (copiii erau subnutriți la întoarcere) și încă este monitorizată starea copiilor. De asemenea, poliția și municipalitatea au fost implicate și au vizitat-o în mod regulat. Un manager de caz a fost numit pentru a coordona toate îngrijirile necesare. În rețeaua ei neoficială, sora ei este activă și o ajută dacă trebuie să meargă la întâlniri sau să discute cu oficialitățile. De asemenea, este în contact cu familia și cu socrul ei, dar într-o măsură mai mică.

Lecții învățate:

- Este important să evaluați probabilitatea ca o persoană repatriată să se întoarcă pe teritoriul revendicat de teroriști, de exemplu să se alăture soțului. În acest caz, acest lucru părea inițial destul de probabil, așa că au fost discutate posibilitățile de a o împiedica să călătorească în Siria, fiindu-i luat pașaportul. Este important să existe rețele bune oficiale și neoficiale care să poată oferi informații despre persoanele repatriate.
- Stabilirea unui acord între serviciile sociale și persoana repatriată poate ține o familie împreună. Aici au existat îngrijorări cu privire la siguranța și securitatea copiilor. Dar persoana respectivă a conlucrat cu serviciile sociale, respectând ceea ce s-a convenit, iar copiii ei nu au fost îndepărtați.
- Este important să ne uităm la rețeaua mai largă din jurul persoanelor repatriate. Una dintre problemele acestui caz a fost că nu se știa care este influența socrilor ei, deoarece al doilea fiu al lor plecase și în Siria. Există teama că ar putea avea o influență proastă asupra ei și a copiilor ei.
- Investiția în mai multe tipuri de sprijin și construirea unei relații ajută practicienii să evalueze riscul și să găsească oportunități de dezangajare și deradicalizare. Această persoană repatriată a fost examinată

pentru probleme de sănătate mintală și acum primește ajutor psihologic. De asemenea, acum primește asistență în timp ce își caută un loc de muncă și solicită beneficiile necesare pentru a-și stabili viața.

7.4.4 Suportul familial

Fie cu familia biologică, fie în adopție, mediul social direct joacă un rol crucial în procesul de reabilitare. Având în vedere că în cazul persoanelor repatriate, întreaga familie biologică este probabil să fi avut conflicte și traume, acesta reprezintă un risc considerabil pentru bunăstarea și stabilitatea copilului. Prin urmare, acestor familii ar trebui să li ofere sprijin și îndrumarea experților (de ex., expertiză psihologică, traumatologică, teologică, pedagogică) ca unitate care să le ajute să facă față traumelor și circumstanțelor actuale și să le facă conștiente de modul în care acestea pot ajuta la crearea unor condiții sigure și unui mediu stabil pentru creșterea copilului. (Consultați Capitolul 4 pentru detalii suplimentare despre sprijinul familiei.)

7.4.5 Rolul (pre-) școlilor

Accesul la educație este de o importanță crucială în procesul de reabilitare a copiilor repatriați. Acesta este un factor de protecție semnificativ, deoarece inspiră un sentiment de siguranță, normalizează viața de zi cu zi a copilului, asigură expunerea la diversitatea culturală și crește interacțiunea cu persoanele din afara casei.⁴⁹ Discuțiile între practicienii din Grupul de lucru RAN pentru educație au condus la idei importante (sintetizate mai jos) cu privire la modul în care școlile ar trebui să fie implicate în reabilitarea persoanelor repatriate, fără a pune în pericol siguranța altor copii, a personalului școlar și a celorlalți direct implicați.

Studiu de caz — Copil repatriat care s-a întors la școală

În martie 2014 un tânăr minor s-a prezentat — cu tatăl său — pentru a se înscrie la școală. După inspecție, s-a dovedit că băiatul a fost în Siria pentru trei luni de zile și tocmai s-a întors. În timpul șederii sale în Siria a urmat și programul de instruire. A apărut destul de repede în fața unui tribunal de minori, unde judecătorul a decis că ar trebui să se întoarcă la școală cât mai curând posibil. Această decizie a fost luată în termen de o săptămână de la întoarcerea sa. Povestea întoarcerii sale avea mai multe versiuni: 1. A fugit pentru că voia să se întoarcă acasă. 2. S-a dus la Istanbul să cumpere îmbrăcăminte caldă și apoi a fugit. 3. S-a întors împreună cu un prieten mai vechi.

Deoarece școala respectivă în acea perioadă se confrunța cu mai mulți tineri care se radicalizau, directorul a decis să aibă o întâlnire confidențială cu unii profesori pentru a se informa despre reacția lor și dacă vor reuși să îl ia pe acest băiat în clasa lor. Profesorii au răspuns intrând în panică, unii au început să plângă și unii chiar au vrut să demisioneze. Pe baza acestei experiențe, directorul a decis să-l trimită pe băiat la o altă școală și a contactat în mod confidențial un coleg. Au fost informați doar directorul, asistentul social, profesorul de studii religioase și profesorul de formă. Judecătorul de minori a instituit, de asemenea, o traiectorie personală de pregătire, iar familia — în acest caz, tatăl singur — a primit îndrumări. Procesul de reintegrare a decurs bine. Băiatul va absolvi școala la sfârșitul acestui an școlar.

- Normalizarea ca principiu director: Principiul esențial, atunci când ne ocupăm de persoane repatriate în mediul educațional, este „revenirea la normal” cât mai curând posibil. Școlile ar trebui să ofere un spațiu sigur și reglementat, în care copilul sau tânărul să se simtă susținut, acolo unde există structuri și

⁴⁹ Kia Keating & Ellis 2007; Hart, 2009

reguli, și stresul să fie atenuat. Ar trebui minimizat riscul ca elevul să fie considerat „diferit” și eforturile de a reduce atenția acordată.

- Abordarea de riscuri potențiale pe care le prezintă copiii repatriați: Datorită trecutului și experiențelor personale ale acestora, pot exista îngrijorări că acești copii repatriați prezintă risc pentru alți copii de la școală; este puțin probabil, conștientizând reacțiile traumatice (cum ar fi acțiunea și, într-o mică parte din cazuri, violența interpersonală) și pregătirea pentru tratarea acestor reacții, ar trebui să facă parte din procesul de formare a profesorilor. După cum s-a menționat anterior, trebuie să se efectueze o evaluare a riscului și a nevoilor înainte de a aduce copilul într-un mediu educațional.
- Scolile ar trebui să încurajeze copiii să dezvolte idei și responsabilitate: Copiii trebuie susținuți, deoarece devin membri pozitivi ai comunității școlare și li se oferă oportunități de succes. Acest lucru este și mai important pentru copiii care percep nedreptatea și sunt supărați sau îngrijorați de evoluțiile din viața lor personală și din lume. Tratarea furiei și a nemulțumirilor percepute și a nedreptăților este crucială pentru rezistența împotriva riscurilor extremiste.
- Depășiți reticența din unele școli care nu vor să ia copiii repatriați: Unele școli vor fi reticente să ia copii repatriați, întrucât se tem că ideile extremiste ar putea să se răspândească în școală sau chiar că ar putea avea loc acte teroriste. Acest lucru ar putea crea tensiuni în școală și în comunități mai largi. Pentru a depăși aceste provocări, o persoană / autoritate acceptabilă și de încredere de către managerii școlilor ar trebui să fie numită pentru a discuta, convinge și negocia cooperarea cu școlile.
- Împărtășirea informațiilor la sosirea unui copil repatriat: Este important ca acel copil să nu se prezinte la școală neanunțat. Directorul școlii ar trebui informat și copilul ar trebui să fie tratat în conformitate cu procedurile de protecție a copilului din școală. În timp ce ar putea exista unele avantaje din împărtășirea informațiilor cu personalul mai larg, aceasta ar putea duce la prejudecăți și stigmatizare, care încetinesc procesul de normalizare. Poate fi util să aveți conversații cu familia despre ce informații trebuie împărtășite și cu cine.
- Scolile ar trebui să acorde o atenție suplimentară despre ce face noul copil: Conducerea școlii ar trebui să se asigure că copilul primește o atenție specială și că este informată despre activitățile și bunăstarea copilului. Conducerea poate pune întrebări personalului, poate vorbi cu copilul sau poate face ca un membru al personalului să-l monitorizeze îndeaproape pe copil.
- Dezvoltarea unei structuri de sprijin pentru școli: Acest lucru este necesar pentru a fi clar pe ce școli se pot baza experții pentru a face față problemei copiilor repatriați. În cooperarea multipartită școlile ar trebui să coopereze cu partenerii în îngrijirea copilului, asistență socială, poliția, serviciile de sănătate mintală, experții în traume, serviciile de sănătate fizică, lucrătorii cu tinerii, ONG-urile cu competențe relevante și organizatorii de activități post-școlare, pentru a încuraja integrarea.
- Prevederea unei perioade intermediare de reajustare pentru copil: Aceasta ar putea ajuta copilul să (re)înceapă în sistemul școlar (după ce a trăit într-un cadru complet diferit). Perioada trebuie să fie cât mai scurtă. În unele țări, copiii trebuie să intre imediat în sistemul școlar datorită legislației / sistemului respectiv. În perioada de reajustare este importantă construirea încrederii și conectarea cu copilul și familia sa. În această perioadă, ar putea avea loc o evaluare a nevoilor și teste privind limbajul, bunăstarea psihologică și capacitatea intelectuală.
- Găsiți o potrivire bună între copilul repatriat și școală: Unele școli pot fi mai potrivite pentru copil decât altele. Autoritatea responsabilă pentru școli sau un centru specializat ar putea juca un rol esențial în identificarea școlilor mai potrivite. Aceștia ar trebui să li se ofere o pregătire suplimentară, sprijin și finanțare. Revenirea la vechiul mediu și la școala anterioară ar putea să nu fie în avantajul copilului și familiei. Relocarea este în interesul copilului, astfel încât el sau ea - și restul familiei - să poată avea un nou început lipsit de stigmatizare sau admirație. Este recomandabil să evitați înscrierea acestor copii în

școlile situate în apropierea locurilor de atac din Europa, din cauza prezenței copiilor și membrilor personalului traumatizați sau victimizați.

- Gestionarea publicității și a reacțiilor de presă: Școlile trebuie să știe că dacă acceptă o persoană repatriată, aceasta ar putea provoca publicitate și tensiuni în cadrul comunității (școlii). Părinții, presa și politicienii ar putea începe să pună întrebări și să se îngrijoreze. Pentru aceasta este nevoie de o strategie, iar confidențialitatea are prioritate. Școlile pot folosi protocolul de comunicare a crizelor. Dacă nu au încă un protocol, l-ar putea baza pe modul în care gestionează copiii cu antecedente penale care se întorc la școală. Este recomandat ca școlile să discute în prealabil strategia lor cu autoritatea locală. În general, școlile nu ar trebui să vorbească cu presa despre subiect.
- Programe speciale pentru copiii repatriați: În ceea ce privește orice alte probleme sensibile care implică copii, copiii mici repatriați nu trebuie izolați sau identificați pentru aplicarea unui tratament „special”. Totuși, acest lucru nu anulează nevoia de programe de asistență individualizate după o evaluare a nevoilor. Evaluarea trebuie efectuată cu implicarea întregii familii și a rețelei de asistență care există în afara școlii. Rezultatele vor ajuta școala să evalueze capacitățile de învățare.
- Crearea accesului la competență privind traumele și extremismul: Deși în școala generală personalul este instruit pentru a face față problemei copiilor vulnerabili, se recomandă o anumită pregătire suplimentară asupra extremismului și a circumstanțelor în care au trăit copiii repatriați. Școala ar trebui să aibă acces și la o echipă de experți pe aceste teme pentru ajutor și sprijin în situații limită.

7.4.6 Practica de informare privind traumele

Așa cum s-a menționat în mod clar în documentul tematic RAN cu privire la copiii repatriați din zonele de conflict⁵⁰, conștientizarea traumelor este o abilitate care trebuie oferită tuturor practicienilor din prima linie care lucrează cu copiii repatriați. Capacitatea de a recunoaște semnele și simptomele traumei este esențială pentru interpretarea corectă a comportamentului unui copil și proiectarea intervențiilor adecvate. Nevoia acestei abilități a fost întărită de către practicienii din cadrul Grupului de lucru RAN pentru sănătate și îngrijire socială (H&SC), care au abordat, de asemenea, necesitatea „practicii de informare privind traumele” în lucrul cu copiii repatriați.

Practicienii care lucrează cu copii care au crescut într-un mediu radical (atât în Europa, cât și în zonele actuale de război) trebuie să se asigure că înțeleg natura diferită a traumelor și impactul acesteia. Trauma provoacă un **răspuns dependent de gravitatea ei** — cu cât copiii au mai multe traume, cu atât este mai probabil să aibă probleme psihologice și fizice. Comportamentele rezultate includ o tendință de a interpreta greșit conversațiile și de a deveni hipersensibili, precum și insensibili la stimuli (sau ambele). Acești copii sunt adesea diagnosticați incorect ca având tulburări de personalitate, ceea ce evidențiază nevoia profesioniștilor de a împărtăși informații despre istoricul personal al copilului.

Este necesar ca practicienii să înțeleagă „creierul de supraviețuire” a acestor copii în ceea ce privește răspunsul la **zbor / luptă / blocaj** la răspunsul traumelor (răspunsuri naturale din funcțiile cerebrale inferioare. Când se simt amenințați, oamenii fie vor lupta cu amenințarea, fie vor fugi de ea sau se vor bloca). Acesta este punctul în care „creierul de gândire” al acestor copii traumatizați este deturnat de

⁵⁰ Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN) (2016). Document tematic: „Copiii repatriați din zonele de conflict”. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf

funcțiile cerebrale inferioare, care la rândul lor trec în „modul de supraviețuire”. Copiilor aflați în modul de supraviețuire le va fi dificil să se angajeze, deoarece răspunsul lor inițial este să supraviețuiască sau să „reacționeze”, în loc să gândească „rațional” și să poarte dialog cu profesioniștii care încearcă să îi susțină.

Trebuie înțeles că acești copii „nu reușesc să se angajeze”, așa cum ne-am aștepta în mod obișnuit, ci mai degrabă acești copii sunt „incapabili să se angajeze” din cauza unei amenințări percepute. Profesioniștii care lucrează pentru a contesta ideologiile extremiste nu pot face acest lucru atunci când un copil este în modul de zbor / luptă / blocaj, deoarece un copil nu este capabil să „gândească” în acel moment. Este important să vă asigurați că un copil se simte în siguranță; procesul de construire a raportului și de creare a unui mediu primitiv și confortabil sunt componente esențiale pentru trecerea copilului **de la „creierul de supraviețuire” la „creierul de gândire”**.

Procesul de creare a unui mediu sigur și stabil și de construire a unei relații cu un copil repatriat poate dura câteva luni. Deși este imperativ să se asigure o implicare eficientă înainte de a putea lucra la contracararea opiniilor extremiste, unele cercetări susțin că nu trebuie încercată o intervenție terapeutică semnificativă timp de cel puțin șase luni, având în vedere nevoia copilului să se adapteze fizic și psihologic la noua sa situație. Acest lucru nu înseamnă că nu trebuie oferit sprijin, însă copiii care au suferit traume severe prezintă probleme particulare de încredere, iar acestea pot împiedica în continuare implicarea în terapie.

Pentru a dezvolta o practică de informare despre traume, practicienii RAN R&SC recomandă colaborarea cu copiii pe baza unui plan de îngrijire comun în care diferite autorități și instituții de asistență au responsabilitatea, și oferă diferite intervenții, dar continuitatea sprijinului este asigurată de un manager de caz. Toți partenerii implicați ar trebui să fie conștienți de prezența traumatismelor și de cum să răspundă la aceasta. Aceasta include practicieni și personal de prim rang, cum ar fi responsabilii, care sunt adesea prima persoană care se angajează cu organizațiile. Este important să înțeleagă modalitățile în care comportamentele acestor copii și / sau familii sunt legate de traume (de ex., un copil ar putea fi agresiv, deoarece se află în „modul de supraviețuire”).

Lecturi suplimentare

Lucrarea [anterioară RAN H&SC despre întâlnirea RAN H&SC privind „Copiii și adolescenții care au crescut în familii/mediu radicalizat”](#) tratează pe larg practicile despre traume și informațiile privind traumele în relația cu copiii.

7.4.7 Abordarea ideologiei extremiste

După cum s-a menționat la începutul acestui capitol, **practicienii ar trebui să presupună că, copiii repatriați au avut un anumit nivel de implicare și de expunere la ideologia extremistă a Daesh**. Pentru adulți, abordarea componentei ideologice a radicalizării prin intervenții este de obicei denumită „deradicalizare”. Totuși, programele personalizate de deradicalizare trebuie dezvoltate și pentru copiii repatriați. Este important de menționat că, în multe cazuri, odată ce copilul se află într-o casă stabilă și frecventează în mod regulat școala, iar unitatea familială se reintegrează în societate (de ex., angajarea sau educația pentru părinți), problema extremismului se poate rezolva de la sine. Aceasta deoarece identitatea este strâns legată de experiențele de zi cu zi ale copiilor care cresc într-o zonă de conflict. O schimbare a experiențelor este adesea însoțită de o schimbare în ce și cu cine se identifică copilul.

Extremismul trebuie abordat și trebuie sensibilizat printr-o abordare nuanțată și atentă. Instigarea tinerilor care se confruntă direct cu probleme de ideologie și identitate, prin programele de deradicalizare, poate duce la o **criză de identitate pentru tineri**, exacerbată de problemele normale de identitate care însoțesc trecerea de la copilărie la adolescență. Prin urmare, este important să lucați și să reconstruiți o concepție alternativă despre lume, bazată pe experiențe pozitive și variate de zi cu zi. Familia, școlile, comunitățile și organizațiile de petrecere a timpului liber pot juca un rol pozitiv în restabilirea viziunii asupra copilului asupra societății, a identității și rolului său în cadrul acesteia.

7.4.8 Creșterea capacității de a face față copiilor repatriați

Acest manual oferă îndrumări cu privire la modul de a răspunde problemei copiilor repatriați. Cu toate acestea, multe state membre ale UE au indicat că nu au încă structurile potrivite în cazul în care afluxul de copii repatriați ar fi rapid. **Este esențial ca statele membre să înceapă să-și dezvolte această capacitate**, în special în ceea ce privește:

- Dezvoltarea de cunoștințe și competențe cu privire la copiii repatriați, prin elaborarea unei imagini de ansamblu a competenței, inclusiv profesioniști cu experiență în domeniul traumelor (dezvoltare și răspuns), extremismului, dezvoltării copilului, educației și evaluării riscului. Această calificare ar trebui să fie ușor accesibilă practicienilor din prima linie care se ocupă de copiii repatriați, și trebuie adaptată contextului local și național în care copiii repatriați vor crește;
- Instruirea de bază de sensibilizare pentru practicienii în contact (direct) cu copiii repatriați (de ex., profesori de școală, asistenți sociali, membri ai organizațiilor de agrement). Această pregătire de bază ar trebui să acopere cel puțin:
 - informații despre situația din Siria / Irak la care acești copii au fost expuși;
 - exerciții de bază de sensibilizare și de răspuns atunci când un copil repatriat are un comportament deosebit;
 - modul de raportare a semnelor de îngrijorare și cum să se solicite asistența suplimentară;
- Structuri juridice și organizatorice clare pentru a face față problemei copiilor repatriați;
- Serviciile de ajutorare și protecție a copilului existente.

8. Probleme incidente

Acest capitol final examinează două subiecte largi, de o mare relevanță pentru cei care lucrează cu persoanele repatriate: rolurile și motivațiile diferite ale FTF și ale persoanelor repatriate, precum și modul de comunicare — atât cu persoanele repatriate, cât și cu familiile lor și cu comunitățile la care se vor întoarce.

8.1 Diferențiere de gen

În toată Europa, majoritatea FTF sunt bărbați (80%). În timp ce femeile constituie în medie 20%, există variații regionale — procentul femeilor, de exemplu, este mai mic în Italia și Spania (10%). Luarea în considerație a diferențelor de gen este importantă în prevenirea intervențiilor din mai multe motive.

Motivațiile pentru aderarea la grupurile jihadiste trebuie să fie înțelese pentru a adapta răspunsurile la FTF repatriați. Bărbații se concentrează puternic pe masculinitate, viața de războinic și glorificarea martiriului. **O sub-cultură la modă, cea jihadi, contopește tinerii în căutarea senzației cu cultura, propaganda și filmele populare.** Menținerea onoarei este reprodusă prin război și martiriu. Cercetătorul Evin Ismail a denumit această masculinitate ca fiind „trăiește rapid și mori tânăr” în Daesh. Adesea, tinerii recruți de sex masculin au antecedente penale și **tulburări psihice antisociale**, ceea ce înseamnă că au o serie de dificultăți, cum ar fi controlul redus al impulsurilor, probleme de gestionare a furiei, înclinația spre violență ca instrument pentru putere și control, viziune metaforică redusă, etc. Trebuie abordate traumele provocate de implicarea, experimentarea sau asistarea la violență.

În schimb, rolul femeilor în propaganda Daesh este proiectat spre **identitate și apartenență**, spre a avea roluri active și vitale în construirea așa-numitului stat islamic. Dacă își îndeplinesc îndatoririle de soții și mame, unele pot contribui activ ca profesori și asistente, sau la propagandă și recrutare. Adesea, femeile sunt atrase de o viziune romantică de a trăi o viață religioasă pioasă, fără discriminare și în care devin baza familiei și centru al creșterii unei noi generații. Pentru unele dintre femeile recrutate Daesh este o cale de evadare din problemele de identitate dificile, cum ar fi alegerea între valorile occidentale moderne și păstrarea principiilor islamice tradiționale ale familiilor lor.

Deoarece Daesh poate oferi o libertate percepută față de tradițiile și normele culturale patriarhale, pentru unele din ele reprezintă o perspectivă interesantă de a alege și a se căsători cu un războinic și de a avea un rol de susținere. De asemenea, le oferă posibilitatea de a fi onorate ca văduve de martiri, — salafiti consideră că femeile au rolul de a rămâne gravide și de a crește copiii pentru a deveni martiri. Căsătoria este o instituție obligatorie, iar protejarea purității înseamnă că se căsătoresc între 9 și 17 ani.

Femeile FTF repatriate revin deseori pentru a naște copii sau pentru a scăpa de greutățile conflictului. **Femeile cu copii sunt deseori vulnerabile și necesită sprijin și angajament semnificativ din partea serviciilor sociale.** Multe dintre aceste femei se tem că vor pierde copiii din cauza măsurilor de protecție a copilului. Femeile repatriate sunt adesea izolate și se simt rușinate *vis-à-vis* de restul comunității. Acest lucru este agravat de trauma pe care au experimentat-o, împreună cu copiii lor, prin expunerea la condițiile de război și violența brutală excesivă. Este esențial să se efectueze o evaluare a riscului pentru aceste persoane repatriate și copiii lor și să se acorde sprijin pentru traume, inclusiv pentru cele care nu sunt condamnate pentru o infracțiune. Femeile care au experimentat condiții groaznice și realitatea de a trăi sub un regim terorist, sunt deseori dezamăgite la întoarcere.

Următoarele măsuri sunt utile în cazul în care vă confrunțați cu femeile repatriate:

- vizite imediate la domiciliu din partea serviciilor sociale și poliție (separat sau împreună) pentru a evalua nivelul de angajament față de grupurile teroriste;
- evaluarea relațiilor cu membrii familiei;
- protecția copilului, precum și diferite opțiuni de consiliere;
- accesul rapid la tratamentul traumelor și la serviciile de sănătate mintală;
- instruirea și îndrumarea părinților persoanele repatriate;
- crearea de rețele familiale, susținute de autoritățile locale / ONG-uri

8.2 Probleme de comunicare și contra-narativă

Această secțiune conține informații și sfaturi pentru opțiunile de răspuns la nivel local la două întrebări de comunicare specifice.

- Cum să răspundeți problemelor de comunicare la nivel local atunci când aveți de-a face cu persoane repatriate — Strategie locală de comunicare.
- Cum să răspundem la acțiunea negativă a grupurilor teroriste despre întoarcerea în țările UE — Comunicare despre întoarcere.

Consultați Anexa 2 pentru Comunicare strategică și contra-narativă cu privire la întoarcerea luptătorilor teroriști străini, o descriere a elementelor de care trebuie să țineți cont atunci când elaborați strategii de comunicare pentru guvernul național cu privire la persoanele repatriate.

8.2.1 Strategie de comunicare locală

Prezentare generală și probleme

Gestionarea comunicărilor cu privire la provocările pe care le prezintă persoanele repatriate necesită o pregătire atentă. O potențială amenințare, combinată cu percepția acestei amenințări de către publicul larg, precum și preocupările previzibile ale publicului larg cu privire la reabilitarea unei persoane care s-a întors de la „luptă” alături de teroriști, înseamnă că **persoanele repatriate trebuie să genereze multă atenție media**. De asemenea, pot deveni o *cause célèbre* pentru destabilizarea actorilor, cum ar fi organizațiile extremiste de extremă dreaptă. Autoritățile locale, societatea civilă și partenerii lor comunitari trebuie să se pregătească pentru o atenție și presiune politică, respectiv prezență în mass-media, mărite sau reînnoite. Prin urmare, este esențial să se pregătească o strategie de comunicare pentru întreaga abordare, pentru a răspunde problemei persoanelor repatriate, în mod ideal înainte de sosirea persoanelor repatriate în comunitatea locală.

De ce este esențială o strategie de comunicare

- Este un **subiect controversat**. Comunicările în jurul persoanelor repatriate vor atrage atenția maximă a publicului.
- Este un subiect care împarte părerile. Grupurile extremiste și teroriste utilizează în mod deliberat tactici și mesaje menite să polarizeze și să împartă comunitățile.
- Pe termen scurt, persoanele repatriate reprezintă o **dilemă de comunicare** publică pentru guvern și parteneri.
- Pe termen lung, autoritățile și comunitățile locale trebuie să conlucreze pentru **resocializarea sau integrarea** în societate a persoanelor repatriate.

- Nu există **un profil unic al persoanei repatriate**. Există diferențe de motivații pentru plecare și pentru întoarcere. Comunicarea nuanței este crucială, dar ridică probleme.
- Răspunsul imediat al publicului la această problemă este posibil să fie **emoțional sau bazat pe presupuneri greșite**. Pe termen scurt, frica și furia vor caracteriza răspunsurile imediate ale unor persoane la această problemă și vor trebui abordate. Va fi nevoie de timp pentru ca datele și cifrele să raționalizeze discursul din jurul subiectului.
- Persoanele repatriate sunt o problemă incidentă. Fenomenul persoanelor repatriate **este probabil să provoace o dezbatere sau controverse în jurul unei serii de alte priorități**, cum ar fi radicalizarea penitenciarelor, coeziunea comunității, deradicalizarea și strategiile naționale de prevenire.

Principiile directe atunci când se comunică despre persoanele repatriate

Când concepeți o strategie de comunicare locală în jurul persoanelor repatriate, există mai multe principii directe de care trebuie să țineți cont.

- Pregătiți din timp o **analiză locală pentru** a determina modul de a fi atât activi, cât și defensivi în activitatea de comunicare. Comunicările trebuie să fie deschise și transparente.
- Asigurați-vă că strategia locală de comunicare a persoanelor repatriate **este asociată cu toate celelalte strategii de relevanță**. Este foarte important ca această lucrare să fie aliniată la alte comunicări strategice locale și naționale privind prevenirea radicalizării și strategiile de comunicare în jurul radicalizării în închisori. Un pas greșit în soluționarea unei singure probleme a persoanelor repatriate este probabil să aibă repercusiuni uriașe pentru ambele domenii de activitate și are potențialul de a deveni o narativă perturbatoare pentru comunicările de prevenire.
- Scopul comunicării este orientarea discursului către un spațiu cât mai **calm și cât se poate de rațional**. Uneori, comunicările vor trebui să abordeze, în primul rând, emoțiile, preocupările și temerile interlocutorilor.

Metode concrete:

În forma sa cea mai simplă, recomandăm gândirea printr-o strategie de comunicare în șapte pași.

1. Definiți **în mod clar problema locală** prin cercetarea și înțelegerea comunității, a mass-media și a sentimentului mai larg al părților interesate. În special, concentrați-vă asupra grupurilor-țintă-cheie, precum cele predispuse la radicalizare de către organizațiile de dreapta. În plus, asigurați-vă că strategia de comunicare este integrată cu alte strategii de comunicare — această problemă va avea impact probabil asupra altor comunicări și poate fi inspirată și de acestea. Care este obiectivul clar?
2. **Înțelegeți cu cine doriți să vorbiți** și cum să le vorbiți clar și într-un mod care să aibă sens pentru ei. Cine sunt vocile care rezonază cu publicul țintă? Ce mesaje trebuie transmise și cum sunt acestea auzite de publicul țintă?
3. Lucrați creativ la campanii și **lucrați în parteneriat** cu alții, în special între guvern (în echipa locală de cooperare multipartită), parteneri comunitari și de caritate și cu sprijinul agențiilor (comunicații, design, mass-media, etc.) și unde se poate, cu companii ale rețelelor media. Pot fi identificați potențiali parteneri creativi? Punctul național de contact al persoanei repatriate ar trebui informat cu privire la planurile de comunicare și poate furniza informații suplimentare.
4. **Cine sunt vocile comunității** și partenerii cu care să lucrați? Pot să partajeze povești care să poată umaniza problema persoanelor repatriate? Pentru a transmite faptele sunt necesare campanii clare și concise, dar vor fi necesare campanii mai largi care să abordeze emoțiile pe care această problemă le poate stârni, inclusiv discursul de ură (extremă dreaptă) sau islamofobia.

5. **Modul de a ajunge la o audiență** va depinde de cine este, dar mass-media principală nu este întotdeauna cea mai de încredere. Partenerii comunitari ar putea să folosească rețelele sociale pentru a ajunge la cei mai „implicați” cu problema. Acest lucru va avea un caracter organic sau va trebui să fie susținut de către platformele de publicitate plătite de pe rețele sociale? Vor ajuta evenimentele comunității locale la explicarea problemei? Cercetarea și analiza inițială ar fi trebuit să răspundă deja la aceste întrebări.
6. **Monitorizați cu atenție răspunsul** la orice comunicare. Acesta este feedback-ul principal și poate fi utilizat iterativ pentru munca dvs., pe care o puteți ajusta în consecință. Acesta va contribui, de asemenea, la o evaluare a succesului general al activității și va oferi informații despre deficiențe.
7. **Raportați și discutați despre eforturile** de comunicare și succesul dintre celelalte părți interesate din echipa locală multipartită. Această lucrare va ajuta la informările viitoarelor comunicări preventive și elaborarea de politici cu privire la persoanele repatriate. Asigurați-vă că rezultatele sunt puse la dispoziție și promovați planificarea comunicărilor ulterioare pentru a vă baza pe succes.

Practica în acțiune: Seminarii comunitare în Finlanda

În Finlanda, seminariile comunitare sunt organizate la nivel local. Seminariile reunesc diferiți actori locali din diferite sectoare publice (poliție, servicii sociale etc.), ONG-uri care sunt specializate în lucrul cu grupuri vulnerabile și care au competență în eforturile locale de prevenire, comunități religioase și organizații din comunitate, cu acces la cetățeni și încrederea lor. Seminariile funcționează ca o platformă de creare a încrederii și co-creare a practicilor și inițiativelor locale de prevenire. După un seminar, autoritățile locale primesc sprijinul unei echipe locale și un plan de acțiune. Obiectivul acestei co-creări este de a facilita un proces transparent, inclusiv și participativ pentru toate părțile, care, de asemenea, împiedică stigmatizarea și „orientarea”, de exemplu pentru comunitățile musulmane. Acest lucru este important, de asemenea, din punctul de vedere al comunicărilor strategice — deoarece polarizarea în jurul subiectului radicalizării, extremismului violent și FTF repatriați, reflectă o imagine îngustă și înșelătoare a naturii extremismului violent ca fenomen. Pentru mai multe informații, contactați [Finn Church Aid and the Peacemakers Network](#).

8.2.2 Comunicarea despre întoarcere

Prezentare generală și probleme

Mai mulți practicieni au raportat membrii familiei FTF spunând că **Daesh are o narativă specifică despre întoarcere**, pentru a o descuraja (cu excepția cazului când doresc intenționat ca oamenii să se întoarcă). Aceștia susțin că persoanele care se întorc din Daesh vor primi un tratament excepțional de rău în țările UE. Persoanele repatriate vor fi încarcerate imediat și, pentru o perioadă lungă de timp, vor fi forțate să spună informațiile despre Daesh în timpul sesiunilor excesive de interogare, iar persoanele repatriate nu vor mai fi niciodată (re)acceptate de societate. Aparent strategia Daesh este obligarea oamenilor de a rămâne, prin pedepsirea severă a persoanelor care încearcă să părăsească teritoriul pretins de Daesh,⁵¹ și este completată de povești despre ce se va întâmpla dacă pleacă.

⁵¹ Willsher, K., ‘I went to join Isis in Syria, taking my four-year-old. It was a journey into hell’, The Guardian, 9 ianuarie 2016. Preluat din <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/09/sophie-kasiki-isis-raqqa-child-radicalised>.

Aceste narative sunt sumbre — ca să spunem doar atât — și vizează să convingă potențialul repatriat că întoarcerea în țara natală nu este o opțiune. Persoanele repatriate trebuie să facă față consecințelor acțiunilor lor. În realitate, este posibilă întoarcerea la societatea din țara lor de origine; principiile generale ale statului de drept, îngrijirea sănătății, educația și sistemul de asistență socială se vor aplica în cazul tuturor. Având în vedere că majoritatea persoanelor aflate în contact cu membrii familiei lor înainte de a se întoarce, aceste rude sunt cele mai în măsură să informeze FTF despre ce se va întâmpla la întoarcerea lor. Acei practicieni care sunt în contact cu familiile FTF pot discuta cu familiile despre ce se întâmplă și cum va fi tratat membrul familiei lor la întoarcere.

Principiul de ghidare în comunicarea cu familiile despre întoarcerea de pe teritoriul revendicat de terorism

- **Transparență:** Fiți realiști și transparenți atunci când discutați consecințele și situațiile cu care se va confrunta persoana repatriată la întoarcerea sa. Persoana repatriată s-a alăturat până la urmă unui grup terorist și va trebui să facă față consecințelor. Să fiți transparenți cu privire la urmărirea penală, monitorizarea de către poliție sau serviciile de informații, închidere și intervenții pentru protecția copilului. Și să fiți la fel de transparenți în ceea ce privește resocializarea, tratamentul medical și / sau sănătatea mintală, sprijinul pentru angajare și educația și opțiunile de locuit și asistență socială.

Referințe

Briggs Obe, R., Silverman, T. (2014), *Foreign Fighters Innovations in Responding to the Threat*, Institute for Strategic Dialogue.

Cialdini, R. (2006), *Influence: The Psychology of Persuasion*, Harper Business, New York.

Dodwell, B., Milton, D., Rassler, D., *Then and Now: Comparing the Flow of Foreign Fighters to AQI and the Islamic State* (Versiunea din 8 decembrie 2016). Disponibil la <https://www.ctc.usma.edu/v2/wp-content/uploads/2016/12/Then-and-Now.pdf>.

Dutch General Intelligence and Security Service (2017), *Focus on Returnees*. Disponibil la <https://english.aivd.nl/publications/publications/2017/02/15/publication-focus-on-returnees>.

Dutch General Intelligence and Security Service (2016), *Life with ISIS: the Myth Unravelled*. Disponibil la <https://english.aivd.nl/publications/publications/2016/06/17/life-with-isis-the-myth-unravelled-available-in-arabic>.

Fazel, M., Reed, R. V., Panter-Brick, C., & Stein, A. (2012). Mental health of displaced and refugee children resettled in high-income countries: risk and protective factors. *The Lancet*, vol. 379(9812), pp. 266-282.

Fergusson, D.M., Swain-Cambell, N.R. and Horwood, J. (2001) Deviant Peer Affiliations, Crime and Substance Use: A Fixed Effects Regression Analysis. *Journal of Abnormal Child Psychology*, vol.30 (4) pp. 419–430.

Ferguson, N,. (2016), *Disengaging from Terrorism: a Northern Irish Experience*, *Journal for Deradicalization*. Disponibil la <http://journals.sfu.ca/jd/index.php/jd/article/viewFile/41/36>.

Gustafsson, L., Ranstorp M. (2017). *Swedish Foreign Fighters in Syria and Iraq; An Analysis of open-source intelligence and statistical data*, Center for Asymmetric Threat Study, Swedish Defence University.

Hair, N. L., Hanson, J. L., Wolfe, B. L., & Pollak, S. D. (2015). Association of child poverty, brain development, and academic achievement. *JAMA pediatrics*, vol. 169(9), pp. 822-829.

Hart, R. (2009). Child refugees, trauma and education: interactionist considerations on social and emotional needs and development. *Educational Psychology in Practice*, vol. 25(4), pp. 351-368.

Horgan, J. G., Taylor, M., Winter, C., *From Cubs to Lions: A Six Stage Model of Child Socialization into the Islamic State*. *Studies in Conflict & Terrorism* (Volume 40, Issue 7, 2017).

Ingram, H.J. (2016), *Deciphering the Siren Call of Militant Islamist Propaganda* (Haga: ICCT).

Kaati, L. (2017), *Det digitala kalifatet: En studie av Islamiska statens propaganda* (Stockholm: FOI (FOI-R—4429—SE).

Kia-Keating, M., & Ellis, B. H. (2007). Belonging and connection to school in resettlement: Young refugees, school belonging, and psychosocial adjustment. *Clinical Child Psychology and Psychiatry*, vol. 12(1), pp. 29-43.

Kohrt, BA., Jordans, MJD., Koirala, S. et al (2014). Designing Mental Health Interventions Informed by Child Development and Human Biology Theory: A Social Ecology Intervention for Child Soldiers in Nepal. *American Journal of Human Biology*, vol. 27, pp. 27-40.

Lakhani, S., Ahmadi, B. (2016), Women in Extremist Movements: Not Just Passive Victims, (U.S. Institute of Peace). Disponibil la <https://www.usip.org/blog/2016/11/women-extremist-movements-not-just-passive-victims>.

Loeber, R., Farrington, D.P. and Petechuk, D. (2003), Child Delinquency: Early Intervention and Prevention. *Child Delinquency*, Bulletin Series (Mai). Disponibil la <http://www.forensiccounselor.org/images/file/Child%20Delinquency%20Early%20Intervention%20and%20Prevention.pdf>.

Maher, S., Neumann P. (2016). *Pain, Confusion, Anger, and Shame: The Stories of Islamic State Families*, International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence

Mehra, T., (2016). *Foreign Terrorist Fighters: Trends, Dynamics and Policy Responses*, ICCT Policy Brief.

Mulder, E. J., De Medina, P. R., Huizink, A. C., Van den Bergh, B. R., Buitelaar, J. K., & Visser, G. H. (2002). Prenatal maternal stress: effects on pregnancy and the (unborn) child. *Early human development*, vol. 70(1), pp. 3-14

Moghaddam, F.M., *The Staircase to Terrorism; A Psychological Exploration*, Georgetown University 2005. Disponibil la [http://www.uni-bielefeld.de/ikg/zick/Moghaddam%20\(2005\)%20staircase%20model.pdf](http://www.uni-bielefeld.de/ikg/zick/Moghaddam%20(2005)%20staircase%20model.pdf).

Olidort J. (2016), Inside the Caliphate's Classroom: Textbooks, Guidance Literature and Indoctrination Methods of the Islamic State, *Policy Focus* 147

Orton, K. (2017), *Foreign Terrorist Attacks by the Islamic State 2002-2016*

Paulussen C., Nijman, J. and Lismont, K., (2017), *Mental Health and the Foreign Fighter Phenomenon: A Case Study from the Netherlands*, ICCT Report. Disponibil la <https://icct.nl/wp-content/uploads/2017/03/ICCT-Paulussen-Nijman-Lismont-Mental-Health-and-the-Foreign-Fighter-Phenomenon-March-2017.pdf>

Pressman, D.E., *Risk Assessment Decisions for Violent Political Extremism 2009-02*. Disponibil la <https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/2009-02-rdv/index-en.aspx>.

Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN), (2016). Document tematic: „Cauzele principale ale extremismului violent”. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_root-causes_jan2016_en.pdf

Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN), Collection of Approaches and Practices. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices_en

Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN). (2016). Lucrarea anterioară, RAN YF&C și RAN H&SC: 'Working with families and safeguarding children from radicalisation'. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-ran/ran-h-and-sc/docs/ran_yf-c_h-sc_working_with_families_safeguarding_children_en.pdf

Rețeaua de Conștientizare a Radicalizării (RAN). (2016). Document tematic: „Copiii repatriați din zonele de conflict”. Disponibil la https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf

Saklofske, D. H. Schwean, V. L., Reynolds, C. R. (2013) The Oxford Handbook of Child Psychological Assessment. Oxford University Press.

Theodore, L. (2016) Handbook of Evidence-Based Interventions for Children and Adolescents. Springer, New York

Willsher, K., 'I went to join Isis in Syria, taking my four-year-old. It was a journey into hell', The Guardian, 9 ianuarie 2016. Preluat din <https://www.theguardian.com/world/2016/jan/09/sophie-kasiki-isis-raqqa-child-radicalised>.

Winter, C., *Documenting the Virtual Caliphate* (London: Quilliam Foundation, 2015).

Zelin, A. Y., *Picture Or It Didn't Happen: A Snapshot of the Islamic State's Official Media Output*. (Versiunea din 2015). Disponibil la <http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/445/html>

Anexa 1: Prezentare generală a instrumentelor de evaluare a riscului

Această anexă conține informații de bază privind diversele instrumente de evaluare a riscului utilizate de guverne. Cele patru instrumente de evaluare a riscului descrise aici ar trebui apreciate pentru meritele lor în funcție de circumstanțele persoanelor repatriate. Majoritatea acestor instrumente de evaluare a riscurilor sunt utilizate în închisoare. Opiniile profesionale structurate necesită instruire pentru cei care le administrează.

Un instrument mai general este instrumentul de evaluare HCR-20, care este utilizat pe scară largă pentru evaluarea nivelurilor de risc de comportament violent. Există o bază de dovezi semnificativă pentru această matrice de risc, care poate fi de asemenea folosită — dacă este adaptată — pentru evaluarea riscului de comportament violent în rândul persoanelor repatriate.

Orientări privind riscul extremismului ERG22+

Orientările privind riscul extremismului ERG22+ reprezintă produsul studiilor guvernului Marii Britanii în procesele de radicalizare și a fost adoptat ca instrument de evaluare de către Grupul de servicii de intervenție operațională NOMS, și a fost lansat în 2011. Acesta se bazează pe 22 de factori primari de radicalizare și este utilizat în Cadrul de evaluare a vulnerabilității canalului (CVA). Fiecare indicator are o pondere egală și indică faptul că pot exista și alți factori ce pot fi observați, în afara acestor 22 de indicatori (care sunt împărțiți pe trei domenii: implicare, intenție și factori de capacitate).

IR46

Modelul IR46 de la Haaglanden Regional Safety House (Veiligheidshuis), care este un model al poliției mono-disciplinare olandeze pentru evaluarea riscului, adaptat evaluării riscurilor multipartite. Se bazează pe cele patru faze ale lui Moghaddam privind Scara către terorism.⁵² Este împărțit în două coloane: Ideologii (intenții) și context social (capabilități). Cu toate acestea, acest model furnizează 46 de indicatori care oferă baza evaluărilor de risc ale mai multor agenții în care fiecare indicator este evaluat prin judecată multidisciplinară, structurată și profesională.

VERA-2

VERA-2⁵³ de evaluare a riscului elaborează indicatori specifici care combină credințele și atitudinile de sprijin ale ideologiei; istoricul și evenimentele care conturează ideile și credințele persoanei; angajamentele și motivațiile motivaționale și capacitatea individului de a planifica și executa un atac extremist violent.

⁵² Moghaddam, F.M., *The Staircase to Terrorism; A Psychological Exploration*, Georgetown University 2005. Disponibil la [http://www.uni-bielefeld.de/ikg/zick/Moghaddam%20\(2005\)%20staircase%20model.pdf](http://www.uni-bielefeld.de/ikg/zick/Moghaddam%20(2005)%20staircase%20model.pdf).

⁵³ Pressman, D.E., *Risk Assessment Decisions for Violent Political Extremism 2009-02*. Disponibil la <https://www.publicsafety.gc.ca/cnt/rsrscs/pblctns/2009-02-rdv/index-en.aspx>.

Aceste elemente sunt apoi puse în balanță împotriva *indicatorilor de protecție* care atenuază comportamentul la risc.

TRAP-18

TRAP-18 este un instrument de risc care combină comportamente proximale de avertizare (cum ar fi calea, identificarea, fixarea și agresiunea nouă) și 10 caracteristici distale pe termen mai lung (cum ar fi plângerile personale, încadrarea ideologică și psihopatologia). Este un instrument de investigare axat în special pe terorismul cu un singur actor.

HCR-20 – Evaluarea riscului de violență

Pentru a ajuta judecata evaluatorilor, mulți folosesc HCR-20, considerându-l ca un punct de referință neprețuit pentru identificarea ulterioară a cauzalității și relevanței factorilor și formulării cazurilor, incluzând, de exemplu, teorii despre personalitate, cogniție socială, dezorganizare socială și decizie - efectuare.

Bazat pe literatură extinsă, pe factori care duc la violență, HCR-20 a preluat numele de la trei scale temporare - Istorică, Clinică (prezent), Managementul riscului (viitor) - și din numărul de elemente (20) pe care le măsoară. Fiecare element de risc este evaluat în conformitate cu o structură de evaluare pe trei niveluri (scăzut, moderat sau ridicat).

I. Factori istorici de risc	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
1. Istoricul violenței			
2. Vârsta precoce la primul incident de violență			
3. Relații instabile			
4. Probleme de ocupare a forței de muncă			
5. Probleme de uz de substanțe interzise			
6. Boli mintale grave			
7. Psihopatie			
8. Demență precoce			
9. Tulburări de personalitate			
10. Eșec de supraveghere prealabilă			

II. Probleme clinice (factori actuali)	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
11. Lipsa înțelegerii			
12. Atitudine negativă			
13. Simptome active ale bolii mintale avansate			
14. Impulsivitate			
15. Nu răspunde la tratament			

III. Probleme de gestionare a riscului (factori viitori)	Gradul de risc: Scăzut	Gradul de risc: Moderat	Gradul de risc: Ridicat
16. Lipsa planurilor fezabile			

17. Expunere la destabilizatori			
18. Lipsa suportului personal			
19. Nerespectarea încercărilor de remediere			
20. Stres			